

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

FLAVII IOSEPHI

ANTIQUITATVM IVDAICARVM

libri xx, ad uetera exemplaria diligenter recogniti.

DE BELLO IVDAICO libri vii, ex collatione Græcorum codicum castigatiores quàm unquam ante redditi.

CONTRA APIONEM libri ii, pro corruptis. antea, iam ex Græco itidem non solum emendati, sed etiam suppleti.

DE IMPERIO RATIONIS siue DE MACHABÆIS liber unus à DES. ERASMO Roterodamo recognitus.

Cum Indice copiosissimo.

BASILEAE IN OFFICINA FROBENIANA
AN. M D XXXIIII

Cum gratia & priuilegio Cæsareo in annos III

REVERENDO PATRI AC DOMINO

D. AEGIDIO REMO, EPISCOPO CHIEMENSI, SIGISMVN/
dus Gelenius S. P. D.

AMDVDM anxius fui ornatissime pater, ne forte diuturnum hoc meum silentium suspectum esset, tuacq; perbenigna erga me beneficentia ob ingratitudinis opinionem indignus fuisse iudicaret. Sed ut hic scrupulus eximeretur, quærenti nulla ad hoc temporis sese obtulit occasio: partim quod nudis tantummodo literis ac uulgari salutatioe optime meritū patronū compellare, leuius q̄ pro mea erga te deuotione officiū ducere: partim etiā, quod ex quo primum te hanc dignitatem, cuius ipse mutuum es ornamentum, reicens adeptum intellexi, adeo nihil per locorum distantia mihi de rebus tuis cognoscere contigit, ut iam de incolumitate quoq; tua sollicitus esse inciperem. At postq̄ nunc tandem summa cum animi uoluptate fausta tibi ac secunda, ita ut optabam, accepi omnia: quum commodum literarij laboris nonnihil exantlasssem, uisum est oportunum tempus ut grati animi significationem saltem aliquam darem: quandoquidem ne in solidū referendæ gratiæ par sim, meritorum tuorum magnitudo effecit. Nam cū præsens FLAVII IOSEPHI instrueretur editio, conferendi ac recognoscēdi onus impositum eo facilius passus sum, quod semper cum autoris fidem eximiam atq; eruditionem, tum operis ipsius utilitatem, plurimi fecerim. Homo enim, si quis alter, in aliena lingua disertus priscas quidem illas gentis suæ res, quæ tum sola in terris unius ueri dei cultum retinebat, ex diuinis Hebræorum prophetarū literis Græce transcripsit: quæ uero deinceps usq; ad suā ætatē non ita uetusta memoria celebrata sunt, accurate conquisita prodidit, ac postremum bello Iudaico gesta, quum illis nō interfuisset solum, sed bona quoq; ex parte præfuisse, hac parte uel ipsi Thucydidi præferendus. Vicerit ille sane nostrum hunc eloquentia, nimirum in patria lingua, certe non pari felicitate res gessit ac gestas scripsit. At IOSEPHVS ut Atticissimo scriptori concedat, nemini tamen Asiaticorum stili elegantia secundus est: quod uero ad belli decora attinet, nullius eius temporis Iudæorum tot exstant stratagemata, tam fortia facinora, tam multa deniq; præclara consilia: quibus Romanos uictores primo quidem pro sua in patriā pietate diu remoratus est, mox ineluctabilem fatorum ordinem præfagiens, eosdem iam captus adiunxit etiā, ne parum gratus erga spectatissimæ uirtutis suæ, diuiniq; cuiusdā animi, admiratores haberetur. & quod inter præcipua ducendum est, quā præclare de IESV domino ac seruatore nostro eiusq; discipulis senserit, monumentis suis satis testatum reliquit: unde in Christianorum scriptorum catalogum à D. Hieronymo cooptari meruit. Aliud agentem me admiratio uiri incomparabilis in laudes eius transuersum abripuit, alioqui notiores q̄ ut præconis opus habeāt, maiores quā ut hic pro dignitate referri queant. Igitur Antiquitatum interpretationem ad uetera exemplaria Latina duntaxat, ob Græcorum inopiam contulimus: cōperimusq;

debis: contra in sequentis operis orationibus interpret, Rufinus opinor, propius Iosephum adsequitur, eiusque declamatoriam quandam facultatem longe magis, quam ille alter, quisquis est, exprimit: id quod euidentius apparet in duabus: altera libro tertio, ubi dissuadet mortem sibi consciscendam: altera septimo, ubi eandem rem uero suo stilo suadet: hoc ex Eleazari cuiusdam persona, illud uero ex sua. Hos autem **VI** libros ad duos Græcos codices, unum ab Ornatiss. præfule Georgio Arminiaco, Rutenorum episcopo, alterum ab eximie docto uiro Ioanne Croto, exhibitos, contulimus: hisque adiuti tot mendas sustulimus, ut facilius sit lectori ex unius cuiusvis pagine collatione de ea re existimationem facere, quam mihi omnia loca restituta annumerare: quorum plurima à librarijs corrupta, quædam etiam interpretis hallucinatione non satis feliciter reddita, est ubi exemplar quoque deprauatius eum sequutum,prehendimus. Tantundem aut aliquanto plus præstitum est in deprauatiss. antea contra Apionem libris: atque hi nunc primum, ni fallor, inoffense percurrî poterunt. Sermonis uero de Machabæis castigationem, unico illi non solum Germaniæ totius sed etiam sui temporis ornameto **DES. ERASMO ROTERODAMO** debemus. Cæterum hoc quicquid est operæ tibi potissimum præsul ampliss. dedico: uel quod ipse plurimis (ut dixi) ac maximis tuæ benignitati beneficijs deuinctus sim: uel quod te historiarum cognitione in primis delectari, atque hanc nec fide narrationis, nec rerum cognitu dignarum copia ulli cedere, certo sciam: denique multum operi commendationis accessurum uidebam, si doctiss. præsulis calculo approbatum fuerit, cuius & autoritas magna, & nomen apud omnes Musarum ac bonarum literarum mystas merito sit perquam gratiosum. Quis enim de quo tu modo aliquam eruditionis opinionem concepisses, in te amici officium desiderauit: quam tu unquam hoc genus homines demerendi occasionem prætermisisti? Et eius sanè peculiaris tuæ laudis, sicut aliarum quoque multarum exempla proferrem nonnulla, ni uererer ne in faciem hæc commemorans, adulationis specie pudorem tuum offenderem. Nec mirum si doctis & uirtuosis apud te præmiū est, quum tantopere inter utrosque præmineas. *ἀεὶ γὰρ ἡμῶμοισιν*, ut est in ueteri prouerbio. Itaque ecclesiæ quidem tuæ, quod talis episcopus contigit, gratulor hanc felicitatem: tibi uero Antistes Optime dignam tuis uirtutibus opto precorque: quandoquidem præsens inferior tuis meritis meo erga te affectui uidetur. Vale patrone unice, & nostros conatus.

æqui bonique consule: meque inter clientulos locum aliquem, ita ut
coepti, obtinere patere. Basilicæ Calendis Ianuarijs,

Anno domini **M D XXXIII**

INDEX EORVM

QVAE TOTO HOC

opere continentur.

Aron frater Moſis, quo-
modo ſacerdotium ſu-
ſceperit. 71
Aaron uirga frondēte ſa-
cerdotio dignus noſcitur 87
Aaron mortuo ſucceſſit Eleazarus
filius. 88
Abſſarus ſacrorū uſorū cuſtos 282
Abdagades dux 50
Abdemonis filius ſolutor quæſtionum
regis Hieruſalem 213
Abdenago azarias ſocius danielis 274
Abdias paſtor & Achab Heliam que-
runt 229
Abdimus Tyrius 213
Abdoelus frater Iude 287
Abdon Hilonis Iſraelitarū princeps 127
Abel occiſus à fratre 5
Abela locus ad Iordanem 522
Abelmachea ciuitas 191
Abennerigus rex 529
Aber martyr 832
Abia filius Samuelis 137
Abia mater Ezechie 257
Abias filius Roboam patri ſuccedit 223
Abie uictoria contra Hieroboam 225
Abie mortuo ſuccedit Aſa ibidem
Abias rex Arabia 532
Abiathar filius Abimelech 156
Abiathar tradit Saul tyrannidis 157
Abiathar pontifex 184. 192
Abiathar amicus Adonie 196
Abiathar ſacerdotio priuatus in exili-
um mittitur 201
Abiezzer ſacerdos 134
Abigail uxor Nabal, poſtea Dauid nu-
pta 160
Abigea ſoror Dauid 187
Abibel anus Saul 145
Abila ciuitas que & Abela 95
Abimatadocus qui & Amilmathacus
filius Nabuchodon. 277
Abimelech rex, riuſalis Abrabe 18
Abimelech ſexus cum Abraham &
amicitia ibidem
Abimelech amicus primum Iſaac, dein
hoſtis 22. 23
Abimeel. filius Gedeonis fratricida 125
Abimelech occiſus 126
Abimen filius Roboam moritur 224

INDEX

Abinadab gener Salomonis 205
Abirom & Datham de tribu Ruben ui-
ui abſorpti 86
Abiſag aduleſcentula Dauid ſenio fri-
gidum caleſcit 196
Abiſai filius Saruie 161
Abiſai uictoria de Idumeis 178
Abiſai conuiſcantem Semei interficere
uolens, prohibetur à Dauid 189
Abiſai regē Dauid à morte ptegit 192
Abiſai nongentos uno die ſolus occi-
dit 193
Abiud filius Aaron igne cōcrmatuſ 73
Abner filius Ner contra Ioab bella pa-
rat 169
Abner deſicit ab Iſboſeth ad Dauid Ib.
Abner à Ioab occiſus, à Dauid luge-
tur 170
Abora oppidum 351. 360
Abrahe genealogia, uirtus, ſapientia,
profeſſio, eruditio, & c. 13. uſq; 21
Abraham obedientia & fiducia erga
deum 19
Abram ciuitas 21
Abſalon filius Dauid ſororis inceſtum
ulciſci niſus 182
Abſalō fugit, & reuocatur à patre 183
Abſalonis pulchritudo ibidem
Abſalom ſegetē Ioab incendit, & cōtra
patrem conſpirat ibidem
Abſalom cōcubinas patris uiolat 186
Abſalom ex arbore pendens confodi-
tur 187
Abſalom tumulus ibidem
Abſalom ſocer & patruus Ariſtobuli
Agrippe fil. à Romanis captus 367
Abſalom auxiliator Manabemi tyran-
ni occiditur 634
Abſanes princeps Iſraelitarum 127
Abuma ciuitas 9 266
Acanthonaulon loci nomen. 710
Acencheres regina. 789
Accaron ciuitas Paleſtine capta à Cha-
naneis. 120
Achab fil. Amarin ſuccedit patri 227
Achab increpatuſ ab Helia 228
Achab poenitentiam agit 231
Achab Syros ſuperauit 233
Achab Adadam inimicum inſipienter
recipit ibidem
Achab à pseudopropheta pſuaſuſ con-
tra Syros bella iterum mouet 235
Achab ſagitta in pulmone configi-
tur 236
Achab ſuccedit Ochozias filius Ibid.

Achab filij ſeptuagita occidūtur Hien
iulſu 246
Achamus princeps Samaria 235
Achar ſurti reus occiditur 109
Achab Machabeus martyr 834
Achaz fil. Ioathan rex Hieroſolymo-
rum 255
Achaz à Phaccia uictuſ 256
Achaz mortuo ſuccedit Ezechias 257
Achelamas uxor Amalie, mater O-
zie 253
Achias ſacerdos ex genere Eli 145
Achiz prophetia ad Hieroboam 223
Achil pater Iſaphat 176
Achimaſ filius Sadoch miniſter Dauid
patri ſuccedit in pont. 184. 188. 271
Achimelech Dauid fugiētē recipit 155
Achimelech occiſus à Doech 156
Achimon gigas 192
Achaniomij conſiliū ad Eſdram de abdi-
candis alienigenis uxoribus 291
Achinadab gener Salomes & militie
princeps 203
Achinoe uxor Dauid 161
Achis rex Geti 155
Achis parat bellū contra Hebreos 162
Achifamach pater Oboliah 65
Ahitob ſacerdos 145
Ahitopbel conſiliarius Dauid deſecit
ad Abſalom 183
Ahitopbel ſe ſuſpēdit 186
Acmeſ miniſtre Iulie epiſtole 454
Achiabus Herodē ſeipſum interficere
conantem prohibuit 458
Achiabus contra Iudeam 606
Acra mons 720
Acrabata ciuitas 650
Acratheus eunucluſ 296
Actipos ciuitas 113
Acuſilauſ Argiuſ 784
Ada uxor Eſau, filia Elomis 23. 30
Adad Idumeuſ in Salomonem 217
Adadus filius Iſmaelis 19
Adadus rex Damasci 175
Adadus filius Adadi regis Syrie bella
mouet contra Achab 231
Adadus uictuſ recōciliatur Achab Ibi.
Adadus uincit Achab 235
Adadus qui & Adber Helifeo inſidiaſ
tuſ, contra Ioram bella parat 241
Adam id eſt rubeuſ 4
Adam preuariationis mulctatuſ 5
Adam uixit annos 930 7
Adan ſagitta conſixit Achab regē 236
Adar menſis Hebreorum 106. 288
Adara

INDEX

Adara filius regis Thon	176	Agith uxor David	169	Albinus praefes Iudaeae	540
Adasa uicus	549	Agla uxor David	169	Albino in Iudaea praesidente, malorum	
Adasis uicus	332	Agr. maior f. Aristobuli f. Herod. 484		omnium fuit impunitas	621
Addan filius Asabel rex Syrorum, quem		Agrippa Romae suarum rerum prodigus		Alchimus q. & Ioachim, sacerdos	330
Biblia Benadab uocant	251	Hierosolymam redit aeris alieni con-		Alchimi mors	332
Addeus praefectus	293	flator	485. 486	Alcion medicus	514
Adher moriturum praedixit Helise.	243	Agrippa ob aes alienum Tiberio iniustus,		Alex. Macedo Magnus cognominatus	
Adida uicus	360	iterum tamen amicus factus	486	Lydia, Ionia et Syria praedavit	302
Adonias ambit regnum preparato con-		Agrippa accusatus conijcitur in uin-		Alexander Damascum, Sidonem, Tyrum et	
uiuio	196	cula	489. 615	Gazam expugnauit	303
Adonias ueniam precatus	198	Agrippa e uinculis solutus fit tetrar-		Alexander Hierosolymis honorifice ex-	
Adonias sibi Abisag uxorem cupiens		cha	492	ceptus quid egerit pro Iudeis	305
occiditur	201	Agrippa accusat Herodem quartum	493	Alexandri somnium	304
Adonizebecho regi Bezechinorum ma-		Agrippa conuiuium C. Caligulae prae-		Alexander deo sacrificat	Ibidem
nus et pedes praecisi	116	paratu	492	Alexandri benignitas in Iudeos	Ibidem
Adrazarus rex Sophene, debellatus a		Agrip. calliditas ad Senatum Ro. 519. 523		Alexandri mors	305
David	175	Agrippe nauigatio in Iudaeam	523	Alexander, Epiphanes, Balais	
Adrazarus rex Syrorum cum Ammo-		Agrippa auream catenam in templo		Alexander Ptolemaida capit	335
nitis uictus	178	suspendit	523	Alexandri amicitia cum Ionatha Ab-	
Adulterium prohibitum	77	Agrip. Iudeos ab iniuria Doritarum asse-		baron.	336
Aduram praefectus tributorum David	192	rit, et sacerdotes instituit	523. 524	Alexander ducit Cleopatram filiam Ptole-	
Aduram lapidatur	219	Agrippe clementia in Simonem caluniam		mei Philometoris uxorem.	339
Aegyptiorum incontinentia	14	torem, et illic eius laudes	525	Alexander Ionathan Abbaron purpu-	
Aegypti descriptio	629	Agrippe inimicitia cum Marso	526	ra induit	Ibidem
Aegypti reginae munificentia in Salo-		Agrippe agrotatio et mors	526. 527	Alexandri insidiatoris caput mittitur	
monem	115	Agrippe proles	527	ad focerum	341
Aegypto fames praenunciata	36	Agrippa Agrip. maioris fil. 484. 527		Alexandri Zebennae regnum, et amici-	
Aegyptijs fames inualefcit	43	Agr. Romae a Cl. Cesare nutritus	527	tia cum Hyrcano Ioanne	351
Aegyptij quintam frugum partem sol-		Agrippa Iudeorum causas contra Sa-		Alex. occisus ab Antiocho Grypo ibi.	
uunt regibus	44	maritas Romae tutatus	535. 536	Alexander Iamneus fratri Aristobu-	
Aegyptij in mari rubro cum Pharaone		Agrippa tetrarcha factus	Ibidem	bulo succedit	555. 552
ne suffocati	45	Agrip. quid Nero boni praestiterit	537	Alexander contra quos militauit	356
Aegyptiorum odij in Hebr. origo	45	Agrippe contentio contra Iudeos su-		Alex. bellum cum Antiocho et Areta	553
Aegyptiorum uaria gesta	47	per parietis cuiusdam erectione	539	Alexand. cuiusmodi inuidia laborauit	
Aegyptiorum plaga	51. 52	Agrippa Caesarem Philippi, Neronis		apud Iudeos	358
Aegyptiorum reges usque ad socerum Sa-		am nominat	541	Alexander uictus a Demetrio Eucero	
lomonis Pharaones dicti	214	Agrippa Leuitis et hymnidicis coe-		ro	359. 553
Aegyptus sub Ptolemaeo Sotere	305	dit usum lineae uestis contra legem,		Alexandri crudelitas	Ibidem
Aegypti limites	704	et templum restaurat	541	Alexander ostingentis Iudeorum cru-	
Aegyptius quidam propheta populi se-		Agrip. Hierosolymis exulat	493. 631	cifigi iussus Crucida dicitur	359
ductor Iudaici	538	Agrippe milites Iudeorum seditione co-		Alexandri morientis consilium ad Ale-	
Aemilius Regulus autor conspirationis		pressuri, cedere sunt coacti	632	xandram uxorem 360. et 361. 554	
aduersus Caligulam	505	Agrippe studium de bello Iudeorum reuo-		Alexander Aristobuli, qui Iamnei,	
Acolij olim Elisei	11	cando frustratum	639	filius Iudaeam inuadit	368. 558
Aesopus seruus Alexandrae tertiae	397	Agrippa filius Felicis	536	Alexander bello contra Hyrcanum tertium	
Aethiopes laudantur	629	Agrippa filius Demetrii Alex.	536	et Antipatrum superatus	368. 558
Aethiopes olim Chusaei	11	Agrippias ciuitas, olim Anthedon	357	Alexander Gabinio se tradit cum ca-	
Agag rex Amalechitarum capitur	146	Agrippina filia Germanici, mater Ne-		stellis	369. 559
Agag regis interitus	148	ronis	557	Alexander Romanos contumelia affe-	
Agar ancilla Abrahae peperit Ismael	16	Agrippium Herodis aedes	580	ciens superatur a Gabinio	370
Agar contempsit Sarā heram	Ibidem	Aichan pater Godoliae	271	Alexandri mors.	371. 560
Agar ablegata cum puero	19	Ailach ciuitas	256	Alex. ex Mariamne fil. Herodis maio-	
Agatharchides historiographus	796	Ain urbs expugnatur	110	ris Romam mittitur erudiendus	415
Aggeus propheta	288	Alanorum eruptio in Mediam et Ar-		Alex. in patriam reuersus, Glaphiram fil.	
Agiras Adiabenus	732	meniam	772	regis Cappadociae duxit uxorem	422
				Alexander	

INDEX

Alexander accusatus à patre respon-	Amantias Galaadites	186	Amraphelus dux Assyriorum	15
det & patri reconciliatur	Amaramaus seditiosus Iudeus	528	Amygdalon stagnum	732
Alexander comprehenditur	Amarin rex Israëlitarum	227	Anacharsis philosophi mors	822
Alexander patri desertur & reconci-	Amasa princeps militie David occisus		Assyrij contra Hierosol.	ibidem
liatur	à Ioab	191	Ananelus sacerdos ab Herode primo	
Alexander laqueo perimitur 441. 591	Amasias sacerdos	257	constitutus	396
Alexander, halabarchus	Amasias filius Ioæ primi, rex Hieroso-		Ananelus sacerdotio priuatur	397
Alexander Theodori, Iudeorum le-	lymorum constituitur	250	Ananelo sacerdotium restituitur	398
gatus	Amasias patrem ulciscitur, gloria ela-		Ananias socius Danielis aliàs Sidrach	
Alexander procurator Aegypti	tus idololatra factus	252	Ananias filius Onie	352 (274)
Alexandri multi de progenie Herodis	Amasias à Ioæ secundo uictus occiditur,	252	Ananias doctor legis Moscos	530
484. 592	succendente filio Ozia	252	Ananias Nibideus pontifex	533
Alexander Diophanes Herodem nota-	Amasias princeps militie regis Pha-		Ananias pontifex cum fratre Ezechia	
rius	ccie	256	occisus	633
Alexander Dorothei, legatus Iudeo-	Amasias questor Iosæ	264	Ananias Sadduceus	634
rum	Amath filius Chanaan	12	Ananus pont. post Ioxarū Boëthi	475
Alexander Iasonis, legatus Iudeorū ib.	Amathi populi	12. 113	Ananus sacerdotio priuatur	476
Alexandra quæ & Salome uxor Ari-	Amathi prouincia	12	Ananus pontifex	535
stobuli maioris	Amathi ciuitas	214	Ananus Anani fil. pontifex	540
Alexandra uxor Alexandri Iamnei re-	Amatheti ciu.	845	Ananus filius Ionathæ	640
rum Iudæe potita	Amathys Iudæe ciuitas	334	Anani pontificis oratio	682
Alexandre mors	Amathus expugnatur	357	Anani mors	690
Alexandra filia Hyrcani tertij, uxor	Ammaus	476. 650	Anath pater Sangar	122
Alexandri quinti Herodi indigna-	Amenophis rex	789	Anathoth patria Hieremie	268
ta propter sacerdotium in alienige-	Aminadab Lewita	136	Anaxagora philosophi mors	822
nas collatum	Aminadab filius Iesse	148	Andreas primas custodie Ptolemæi	
Alexandre & Cleopatre conspiratio	Aminadab filius Saul bello interiit	166	Philadelphi	306
in Herodem	Aminadab architectus templi	287	Andronicus Messalanus p Iudæis	339
Alexandra patrem fugere suadet ab	Amital mater Ioachaz	265	Andromachus aulicus Herodis	433
Herode	Ammiramis pater Mosi deum pro gen-		Angari	295
Alexandra ob temeritatē occisa	te Israëlitarum exorat	45	Angeli mulieribus cocuntes	6
Alexandria laudatur	Ammiramis filius Caath	47	Anianus	538
Alexandrie reges Ptolemæi dicti	Ammon filius Lot	18	Anilei & Afinei conspiratio contra	
Alexandrini & Antiocheni apud Ve-	Ammon filius David q & Ammon	168	Parthos & Babylonios	499
spasianum repulsam passi	Ammon sororē Thamar stuprat	181	Anilei uictoria & mors	503
Alexandrinorum disceptatio cum lu-	Ammonius contra Ptolemæum Philo-		Anna mater Samuelis	333
dæis	metorem insidiatus occiditur in ba-		Annus Iubileus	78
Alexandrium Iudæe oppidum	bitu scemineo	340	Annus magnus	9
Alexas maritus Salomes	Ammonitæ Israëlitas opprimunt	127	Annus septimus	78
Alexas captiuos Iudeos soluit	Ammonitæ uicti à Saul	141	Annus Sabbaticus	376
Alicarnasseorum decretum pro Iudæis	Ammonitæ contumeliosi in legatos Da-		Antedon expugnata	557
Alisfragmutosis rex	uid pœnas luunt	177	Antigonus obsidet Massadā 588 et 569	
Altaria templi Salomonis	Ammonitæ à Iosaphat primū uicti	234	Anni ab Adam usq; ad reparationem	
Amabec delator Alexandriae	Ammonitæ cum Moabitibus aduersus Ios-		templi	206
Amacos uxor Iazatis	saphat pugnatu scipos interi. 237		Annius Rufus praeses Iudæe	465
Amadathus pater Aman	Ammonit. tributarij facti Ozia sec. 253		& 476	
Amalech filio naturalis Eliphas	Ammonitæ tributarij Ionathan	255	Anteijs senatorius uir occisus	519
Amalechitis Iudæea dicta	Ammonitæ subiguntur à Babylōijs	273	Antibas Iudeus à Fado occisus	528
Amalechitarum bellū cū Hebræis	Ammonitæ uicti à Iuda Machabæo	327	Antigonus post Alexander Asiam ap-	
Amalechite uicti à Saul	Ammonitis regio	88	prehendit	305
Amalechite caesi à David	Amor filius Manasse à suis occisus	263	Antigonus nauali prelio uictus à Pto-	
Aman insidiatus genti Iudeorum, pati-	Amorraeus filius Chanaan	12	lemæo Sotere	318
bulū Mardocheo parauit	Amorraeorū terra Hebræi potiun.	89	Antigonus filius Hyrcani Ioannis ca-	
Aman accusatus ab Hester patibulo su-	Amorraeorum mons	224	ptus & occisus à fratre per insi-	
penditur	Amphet ciuitas	233	dias	354. 556

INDEX

Antigoni Aristoboli filij accusatio cor- ram Cesare contra Antipatrum & Hyrcanum tertium	372	Antiochus Cyzicenus, Antiochi So- teris filius, vincitur ab Aristobulo Hyrcani Iohannis filio	351	Antipater Iasonis, legatus Iudeorum Antipatris opp.	580 (345)
Antigonus e Iudaea pellitur	382	Antiochus Grypus Philometor, Deme- trij Grypi contra Antiochum Cy- zicenum	351	Antipbilus ueneficij & coniurationis reus contra Herodem	448
Antigoni amicitia cum Lysania	384	Antiochi mors	358	Antipbili epistola ad Antipatrum se- cundū, ab Herode deprehensa	454
Antigoni expeditio contra Herodem adiuuantibus Parthis	384	Antiochus filius Antiochi Cyziceni cum Antonio Pio profligauit Seleu- cum filium Antiochi Grypi & oc- cidit	358	Antonius Centurio	664
Antigonus Iosephi fratris Herodis ca- put abscidit	392. 572	Antiochus, qui & liber pater.		Antonius contra Vitellium	706
Antig. uinctus ducitur ad M. Anto- nium	394. 574	Antiochus Antiochi Grypi filius An- tiochum Cyzicenum prostrauit ibi.		Antonia uxor Drusi maioris	486
Antigonus Antiochie occisus	395. 576	Antiochus contra Iudaeam nisus occi- ditur	360	Antoniae dignitas	488
Antiochia Syriae metropolis	313	Antipater qui prius Iamnei Antipa- Hyrcano amicus	365	Antonia filia Claudij ex Petronia	537
Antiochia olim Mygdonia	531	Antipater & Hyrcanus tertius ad A- retam regem Arabum confugiunt	364. 555	Antonia turris, arx, & castellum olim Baris	354. 579. 742
Antiochus Epiphanes dictus	281	Antipatri uictoria de Aegyptijs	372. 560	Antonia incenditur	635
Antiochus Theos fil. Alexandri Epi- phanis Seleuci Nicanoris nep.	313	Antipater tyrannidis accusatus ibidē		Antoniae fundamenta diruta	742
Antiochi nuptiae cum Cleopatra	315	Antipater praeses Iudae factus ibidē		Amat uicus qui & Borreos	650
Antiochi amicitia cum Iudeis	315	Antipater muros Hierosolymitanos re- struit	573	Anxioramus filius Ioram sacerdos	272
Antiochus Epiphanes fratris sui suc- cessor	320	Antipater Iudeis inuisus	574	Aoth assertor Israelitarū ab Eglon	121
Antioch. Hierosolymam deuastat	596. 321. 548	Antipater ueneno interijt per Mala- chum	381	Apama concubina Darij	285
Antiochi odium in Iud. leges	350	Antipater, filius Hero. primi	382	Apamea ciuitas	348. 401
Antiochi effrena tyrannis in Macha- baeos martyres	825	Antipatri malitia	433	Apheca ciuitas	235
Antioch. infeliciter Elimaide obsessa moritur, filio Antiocho Eupatori re- gnum relinquens	328 & 329. 549	Antipater omnibus inuisus, in patrem maleuolus, odij dissimulatur, uxore ducit Aristobuli fratris filiam	640. 641. 442 & 584	Apheci turris	638
Antiochi & Macedonum audacia, Ti- to Hierosolymam obsidente	732	Antipatri confpiratio in Herodem	444. 445. 593	Aphrica unde dicta	21
Antiochus Comagenensis rex, mori- tur	526. 577	Antipatri cōiuratio prodita	445. 594	Aphthasis uicus	682
Antiochus regno pulsus	771	Antipater ueneficij accusatur à patre		Apollinis templū Romae impensis Au- gusti fundatum	468
Antiochus Theos dictus, Alexandri E- piphanis filius Demetrium Nicanor- rem uincit	343	Antipatri extusio	450. 598 (449)	Apollonius dux Samariae vincitur	324
Antiochus Eupator contra Iudam	329	Antipater in uincula cōiectus, culpam reijcit in Antipbilum	454	Apollonius Antiochi iudex occisus	325
Antiochus obsessis in templo fidem uiolat	330	Antipatri mors & sepultura	458	Apollonius Titus à Ionatha Abbaron vincitur	340
Antiochus occiditur	331	Antipater fil. Salomes secundae	461	Apollonius Alexandri, legatus Iudeo- rum	351
Antiochi amicitia cum Ionata	343	Antipater Gadiae occisus ab Herode		Apio legatus Alexandrinorū Iudeos accusat	494
Antiochus à Tripbone tutore suo oc- cisus	348	Antipater Samarites Antipa- trum ueneficij rerū agit	448. 595	Appionis aliquot calumnie & figmen- ta de Iudeis	809
Antiochi filiorum dissidium	359	Antipas filius Herodis qui & Antipa- ter	443. 592	Aque Genisaron	544
Antiochus Soter aliās Pius. Demetrii Nicanoris frater Cleopatram fra- triam ducit uxorem	348	Antipas tetrarcha factus Galileae	458	Aquila Caligulam gladio confodit	512
Antiochus Tryphonem uicit ibidem		Antipater contra Archelaum fratrem pro regno certat & deinceps	461	Aquila praeses Alexandriae	522
Antiochi perfidia & ingratitude in Si- monem Matathiam	ibidē 549	Antipatro regio trans Iordanem cedit	470	Aque calidae apud Amaunta	675
Antiochus contra Hyrcanū Ioannem diu pugnans, tandem cum eo amici- tiam componit	349. 350			Aquileia ciuitas	425
Antioch. in bello Parthico occisus	350			Arabarchis quid significet	668
				Arabanech sacra tunica	669
				Arabes anno X I I I . circunciduntur	18
				Arabia felix	21
				Arabia ab Ismaëlitis culta	46
				Arabum pugna cum Iudeis	402
				Arabes Iudeorum legatos occidunt ib.	
				Arabes uicti à Iudeis	402
				Aradia insula	112
				Arachus pater Adrazari	175
				Aradus ciuitas	358
				Aram frater Abrahæ	13
				Arameni nunc Syri	12
				Arandum quomodo	99
				Arbela	

I N D E X

Archelaus uicus	574	Aretas iniuriam filio ultus in Heroda		Aristobolus minister Herodis regis Chal	
Arbores fructiferae non incidenda	104	genero	482	cidis	527
Arca dei	67	Arecen ciuitas Arabia, à Graecis Pca		Aristoteles meminit Iudeorum	794
Arca ciuitati Hierico circumlata muri		sta	94	Arius rex Lacedaemoniorum	320
conciderunt	109	Areth Machabeus martyr	834	Armenia unde instituta	13
Arca dei à Palestina capta	133	Arietis machine descriptio	658	Arnon fl.	88
Arca Bethanis deuenit	138	Ariochia minister regis Babil.	274	Arrius centurio	467
Arca missa Chariathiarum in domum		Arion dispensator Iosephi filij Tho		Arfaces rex Parthorum	346
Aminadab reducta	136	bie	318	Arfanum castrum	532
Arca relata Hierosolymam	174	Aristeus Ptolemai Philadel. amicus,		Arfinoe regina uxor Ptolemai Philas	
Araram prophanis manibus attrectan		Iudeos absolui supplicat	306	delphi	308
tes extinguebantur	134	Aristeus descripsit conuiuium Ptole		Arfinoe soror Cleopatrae	400
Arca templo Salomonis importatur	209	mai septuaginta senioribus Iudeo		Artab. Medor. rex nuncitur	477. 481
Arca tabulas Moysi conditas habuit Ibid.		rum exhibitum	311. 312	Artabani amicitia cum Tiberio Caf.	481
Arce Noe reliquie in Carris	529	Aristobulus filius Hyrcani Ioannis, ma		Artabanus Parthicus	529
Arcades antiquitate non esse insig		trem et fratrem Antigonum in carcere		Artabazes f. Tigranis captus	401. 575
nes	784	conijcit, quae postea occidit	354. 551	Artaxias rex Armeniae	401
Arce ciuitas	12. 204	Aristobulus QALÉMAÿ dictus	555	Artaxerxes rex, alias Affucrus, magni	
Arche ciuitas	113	Aristobuli mors	Ibidem. 552.	ficum conuiuium celebravit	294
Archelaus uicus	472	Aristobulus filius Alexandri lame		Artaxerxes Vastim uxorem repu	
Archelaus rex Cappa.	421. 425. 472	nei	554	dilat	Ibidem
Archelaus Herodis iram in filium et		Aristobulus Alexandrae matri indigna		Artaxerxis epistola pro Iudeis	300
fratrem mitigat	587	tus, quae potestate phariseis concesserit		Arthemion Iudeos lassos inuadit in bel	
Archelai excusatio coram Herode	438	Iudeam inuadit	361. 362. 555.	lo contra Arabes	402
Archelaus filius Herodis	443	Aristobulus regnum assequutus cecito		Arus Ptolemai, uicus quidam	467
Archel. iniuste accusatur à fratre	424	Hyrcano fratre	365. 555	Asa filius Abiae profugit Zaream re	
Arch. legatur regnum à patre	458. 601	Aristob. obsidetur in templo	364. 557	gem	226
Archelai uerba ad populum sibi gra		Aristobulus donis sibi conciliat Scau		Asa mortuo succedit Iosaphat	227
tulantem	459	rum contra Hyrcanum et Aretam		Asahel filius Saruiae perimitur	186
Archelaus ad Caesarem nauigat	461. 603	regem	555. 365	Asahel rex Damasci unctus ab He	
Archelai et Antipatri concertatio a		Aristobulus Pompeio magno uitem au		lia	228
pud Augustum pro regno Iudae	451	ream dono mittit	Ibidem	Asahel Adher regis seruus, et in reg	
usque	464. 603	Aristobulus fugatur in Alexandrium		no Syrorum successor	245. 246
Archelaus regno dignus pronuntia		oppidum	566. 558	Asahel uicit Israelitas	250
tur	464	Aristobulus perfidus Romam uinctus		Asah. mortuo successit Ioachaz	249
Archelao absente Iudaea uarijs tumul		ducitur	567. 568. 558	Asahel mortuo regnum peruenit ad fi	
tibus affligitur	464. 605	Aristobulus à Roma fugiens cum Ro.		lium eius Addan	252
Archelaus Rome agens à Iudeis accu		iterum pugnans uincitur	569. 559	Asam filius Iesse	148
satur	468. 607	Aristobulus à Caf. dimissus à Pompe		Asamoneus proauus Matathiae	322
Archelaus non rex, sed ethnarcha sa		ianis ueneno necatur	571. 560	Asamonei	289
ctus	470. 607	Aristobulus fi. Alexandrae	596	Asamoneorum pontificum in principa	
Archelaus Glaphiram fratrem ducit		Aristob. sacerdotum ab Herode adeptus		tu terminus	324
uxorem	472. 610	matris importunitate	397	Asaph	287
Archelai exilium et somnum	472. 610	Aristobulus dolo Herodis submergi		Asaphon locus	356
Archium publicum incensum	633	tur	398	Asar pater Ioab, maritus Saruiae	168
Arcus dei, Iris	9	Aristobulus fi. Herod. primi Romae		Asaracoldas rex Assyriorum	268
Arca Chedon loci nomen	174	mittitur erudiendus	415. 582. p totum	Asarcha Pentecoste graece	76
Arca locus ubi immolatus Isaac, pestem		Aristobulo in patriam reducto uxor		Ascalon ciuitas Palaestinarum	113
deprecatus Dauid, templum edifi		datur	421	Ascalon capta à Chananeis	320
cavit Salomon	195	Aristob. cum fratre accusatus per patrem		Ascalonitarum pestis	134
Aretas rex inferioris Syriae Alexan		patri reconciliatur	425. 426. 427	Aschanes eunuchus	274
drum Iamneum uicit	360. 554	Aristobulus iterum accusatus, occiditur		Aserite quam terram sint sortiti	113
Aretas rex Arabum	357	laqueo	440. 441	Asia	628
Aretas auxiliatus Varo contra Iude		Aristobulus Herodis Chalciden. regis		Asina Balaam loquitar	90
am	467	filium praefes Armeniae fit	537	Asinci et Anilei fratrum duorum cap	

spiratio

INDEX

spiratio cōtra Parthos Babil.	499	Azar infelix pugna Iud. praefecti	328	Ballas rex Sodomitarum	15
Asineus ueneno interijt	502	Azarus pontifex	456	Balleas rex Sodomitarum	ibide
Asiongaber locus	215	Azecca locus	149	Ballistarum uis	660
Asochiton, aliās Asochin, ciuitas Galilae	356.552	Aziazus rex Emeform	536	Balsami radicem regina Aethiopia pri	215
Asom filius Dan	43	Azotus ciuitas capitur	328	ma Iudae intulit	215
Asopbi filius Mareoth	202	Azotorum pestis	154	Balsamum nasci in Hiericho	461.556
Asor campus	344	Azymorum festiuitas	76.258.264	Balthasar Daniel in Babilone uocatur	274
Asor condita à Salomone	213	B		Baltasar qui et Naboon rex Babilonius	277
Asofra genus tube Hebrae	79	Baacha ciuitas	176 (228.247	Baltasar captus	278
Asphaltus palus	15.88.237.253.698	Baal deus Achab et Tyriorum		Baltasar prodigium	277
Asphar lacus	334	Baal tēplū Samariae cōcrematur, eiusq; sacerdotes interimuntur	247	Banaia filius Remmon occidit Isbo	171
Asprene senatoris uestis malo omine cruentata	510	Baal tēplū in Hierosolyt euersum	249	seth	204
Asprenas occiditur	512	Baaras radix qua demones effugantur	769	Banach princeps militiae Salom.	204
Asseneth si. Putipharis uxor Ioseph	36	Baasa filius Mebeli	215	Banaia unus fortissimorū David Pa	194
Assrones mensura Moisaica	208	Baasa interficit Nadab eiusq; regno potitur	226	lestinos uicit et leonē interfecit	194
Asis rex	788	Baasa à Creone occisus	227	Banaia refragatus ambitioni Ador	197
Assuerus, uide Artaxerxes	294	Babe liberi luunt poenas	410	Banaia suffragatus Salomoni, in regē ungendo	ibidem
Asserim filius Dadan	21	Babel interpretatur confusio	10	Banaia Adoniam et Ioab occidit	208
Assyria unde dicta	ibidem	Babylon ciuitas	54	Barachias Israelita	256
Assyrii populi	12	Babylon à Cyro et Dario capta	278	Barachus dux Israelitarum	122
Assyriorū bellū cū Sodomitis	35	Babylā Seleuco Nicanori subditur	305	Barbarus Norbanus	512
Assyriorum strages Hierosolymā obfidantium	261	Babyl. turris descriptio et extractio	10	Barbarorū infidia contra Herodē	392
Assyriorū defectio à Mediis	262	Babyloniorum studium in capiendaur	289	Barematim ab Isaac capitur	24
Astabus et Astaburas fluuij	49	be Hierusalem	277	Bardanes fil. Artabani rex Parthorum	538
Astaroth deus Palaestinarum	166	Babyloniorū regum successio	277	à suis occisus	538
Astrologie et Geometrie studiū quanto tempore olim perdisci poterat	9	Babylonij Hierosolymitas captiuos abducunt et perimunt.	269.276	Baris mons	8
Athenienses Hyrcano tertio statuā dedicanam decernunt.	373	Baca uicus	649	Baris castellum nunc Antonia	555
Athenienses laudantur	627	Bacchides hostis Iudae Mach. nascitur	548	Baruch scriba et discipulus Hieremias	266.278
Athenion dux	576	deam 331. et deinceps	548	Barzafarnes satrapa Parthum	384.395
Athenion legatus	316	Bacchides uictus cū Ionatha Abbaron	335	Basan princeps militiae Salomonis	204
Atbrongeus uir ignobilis Iudaeam inuadit	466	fordus inijt	548	Basemath fil. Ismaelis uxor Esau	24.30
Attratinus	568	Bacchides occiditur	184	Basima filia Salomonis uxor Achinadab	205
Anark locus	788	Bachuran locus	205	Bassus Macherunta et Herodium cap	768
Augusti et Agrippae littere pro Iudeis	429	Bachus pater Banaiae	788	Bataltidis regio	95
Augusti calliditas	471	Beon rex	295	Batanea	650
Augusti imp. obitus	476	Bagoas phariseus	445	Bathania regio	415
Aulon oppidum	360	Baie opp. Campaniae	495	Bathuel filius Nachor	13
Auranitis regio Herodi datur	415	Balaam propheta filijs Israel benedixit, ac rursus contra illos consilium dedit Balach	90.91.	Bathyllus uenenum Roma affrens ap	596
Aurea aquila è templo direpta	455	Balaam asina loquitur	ibidem	prehenditur	596
Aurei lecti usus solis Parthis concessus	531	Balach rex Madianitarū Balaam propheta cōsulit cōtra Israelitas	ibi.	Bathyra uicus	444
Autocratoris	475	Baladas rex Babyloniorum	262	Batidius senator Ro.	510
Anzomblipta ciuitas	228	Balam ciuitas	141	Batus mensurae genus	205
Azar. prophetae ad exercitū Asa	226	Bala famula Rachelis collocatur Isaac	26	Bebriacum oppidum	708
Azarias Oziam sacra temerantē prohibuit	254	Balas Rubenita	85	Beelsephon locus	54
Azarias fil. Achimae sacerdos	271	Balath urbs à Salomone cōdita	214	Begabri uicus	697
Azarias puer socius Danielis	274	Balathana locus	444	Belesemius scriba Cambysis	205
				Beleus fl.	619
				Bellorum leges	104
				Belfelida	

I N D E X

Bethcelida ciuitas	342	Betsura à Simone Matathia expugnata	344	Cesarea magna Iudeorum & Syro-	
Bemefelis ciuitas	533	tur	344	rum seditio	538
Beniamin ad Ioseph mittitur	38	Betsurite Antiocho Eupatori se tradit	329.330.548	Cesarea Philippi olim Panneas	479
Beniamin quasi furti reus capitur	40			Cesarea Philippi Neronia dicta	543
Beniamin tribus quam ob causam deleta	117	Bethbora locus	252	Cesares, Romanorum reges dicti	214
Beniamitarum bellum contra Israelitas	118.119	Bethbulla	534	Cesaris pugna contra Aegyptios adiutoribus Hyrcano Iamnei & Antipatro	372.560
Beniamite uxores rapiunt	119	Bettora uicus Iudaeae	324	Cesaris beneficentia in Hyrcanum tertium, & Antipatrum primum, eiusque filios	562.372
Berezal Galaadites	190	Bettoron ciuitas	639	Cesonia uxor Caligulae occisa	517
Berithus ciuitas	439	Betzacharie locus	549	Cain fratricidium	3
Beritij Varo auxiliantur	467	Bezzechin regio	116	Cain quae inuenerit	6
Berza ciuitas	559	Bezzechini populi	ibidem	Caine filij Enos etas	7
Beronice ciuitas, olim Elana	215	Bezedeu uicus	649	C. Antonius Consul	367
Beronice filia Salomes prima, uxor Aristobuli quarti	421	Bezetha	515.639	C. Fannij decretum pro Iudeis	578
Beronices nomine plures fuisse de progenie Herodis	484.489.522	Bibaste castrum	538	C. Iulij Caesaris decreta pro Hyrcano tertio, & gente Iudaeae	375
Berosus Chaldaeus de arca Noe	9	Bibliorum translatio in Graecam linguam	156 & deinceps	C. Caesaris caedes	380
Berosus meminit Abrahae	14	Bibimasin dux	303	C. Martius Censorinus	429
Berosus de rege Sennacherib	261	Birzito uilla	331	C. Norbani Flacci epistola pro libertate Iudeorum tutanda	eodem
Berosus de rege Nabuchodonosor	276	Bitbora urbs à Salomone condita	214	Caius filius Agrippae	462
Berothi ciuitas	112	Blasphemiae lex & poena	97	C. Caligula filius Drusi	486
Bersabae puteus	18	Bobus terra aranda, nec diuerso genere refeminanda	99	C. Caligulae committitur tutela Agr. 486	
Bersabee ciuitas	173.230	Bochor uicus	86	C. Caligula quartus Rom. imp. 491.615	
Berselleus Galaadites beneficium in Dauid	186	Bochorus pater Sabae	191	C. Caligula Herodem cum Herodiade exilio damnat	494.615
Bersellei filios Dauid moriturus, commendat Salomoni	200	Boethus pater Simonis Cantharae	523	C. Caligula Agrippae Tetrarchia Philippi donat	ibidem
Beryllus Neronis pedagogus	538	Booz cognatus Blimelech ducit Ruth uxorem	131.132	C. Caligula Petronium contra Iudeos legat	ibidem
Beseleel filius Uri	65.72	Booz columna	207	C. Caligulae litterae ad Petronium de suis erigendis	497
Besemoth uicus	696	Borceos uicus	650	C. Caligulae crudelitas & arrogantia	498.504
Besor torrens	165	Borceus legatus	638	C. Caligula insidijs Cassij Cherea interemptus	506 & c.
Betharantba ciuitas Iulia dicta	475	Bosor ciuitas Arabiae	95	C. Caligulae mollities	506
Bethara	713	Bosphorani	628	C. Caligulae uxor occiditur cum filio	517
Bethel ager, & quid significet	24	Bos Cornupeta	103	C. Caligulae uita & eruditio	518
Bethel ciuitas	143.220	Boi triturantium ora non obliganda	99	C. Sempronius Romanus	301
Bethela urbs capta	117	Brachus legatus	519	Caleph regio	119
Bethlehem ciuitas tribus Iudaeae	ibidem	Britanni laudantur	628	Caleph explorator Chanaanae	80
Bethlehem à Roboam structa	222	Britannicus occisus	537	Calistus libertus C. Caligulae	509
Bethepton toparchia	597	Brixellum	701	Calimander à Iudeis uictus	352
Bethonis ciuitas	559	Brundisium urbs	387	Calliroe fons Iordanis	457
Bethoron uicus & ciuitas	332.334	Bubo ominosus Agrippae	489.526	Cambyses Saba Meroe nominauit	49
Bethsabec uxor Uriae	178	Bubastis flumen	788	Cambyses Aegyptum uastauit	54
Bethsabec perdit temeritate Adoniae	197	Burrus princeps militiae Claudij	537	Cambyses Hierosolymam & templum restaurari prohibuit	283
Bethsabec petitio à Salomone	201	Buzi sacerdos	134	Cambyses Damasci defunctus	ibidem
Bethsaida ciuitas Iulia dicta	475	Buzus, pater Simoni soceri Hero.	414	Camon ciuitas Galaadinorum	126
Bethzan ciuitas nunc Scythopolis	166			Campus Curicus	177
Betiso locus	715				
Betsamis uicus	135				
Betsamis à Graecis Scythopolis	328				
Betsamite populi	136				
Betsaphon ciuitas in biblijs Balafor	182				
Betsura ciuitas à Roboam structa	222				
Betsura à Iuda Machabeo capta	327				

I E D E X

Campus maximus, regio	205. 554	Cenebens	659	Chodolochomorrus Assyriorū dux	15
Cana uicus	554	Ceparius Quirini senator	362	Cherilus poeta	794
Canatha	576	Cephalon frater Antipatri primi	365. 556	Chotzabi Madianitis	95
Candelabra & cantbari templi Salo-				Chronica ab initio mundi usq; ad capti-	
monis	208	Cerastes pater Pausania	502	uitatem Babylonicam	270
Canidius Gallus Cos.	394	Cerealis Samaria expugnator	663	Chusus & Chusei	11
Capernaum fons	673	Cerimonia sacerdotum & pontificum		Chusi amicus David	184
Capharsaba locus & campus	360. 428	tabernaculi	74	Cilicia olim Tharsus	11
Capharin ciuitas	702	Cesennius Gallus Galileā inuadit	698	Cinnamus princeps Parthorum	531
Capharsamala uicus	332	Cesennius Petus	77	Cinnira musica instrumenta	209
Caphartophan uicus	697	Cestius Gallus	622. 636	Cinthares ponderis genus	68
Caphedon Samaeorum seductor	480	Cestius Iudeam explorat per Neapo-		Circuncisionis origo	17. 223
Caphetra ciuitas	702	litatum	626	Circuncisio Iudeorum & Arabum	18
Capiron locus	365	Cestius Iudeam populatur	637	Cis pater Saul, filius Abibel	138
Capito Gessij Flori centurio	623	Cestij exercitus casus	640	Ciuilis dux Germ.	764
Capitolium Romae Iouis templum	504	Cestius Hierosolymam obsidet	639	Ciuitas prima	6
Capadoces olim Moschini	11	Cethaus filius Chanaan	12	Ciuitas fugitiuorum	96
Capreae insula	486	Cethim filius Iani	11	Classicus dux Germanorum	764
Captiuorum mos supplicandi	233	Cethima insula, nunc Cyprus	eodē	Claudius C. Caligulae patruus	509
Captiuorum & peremptorū numerus		Cetura uxor Abrahae	20	Glaudius quomodo imperium suscep-	
Tito Hierosolymam obtinente	759	Chabulan terra	213	rit	515
Carmelus mons	204. 238	Chacac Hebraeorum sapiens	204	Claudius à militibus imperator electus	
Carran locus	24	Chadam	178		516. 617
Carrorum prouincia amoni frax, &		Cherea insidie in C. Caligulam	506	Claudij beneficentia in Agrippam ma-	
reliquijs arce Noë celebris	529	Chereas impetit Caligulā gladio	511	iorem & edicta pro Iudeis	522
Carthago à Tyrijs condita	790	Chereas Claudio mimici occiditur	521	Claudius stolam conseruare Iudeis con-	
Carthaginenses laudantur	629	Chalcis ciuitas	365. 371	cedit, & Herodi Chalcidis regi pon-	
Carus phariseus occiditur	445	Chaldei olim Arphaxadei	12	tifices & sacerdotes instituendi aui-	
Caspia pyle	481	Chaldei insurgunt contra Abraham	13	toritatem donat.	528. 529
Cassander rex Macedonia post Al.	305	Cham filij & ex eis gentes	11. 12	Claudij obitus	537. 619
Cassius Longinus praeses Syriae post		Chananeus filius Cham	12	Claudij tempore fames facta	81
Vitellium	419. 528	Chananea regio	12. 16	Clearchus philosophus Iudae gentis	
Cassius Chereas Claudio inimicus mor-		Chananea fame pressa	14	meminit	794
te multatur. uide Chereas		Chananei inimici Isaac	24	Clemens complex coniurationis in C.	
Cassius praeses Syriae post Crassum		Chananeorum exercitus in Gabaoniv-		Caligulam	507. 508
	571. 569	tas	111	Cleodemus propheta	22
Cassius Iudeam uarijs malis affecit	381	Chananeos occidendos	104	Cleopatra filia Ptolemaei Philometoris	
Castomachi à Iuda Mach. uastatur	327	Chananeorum terre natura	113	iungitur matrimonio Alexandro	
Castor Iudeus	724	Chananei à Iosue diuisti	Eodem	Epiph.	339
Castra regio	167	Chananei ab Israelitis deuisti	119	Cleopatra uxor Ptolemae Epiph.	316
Catalogus pontificum à tempore Salo-		Chananei rursus occupat Hebr.	120	Cleopatra filia Ptolemaei Epiphanis	
monis usq; ad captiuitatem Babylor-		Charanacha Ammonitarum metropo-		nubit	315
nicam	271	lis	175	Cleopatra Ptolemaei Philometoris si-	
Catullus Libye praeses punitus	782	Chariathiarim ciuitas	136	lia spondetur. Alexandro Epipha-	
Caule locus	273	Charra ciuitas	13	ni	339
Cedessa ciuitas	544	Chebron fons	273	Cleopatra Alexandro erepta nuptum	
Cedron uallis	710	Chebron ciuitas uastata	328. 700. 702	datur Demetrio Nicanori	541
Ceila prouincia	107	Chefrite populus	111	Cleopatra uidua Antiochum Soterem	
Ceilani & Ceilite prouinciales	eodē	Chelion filius Elimelech	131	leuirum ad nuptias & ad imperium	
Celeb filius David	168	Cherubimfigurationes arce Mosi	67	inuitat	548
Celenderis ciuitas Ciliciae	486	Cherubim templi Salomonis	207	Cleopatra insidiata Ptolemaeo Lathy-	
Celer millenarius discerptus	536	Chetomene, nestis sacra	68	ro filio	357
Cenez Israëlitae ab Assyrijs asseruit		Cheton lineum sacrum	eodem	Cleopatra Selene regina Syriae	362
Cendebeus dux Antiochi Soteris (121		Chiatemerite populus	111	Cleopatra Alexandram tertiam cum	
& Simone Matathiae uictus	349. 549	Chira aurarius Salomonis	207	filio fugere inuitat ad Aegyptū	397
				Cleopatra	

INDEX

B David

INDEX

David filij	168	tiocum Eupatorem & Lysiam in-	Diglatb	4	
David dolet ob mortem Abner	170	terficit	331	Diluvium	7
David occisores Abner execratus	170	Demetrii insidie aduersus Iudā	331.332	Diluij qui scriptores meminerūt	8
David mortem Iphoseth ultus	Ibidem	Demetrii cum Ionatha Abaron ami-		Dine stuprum à fratribus vindica-	
David omnem principatum Israel con-		citia	336	tum	29
secutus	172	Demetrius in prelio contra Alexan-		Dinasus pontifex	542
David uxores & filij	173	drum Epiphanem occiditur	337	Dineas qui & Aretas, Obode succes-	
David primus Hierosolymam nuncu-		Demetrius Nicanor Grypus Demetrii		for	436
pauit	Ibidem	filius cōtra Alexandrū Epiph.	340	Dineas Sileum ueneficij traducit apud	
David Palestinos uicit Hierosol.	173	Demetrio uxor Alexandri Epiphanis		Cesarem	436
David fœdus cum Thou rege	176	nubit	341	Dineus pater Eleazari latronis	537
David iterum bella infert Palest.	175	Demetrius Ionathæ Abaron sacerdo-		Diocles de rege Babylonio	277
David iniuriam ultus in Ammonit.	177	tium confirmat	342	Diogenes quidam à Phariseis occis-	
David amore Bethsabæ capus	178	Demetrius in Ionathan ingratus à Try-		phus	361.554
David adulterij arguitur à Nathā	179	phone Apameno superatur & ca-		Diodorus legatus Iudeorum	352
David reconciliatur deo	180	pitur ibidem & deinceps		Diodorus Apamæus qui & Tryphon	
David reuocat Absalom	183	Demetrius rex contra Hyrcanum Io-		uide in dictione Tryphon.	
David à fil. Absalōr gno pellitur	184	annem	351	Dion ciuitas	360
David exercitu contra filium instructo		Demetrius ab Alexandro Zebenna su-		Dionysius Tripolitanus	365
uictoria potitur.	187	peratus, ad Cleopatram uxorem su-		Diophrantus pseudographus	437.589
David filij sui Absalō mortē uget	188	giens, non recipitur, tandem interijt		Dius bist. de rege Hira	213.790
David regnum recipit	189	occisus ab Antiocho Cyziceno Ibi.		Drimi nomen loci	384
David inimicos in gratiā recipit	Ibidem	Demet. Eucerus rex constituitur	358	Distrus mensis Macedonum	288
David rursum contra Palestinas bell-		Demetrius Eucerus Alexandrum Iam		Diuortij lex	102
gerit	192	nem uincit	359	Dius ciuitas Macedonum	340
David fortes	193	Demetrii contra Philippum fratrem		Dochis princeps militiæ Salom.	209
David ab Achimath impetitus per Abi-		bella	Ibidem	Dodorus filius Herculis	28
sai defenditur	192	Demetrius Pōpeij libertus Gadatenis		Dodus pater Eleazar	193
David uario metrorum genere cantica		præficitur	368	Doeb Syrus famulus Saul	155.156
& hymnos componit	193	Demetrius Andromachi filius	433	Doeb proditor beneficiorum Achir-	
David mandati dei oblitus in censendo		Demetrius Alexandrinus	537	melech in David, sacerdotes iussu	
populo	194	Demetrius Phalereus bibliothecæ		Saul interficit	156
David impensas ad opus templi per-		Ptolemei Philadel. præfectus	306	Domitianus	600
rat	195.198	Demetrii epistola ad Ptolemaeum pro		Domitiani expeditio in Germanos &	
David Salomoni filio mandat edificati-		transcribendis libris Iudaicis	307	Gallos	564
onem templi	196.199	Demoteles tabellio Darij regis	320	Domitius Aenobarbus pater nero.	537
David Sacerdotes & Leuitas ordi-		Desius mensis	379	Domitius Nero	537
nat	198.199	Dei opificia	2. 4	Domitius Sabinus	664.725
David morituri uerba ad Salo.	199.200	Dei sententia super hominem	4	Dora ciuitas & castellū Idumæe	348
David post annos septuaginta moritur		Dei ira super Israelitas	81	Doritarum facinus in Iudeos	524
& ingentes thesauros reliquit	200	Deuteronomij historia	96	Dorensis regio	209
Davidis sepulchri diuitie	350	Dei præceptum ad Saul ut Amalechi-		Doris ciuitas	115
Debora Israelitarum prophetissa	122	tas penitus delet	145	Doris uxor Herodis	382
Decem præcepta legis	64	Deus irascitur Saul ob inobedienti-		Dorotheus minister Ptolemei	312
Decime leuitis dandæ	87	am	146	Doron ciuitas	118
Decimarum lex	97	Deus obedientia non sacrificijs dele-		Dortus Iudeus	535
Decreta aliquot Romanorum pro Hyr-		atur	147	Dosithei perfidia in Hyrcanum terti-	
cano & Iudeis	374	Deus loquitur ad Nathan de structura		um	409
Dedicatio templi à filiis transmigrati-		templi	174	Dositheus ab Herode occisus	420
onis celebrata	289	Deus carpit Salomonem, per prophe-		Dotan urbs	240
Deliorum decretum pro Iudeis	578	tam	218	Draconis leges	784
Delon ciuitas	366	Dei indignatio cōtra Achab	231	Droma concubina Gedeonis	124
Delta locus	402	Diagoras Melius	822	Drusilla Agrippe maioris filia, uxor	
Demetrius orator	355	Dicaarchia ciuitas	504	Antiochi Comagen. regis	527
Demetrius Seleuci filius rex factus, An-		Digestio structurae templi Salom.	206	Drusilla Felici nupta	530
				Drusus	

INDEX

Drusus maior Tiberij frater Antonie maritus	584	Eleazarus Anania scriba capitur	540	Eroge locus	254
Drusus Tiberij filius	486	Eleazarus Samei	659	Esau patris benedictio, praeipitur	23
Drusum turris	415.508	Eleazarus sicariorum princeps	772	Esau cum Iacob habitacula partiti;	
Due tantum tribus à captiuitate Hierosolymam redierunt	290	Eleazari cuiusdam magnanimitas & laudata constantia pro conseruatione legis ad Antiochū Epiph.	830	primatum uenādit	29.30
E		Eleon mons	734	Esau cur & quādo uocatus sit edom	30
EBal mons	112	Elephantine oppidum	704	Esau filij	Ibidem
EBisfar ciuitas	160	Elcusa ciuitas nunc Sebaste	427	Eschon puteus	23
Ebron ciuitas	13	Eleutherus fl.	449.575	Esdrae historia	281
Ebutius Decadarchus	676	Eleutheri equites	566	Esdras scriba acceptis à Xerxe literis Hierosolymam proficiscitur	290
Beateus hystoriograph. meminit Abraham	14	Eli filius Ithamar sacerdos & Israelitarum praeses, lapsus de sella defunctus est	131.134	Esdras consulto Achanomio abdicat alienigenas sacerdotum & leuitarum uxores	291
Echibene uxor Ezechiae, mater Manasse	262	Eli filiorum uita & mores	132	Esdras moritur	292
Edom cognomentum Esau	30	Eli filij bello cadunt	133	Eserimoth locus	97
Egbathana locus	280.288	Eli pater Semei	193	Essenorum heresis de animabus & corporibus	345.417.474.610.613
Egeffarius rex Babylonius	277	Eli filius Samaris Babylonij	444	Esim quid significet	69
Eglon Moabitarum rex Israelitas seruilitute affligens ab Aoth interimitur	121	Eliab filius Iesse	148	Eteron mons	113
Eleon mons	714.734	Eliafili sacerdos post patrem suum Ioachim	292	Ethicus	521
Elam filius Sem	12	Eliafili mortuo Iudas fil. successit	301	Ethan habitaculum Samson	129
Elamite	Ibidem	Elica princeps militie tribus Iuda	256	Etheus princeps militie Dauid	187
Eleazarus pontifex	1	Elitias maior	475	Eua quid significet	4
Eleazarus Mosi filius	51	Elidenfes	581	Eua quomodo inducta & rursus expulsa sit paradiso	4
Eleazarus filius Aaron, patri successor in sacerdotio	88	Elimelech migratio in Moabitide	131	Euaretus delator filiorū Hero.	436.590
Eleazarus moritur	116	Elioneus Canthare pontifex	526	Euchi populi ab Hira uicti	215
Eleazar filius Dodi uir fortis	193	Elisas, Elisei	11	Eui rex Madianitarum	94
Eleazarus frater Simonis Iusti sacerdotium adeptus	308	Elom socer Esau	23	Euila & Euilei	12
Eleazari & Ptolemæi Philadelphi alterne epistole	308	Elon filius Zabulon	43	Euodus libertus Tiberij Caesaris	490
Eleazaro mortuo Manasses patruus successit	315	Elon princeps Israelitarum	127	Eupator Ptolemæus	313
Eleazarus Apphus uel Mauro filius Matathie	323	Elon ciuitas nascitur	227	Euphrates fl. Paradisi	4
Elea. ab elephate opprimitur.	330.549	Emachoes locus circa Iordanem	466	Eupolemius filius Ioannis Gaddis	332
Eleazarus seditiosus phariseus	353	Emmaus ciuitas	525	Euripus id est piscina	320
Eleazarus Crassum redimit pro spoliatione templi	370	Enabris locus	669	Euricles delator filiorū Hero.	436.588
Eleazarus pontifex post Iozarum Boethi	472	Endelechismus	286	Eutychus fur et delator Agr.	487.488
Eleazarus filius Anne pontificis in sacerdotium successit post Ismaelum Iabi	476	Enfron ciuitas à Iuda Machabeo capta	328	Euxinus pontus in quo Ionas à ceto est euomit	253
Eleazarus cuiusdam Iudeorum factio nis autor mulctatur à Fado	528	Engadda	158.650	Exercitus instruendi ratio	78
Elea. Dinei princeps latronū	535.620	Epaphroditus Iosephum ad historias scribendas inuitauit	1	Exodi historia	45
Eleazarus latro à Felice captus	537	Ephan cognatus Dauid	193	Ezechias filius Achaz rex Hierosolymorum	257
Eleazarus quidam conspirationis Iudeorum contra Romanos autor	631	Ephesina ciuitas	377	Ezechias sacrificia diu intermissa reuocat	Ibidem
Eleazarus filius Iairi	634	Ephesiorum decretum pro Iudeis	379	Ezechiae oppressio ab Assyrijs	260
Eleazarus Simonis	642.686	Ephot uestimenti genus	69	Ezechias solatur ab Esaia proph.	261
		Ephraim filius Ioseph	56	Ezechiae languor eiusq; uite prolongatio	Ibidem
		Ephraim tribus leuitarū praefectus	79	Ezechiae succedit fil. Manasses	262
		Ephrata locus	29	Ezechias princeps latronum ab Hero de occisus	373.562
		Ephron agrum suum uendit Abraham	20	Ezechiel propheta adhuc puer cū alijs in Babyl. captiuus abducitur.	267
		Epicrates Iudeis Scythopolim prodidit	352	Ezechiel in Chaldaea prophetans non auditur	267
		Epicurei refutati	201		
		Epiphania	12		
		Erebinthomicus uicus	734		

INDEX

Ezechielis prophetia de Sedechia	270	Gabathon opp. Palestinorum	225	Gerasa	655.650.694
Exi mater Iosia regis	263	Gaber militie princeps	204	Gerareth ciuitas	226
Erica tutor regni Israel	256	Gabiar princeps militie Salomon.	203	Geraritis regio	226
F					
Fabatus à Sylo occisus	446.593	Gabinus praefes Syr. 368.369.370.556		Germani milites mortem Caligulae	512
Fabius centurio Hierosolymorum		Gab. pra. Syria gesta 366.368.369.370		ulti	512
muros ascendit Pompeio urbem ob-		Gad filius Iacob	26	Germani ab ira renocati	114
fidente	367	Gad propheta Dauid	194	Germani laudati	629
Fabius Damasci rector	382	Gadara opp. expugnatum	360	German. pater Caligulae occiditur	512
Fames sub Claudio imp.	381	Gadara restauratur	268	Germanici laus	49
Fames tempore Dauid	192	Gadara expugnatur à Vespasi.	654	Germanicus pater Agrippinae	557
Fannius M. fil. Cos.	352	Gadare deditio	695	German. ueneno interijt à Pifone	477
Fauftus Cornelius	557	Gaddi oppidum	237	Germani milites Caligulae	512
Felix Malachi frater à Phaselo fratre		Galaad mons	28	Germani milites Romanorum opes pra-	405
Hero. supatus dimittitur	382.564	Galaaditis regio	28.203	dantur	
Felix praefes Iud. post Cuma.	536.620	Galata oppidum	564	Germani augurum de Agrip. maio.	489
Felice praefide Iudae latronibus et se-		Galatae olim Gomerite	11	Gessaban fil. Ioe rex Israel	252
ductoribus populi referta	537. et	Galba imperator	699	Gersus filius Mosi	52
inde	620	Galbe mors	701	Gesius Florus praefes Iudae post Al-	
Felix à Iudeis accusatur, succedente		Galboa loci nomen	153	binum	541.621
Portio Festo	539	Galgala loci nomen	110.159.	Gessij genus et malitia	543
Ferrecus mons	697	Galilea sub ditione Herodis	389.571	Gessur regio	168
Festum luminarium	326	Galilea descriptio et fertilitas	649	Getha fl.	4
Ficula uicus	316	Galilea inuaditur à Vespas.	654	Geth urbs et regio Palest. 113.155. 255	
Filiorum Israel educio de Aegypto	51	Galilei deficiunt ab Herode	392	Getho urbs Palestinorum	159
Filij pro parentibus non puniendi, et		Gallus centurio	676	Getuli olim Euilai	12
contra	103	Galli	628	Gezerenna ciuitas	179
Filius à matre coctus	748	Galmon regio, quae Gilon in biblijs	186	Gezonat princeps milit. Iosaphat	234
Flaccus rector Syriae	485	Gamala oppidum	360.642	Gigantum genus	116
Flavius Silua expugnat Massada	772	Gamale situs, obsidio, et excidium à		Gigantum conuallis	175
Flumina paradisi	4	Tito factum	674. et inde	Gimon propheta mittitur ad Baasan	226
Fluuius aque, sanguineus	52	Gamalitica	650	Ginanis uicus	534
Fœdus putei	18	Gargazus	305	Ginea	750
Fontei Agrippa occiditur	765	Gaulalim oppidum	95	Giscala oppidum	642
Fornicarie mulieris merces	97	Galanitis	203.635.650	Giscala à Tito capitur	678
Fortunatus libertus Agrip. maio.	493	Gaulanitis regio	360	Gison id. est cancellus	208
Frætris defuncti semen excitandum	101	Gaza capta ab Alexandro	303	Glaphira filia Archelai regis Cappa-	
Fronto Iudeorum iudex	750.759	Eadem capta à Iudeis	357	uxor Alex. filij Herod.	585
Fullonis monumentum	715	Gazarim oppidum	192	Glaphira arrogantia	585
Fulua à profugo Iudeo seducta	480	Gebonitis oppidum	635	Glaphira marito mortuo redit ad pa-	
Furius centurio	367	Gechepleth cognomen Rabuelis	50	trem	479
Furti lex	102	Gedeon liberauit Israel de Amalec.	123	Glaphira nuptie cum Archelao affi-	
G					
Gaal princeps Sichimitarum	125	Gedeon uisio	123	ne, et mestitia super marito, eiusque	
Gabaa oppidum	117.227	Gedeon 70. liberorum pater, et unius		somnium et interitum	610.471.479
Gabaa etymologia	148	naturalis	124	Gnidus loci nomen	558
Gabaa uastatur ab Israelitis	119	Gedeonis hostes, sui interfectores fa-		Gobolitis, Idumæa	30
Gaba oppidum Galilee	412	cti	ibidem	Goboth loci nomen	60
Gabala oppidum	360	Gelboe mons	162	Godolias praefes constituitur Hieroso-	
Gabao	639	Gellius Marci Antonij libidinis mini-		lymis	278
Gabaonite	111	ster	396	Godolias interimitur per Ismaele	272
Gabaonite callide fœderati cum Iesu	111	Gemellus ex aula Herae exclusus	433	Goliath Palestini proceritas	149
Gabaonite liberantur	ibidem	Genasar lacus	475.542	Goliath prosternitur à Dauid	150
Gabaonitarum punitio	192	Genath porta	715	Gophna	380.950
Gabatha loci nomen	139	Gerara locus Palestine	18	Gophnitica Toparchia	549
		Gera pater Semi	184	Gorgias superatur à Iuda Macha.	325
		Gera pater Aoth	121	Gorion occisus	692
				Gorion	

INDEX

Gorion Iosephi fil.	682	Helias filium uidue Sareptane resuscit	um Indea expellit	382
Gorion Nicodemi fil.	634	tat	Ibidem, & 229	
Gotarzes rex Parthorum	532	Helias pseudoprophetae Baal occidi	Herodes Indae tetrarcha	384.565
Gotholia filia Achab, uxor Ioram, regi		iubet, & fugit Iezabel	Herodis fuga in Idumeam	385
na Hierosolymorum	234.244	Helias inungit reges, futuros ultores	Herodes in ius uocatus bellum Hyrcan	
Gotholia studet exterminare genus		Achab	no mouere tentauit	374.375.562
David	Ibidem	Helias mittitur ad Achab propter Na	Herodes Syrie praeficitur	381.563
Gotholia perimitur	248	both iniuste occisum	Herodes Romam pergit	386.568
Gracchus Sabino auxiliatur contra Iu		Helias inuasores suos ulciscitur	Herodes accusatur apud M. Antoni	
deos	465	Heliae occurrit Achab	um	384.565
Greci laudati	628	Heli. & Henoch mortē nemo uidit	Herodis bellū cum Parthis	384.565
Grecorum impudens arrogantia	10	Heliae habitus	Herodes à senatu Ro. rex Indae pro	
Grecorum omnia esse noua Iosephus		Heliae precib. pluuia suspēsa redijt	nunciatur	387.569
asserit	783	Heliachim tutor regni Ezechiae	Herodes Roma rediens Antigoni	
Grecorum antiquissimi Chaldaei pra		Heliachim pontifex custos thesauro	Hierosolyma obsidet	389.569
ceptoribus usi	783	rum Iosue	Herodes Galilea potitus, latrones de	
Greci cur ut plurimum inter se dissen		Helim	let	390.571
tiunt	784	Heliopolis leonum ciuitas	Herodis pugna cū Arabibus.	401.577
Granicum flumen	302	Heliseus propheta efficitur	Herodes Hyrcanum interficit	405
Grana ciuitas à Iuda Mach. capta	327	Helisei prophetia	Herodes mandat uxore occidi	406
Grapte cognata Sire regis	702	Heliseus hostes obsecratos ad Ioram	Herodes honorifice à Cesare excipi	
Gratus miles	518	traducit, ubi de eo plura	tur, & splendide donatur	407.408
Guta oppidum	392	Heliseus moritur	Herodis auaritia	395
Gyon fl. paradysi	4	Heliseus post mortem miraculis cla	Herodis aedificia	411. usq; 419. 579
Gyon Graecis dicitur Nilus	eadem	ruit	Herodes propter occisam uxorem mor	
		Helisei sepulchri natura	bo correptus	409. 410
		Helisei fons	Herodis seuitia in amicos & liberos	
		Hellanicus historiographus	Babe	410
		Helladici populi à Iano orti	Herodes theatra & quinquennalia in	
		Hellepontus Lysimacho post Alexan	stituit Hierosolymis	411.412.580
		drum cessit	Herodes oppida & templa cōstruit in	
		Helpis. una ex uxoribus Herodis pri	honorem Augusti Caesaris	415
		mi	Herodes Antoniam condidit	480
		Heman unus ex sapientibus Hebraeo	Herodis beneficentia erga populum,	
		rum	tempore famis	414.581
		Hemath ciuitas	Herodis prosectio ad M. Antonium, &	
		Hemathenus rex cum David factus	pericula	391.573
		inijt	Herodi uarie insidiae structae	392.393
		Hemor rex	Herodes obsidet Hierosolymā	393.569
		Hemsaeca sacra tunica	Herodis nuptiae cum Mariamne	393
		Heniochi laudati	Herodis instantia apud M. Antonium	
		Henoch	pro morte Antigoni	394
		Henochia prima ciuitas mundi	Herodes sacerdotium Ananelo dat ali	
		Henoch & Heliae mortē nemo uidit	enigene	396
		Henoch uixit 365 annos	Herodes tradit sacerdotium Aristobu	
		Heraclea ciuitas	lo	397
		Hercules auxilium filijs Abraham, du	Herodis dolo Aristobulus submergi	
		xit uxore filiam Iaphram	tur	398.582
		Herennius Capito creditor Agrip	Herodi diadema imponit Anton.	578
		pe	Herodes amore uxoris insanit	399.582
		Herodes 15. annorum praeficitur Ga	Herodes Cleopatram occidere molies,	
		lilee	deducit Aegyptum	401
		Herodes maior accusatus sisti iubetur	Herodes uenator, bellator, & sagitta	
		apud Hyrcanum	rum insignis librator	581
		Herodes Antigoni Aristobuli fili	Herodes sacerdotis filiam ducit uxo	
			rem, delubraq; & statuas erigit con	

I N D E X

trahgem	414.415	Herod. moriturus mandat ut se mortuo	Hieroboam adducens pop. in idololatram
Herodis solertia erga populum cōpescendum	416	Iudæo. primores interficiantur 457	am. increpatur à Iadon proph. 220
Herodes struxit transitum subterraneum in templum	420	Herod. semet interficere conatus 458	Hieroboam contra Abiam mouet bellum 224
Herodis lex noua in fures	420	Herodis testamentum, mors, & tempus regni eius Ibidem	Heroboā et generis eius extinctio 225
Herodes filios suos Romam mittit 415		Hero. pōpa funebris & sepultura 459	Hieroboam filius Ioā rex Israel quare 253
Herodes filios Roma reductos, in matrimonium despondet 421		Herodis regni diuisio 470	Hieroboam mortuo successit filius Zacharias 253
Herodes Agrippæ occurrit in Asia & Ionia, & eius munificētia in eū ibi.		Herodis uniuersa prosapia 484.592	Hieron Hebræa lingua munitio 173
Herodis cū Iud. cōtrouersia 422.423		Herodes secundus, filius Herodis maioris ex Mariamne pontificis 592	Hierosolyma Beniamitis tributaria 116
Herodis controuersia & reconciliatio cum filiis 424. usq; 427. 583		Herodes filius maioris Herodis ex Cleopatra 443	Hierosolyma sub Abraham Solyma dicta 172
Herodes iterum quinquennale certamen celebrat 427		Herodes ciuitates quasdā condit 476	Hierosolymorum reges quot & quamdiu regnauerint 270
Herodis liberalitas erga Rhodios 428		Herodes Antipas 601	Hierosolymitarū 3000 ducuntur in Babyloniam 265
Herodes agonothea dictus Ibidem		Herodes Artabanū & Vitellium conuiuio excipit 481	Hierosolyma obfessa à Suffacho 222
Herodes gloriæ cupidissimus, inq; suos seuius Ibidem		Herodis amor in Herodiadem, & eius bellum cum Areta 482	Hierosolyma obsidetur & capitur à Babylonijs 268. 269
Herodes sepulchrum Dauid infeliciter aperit 430		Herodis obitus eiusq; filij 534	Hierosolymorum muri reparantur sub imperio Xerxis 293
Herodes amoris in nurum falso accusatus, irascitur fratri 431		Herodias filia Aristobuli soror Agrippæ maioris Ibidem	Hierosoly. à Ptolomæo est capta 314
Herode ab eunuchis ueritatem odij ex torquente, amici eius inuicem se accusant 432		Herodes Agrippæ inopiam improperat 525	Hierosolymorum excidiū & direptio tēpli sub Antiocho Epiph. 321. 548
Herodes Alexandrum filium in uincula conijcit 433. 590		Herodes exilio damnatus, Herodiade eum comitante 494. 615	Hierosolyma capta per Pompeiū Magnus 367
Herode apud Casarem absente deficiunt Trachonitæ ab eo 435		Herodes frater Agrippæ maioris rex Chalcidis 526	Hierosolyma exponitur fscalibus Romanorum 368
Herodes Nacebum Arabum ducem occidit prelio 435		Herodi confertur potestas instituendi pontific. & sacerdot. 529	Hierosolyma obfessa ab Herode 388. & deinceps 570
Herodes traducitur à Syleo apud Casarem propter cesos Arabes 436		Herodianus insidiatus Antiocho Grypo 558	Hierosolymorum mœnia locupletius extructa 525
Herodes Nicolaum Damascenum legatum ad Casarem, per quem ei reconciliatur 436. usq; 439		Herodium castellum 580. 650 580	Hierosolymam primus Dauid nuncupauit 172
Herodes quo pacto in filiorum necem anhelauerit 436. usq; 440. 591		Herodion oppidum 567. 386. 667.	Hierusalem obsidetur à Dauid Ibidem
Herodis uxores & liberi 443. 592		Herodij situs & munitio 421	Hierosolym. oppressio sub Floro 623
Herodes Bathaneam regionē dat Zalmari Iudæo Babylonio 444		Herodotus Halicarnas. 214. 223. 792	Hierosol. conspiratio facta, belli cū Romanis seminarium 631
Herodes accusat fratrem Pherorā eiusq; uxorē conspirationis delatos 446		Heroum ciuitas 43	Hierosol. obfessa à Cestio 639
Herodi produntur per mortē Pheroræ ueneficia in eum parata 447. 594		Hester historia 294	Hierosol. excidij initium 680
Herodes Antipatrum subitarie Roma reuocatum, reum agit ueneficij coram Varo 449. 596		Hierem. Elegidion Iosia descripsit 265	Hierosol. descriptio 714
Herodes Antipatro in uincula cōiecto, legationem mittit ad Casarē 454		Hieremias spernitur, prophetas nō auditur, prædicat Hierosolymā expugnaturū iri, uinctus abducitur, & luto immergitur 266. 267. 268. 269	Hierosol. dira fame oppressi 730. 734
Herodes morbo iam obnoxius quid egerit, & morbus eius immedicabilis 456		Hieremiam Nabuzardan soluit è uinculis 271	Hierosol. muro & castellis à Tito circumdata 734
		Hieremias Aegypti subuersionem & trāsmigrationē Israel prædicat 273	Hierosol. excidij mira præfagia 752
		Hiericho capitur à Iudeis 109	Hierosol. capta à Romanis 826
		Hiericus 650	Hierosolyma quoties & à quibus capta, deq; primis eius conditoribus, & quomodo nouissime funditus est deleta 282
		Hiericus à Romanis diripitur 389	Hierosolymitanorū aemulorum conspiratio in Herodem 412
		Hiericuntis descriptio 696	Hieus propheta arguit Iosaphat 226
		Hieroboam filius Nabath contra Salomonem insurgit 218	Hieus rex iungitur ab Helia 230
		Hieroboam fugit ad Suffachum Ibidem	Hieus
		Hieroboam decem tribuū rex fit 219	

INDEX

Hieus ab Heliseo inunctus extermina- uit genus Achab & sacerdotes Baal 246. 247	Hyrcano deus locutus Hyrcanus ob felicitatem inuisus lu- daeis 352. 353	ibidem 352. 353	Iacob cum Esau tabernacula partitus magnam postea felicitatem conse- cutus 29. 30	
Hieus Oziam eiusq; quadragintaduos familiares occidit 247	Hyrcani mors & laudes Hyrcanium oppidum Hyrcanus tertius Hyrcanus filius Alexandri Iamnei sa- cerdotium consequitur Hyrcanus ad regnum aspirans bello su- peratur à fratre Hyrcanus & Antipater ad Aretam cō- fugiunt Hyrcanus adiuuante Areta Aristobu- lum fratrem uincit Hyrcanus pauper & tenax Hyrcano confertur sacerdotium à Cae- sare Hyrcanus accusatur tyrannidis Hyrcanus Herodem ad iudicium sisti iubet Hyrcano capto aures praeciduntur Hyrcanus è uinculis redit ad Hero- dem Hyrcanus interficitur ab Herode Hyrcanus quidam pontifex tabernacu- lum stola pontificia referuande extruxit Hyrcanus filius Herodis regis Chal- cidis I Iabel filius Lamech ex Ada Iabella ciuitas uastatur ab Asa Iabes ciuitas Galaadina Iabesseni populi Iabis Chananaeorum rex occisus Iabis princeps Hebrae occiditur Iabite terre facti per Naab Iabite corpus Saul ui hostibus ablatum sepeliunt Iaboth torrens Iachin thalamus, columna templi Iacimus filius Zamaris Babylonij Iacob filij Isaac natiuitas Iacob benedictionem fratri suo Esau praeripit Iacob ad Laban fugientis uisio Iacob quibus modis ex Laban filiabus ancillisq; nuptas & concubitus ha- buerit, quot item proles, quomodo que à socero cum uxoribus & filiis aufugerit Iacob cum uisione luctatur 352. 598	355. 551 422 361. 554 363. 555 364. 555 364. 556 365 372. 557 & 561 eodē 374 386. 567 396 405. 581 eodem 481 534 6 227 141 eodem 122 122 ibidem 166 89 207 444 22 23 24 25 25. 26 28	Iacob luget filium suum Ioseph Iacob in Aegyptum ad Ioseph pro- fectio Iacob filij Iacob uita defungitur Iacobus Sose Iacob Machabeus martyr Iacobus Iude Galilei filius crucifixus Iacobus frater Iesu Christi Iadon propheta increpat Hieroboam Iadon à pseudopropheta seductus, à leone discrepatur Iaddus sacerdos filius Ioannis Manas- sen fratrem ob connubium alienige- nae prohibet ab altari Iaddus Alexandro magno Hierosoly- mam ingressuro occurrit Iaddo mortuo succedit Onias filius Iael filius Iesse Iaer Galaadinus princeps Israelitarum Iabel mulier occidit Sisara Iamblicus Iamin filius Simeonis Iamnia Iamnia destruitur ab Ozia secun- Iarias rex Iaphae expugnatio Iaphet filij & ex eis gentes Iardes saltus Iaso filius Eleazari Aphi Iasus pater Gedeonis Iazara ciuitas Iazibel propheta solatur Iosaphat Iberes populi olim Iobeli Ibidum natura Idae scelus de Paulina & Mundo Ida in crucem agitur Ideas filius Neriae sacerdos Idola inquisita à Laban Idumaea Idumaea ab Esau habitata et uocata Idumaea & Gobolitis & Amalechitis dicta Idumaeorum rex Mosi uoto non ac- quieuit Idumaea Iude, inde Simoni cedit Idumaei à Iuda uicti Idumaei uicti ab Abisai Idumaea à Ioram Hierosolymorum re- ge deficit 244	52 42 43 44 742 835 (533) 540 220 221 302 303 305 148 122 (137) 572. 560 eodem 650 274 788 662 31 770 332 125 239 237 11 48 579 580 271 27 650 29 30 87 115 327 178 244

INDEX

Iebufai Hierofolymis pulſi	173	Ioab princeps militie conſtituitur	172	Ioan. princeps militie Iofaphat	234
Iechabath ciuitas	263	Ioab induſtria contra hoſtes	177	Ioannes filius Zarij princeps profugo-	
Iephthe Galaadini Iſraelitarum princi-		Ioab perſequitur Sabec	191	rum in exilio Babylonico	271
pis temerarium uotum	127	Ioab Amaſam interemit	ibidem	Ioannes populum captiuum redemit de	
Iereſis mater Ioathan	255	Ioab ciuitatem quam Sabec intraue-		manibus Iſmaelis	270
Ieſobos unus fortiffimorum Dauid	193	rat, obſedit	ibidem	Ioannes fratriſude ſuccedit	303
Ieſſe filius Obed, pater Dauid	132	Ioab obſidionem ſoluit, miſſo Sabec ca-		Ioannes Ieſum fratrem ob ſacerdotium	
Ieſua & Ieſui filij Aſer	48	pite per murum	192	in templo interemit	ibid.
Ieſus Naue filius	61.80	Ioab occiditur in templo	202	Ioannes filius Simeonis pater Mata-	
Ieſus prophetat	105	Ioachaz patris ſui Iofie ſucceſſor uin-		thie	322
Ieſus euertit Hiericho	107 & c.	ctus abducitur in Aegyptum	265	Ioannes Gaddis filius Matathie occi-	
Ieſus ſœdus inijt cum Gabaonitis	111	Ioachaz rex Syrorum	249	ditur	322. 334 & 549
Ieſus Chananeos exterminari iubet	113	Ioachas filius Hieu rex Iſrael	250	Ioannis mortem fratres ulti	335
Ieſu mors eiuſq; ætas	116	Ioachim qui prius Eliachim rex Hiero-		Ioannes Hyrcanus Simonis Matathie	
Ieſus filius Iofedeſch ſacerdotum prin-		ſolymorum conſtituitur	266	filius	349
ceps	286	Ioachim tributarius Nabuchodonofor		IOANNIS Baptiſte doctrina &	
Ieſus filius Eliſaib à fratre Ioanne in		occiditur, ſurrogaturq; Ioachim		mors	485
templo occiſus	301	filius	266. 267	Ioannes Iouis panis, tabellio	529
Ieſus Iſo, filius Simonis frater Onie ſa-		Ioachim ſeipſum cum matre & cognat-		Ioannes zelotes	718
cerdotio præſicitur & priuatur	321	tis tradit regi Babylonio ſurrogato		Ioannes Eſſeus	642
Ieſu contra Oniã Menelaũ ſeditio ibi.		Sedecchia	267	Ioannes Ananie	codem
Ieſus filius Seæ pontifex	472	Ioachim filius Ieſu princeps ſacerdo-		Ioannes Giſcaleus inſidiator Iofephi	
IESV CHRISTI præconium	478	tum	289	Ioannes Giſcala capta, Hieroſo/	(645
Ieſus Boethi ſacerdotio priuatur	414	Ioachim mors & ſucceſſio	292	lymam fugit	678
Ieſus Dannei filius pontifex	540	Ioachim alius, qui & Alchimus, prin-		Ioannes Hieroſolymitas in Romanos	
Ieſus Gamalielis filius pontifex	541	ceps ſacerdotum	330	incitat	681
Iethan Hebræorum ſapiens	204	Ioachim ſacerdotis interitus	332	Ioannes à Romanis capitur	760
Ietheus pater Amaſe	167	Ioas filius Ozie infantulus ſeptem an-		Ioannes Galileorum dux	702
Ietro alias Rabuel ſocer Moſi	49	norum clam nutritus in regem un-		Ioannes Idumæorum dux occiſus	722
	62.116	gitur	248	Iohel filius Samuelis	157
Iezabel uxor Achab, templum Baal		Ioas templum Hieroſolymitanum re-		Iohoiades pater Banaie	157
conſtruit	228	parat	249	Ioiadas pontifex maritus Iofabeth Hie-	
Iezabel occidit prophetas	229	Ioas poſt mortem Ioiade legum præua-		roſolymis ſepultus	250
Iezabel interminata mortē Helie	230	ricator factus, occiditur ſuccedente		Ione prophete hiſtoria	253
Iezabel de turri præcipitata à canibus		filio Amaſia	250	Ionas Anne pontifex poſt Simonem	
deuoratur	246	Ioas Zachariam prophetam in templo		Cantharam	524
Iezara ſons Samarie	236	occidit	ibidem	Ionij populi à Iano descendunt	18
Iezonias princeps profugorum in exi-		Ioas uſtationem Hieroſolymorum ab		Ionadab peruerſum conſilium	182
lio Babylonico	271	Aſabel doſtarijs templi redemit ibi.		Ionadab filius Samme ſolatur Dauid	
Iſrael ciuitas	230.245	Ioas fil. Ioachi ſucceſſor in regno	250	Ionathas filius Abiathar mini-	(182
Iſraelite populi	247	Ioas tribus prælijs iuxta prophetiam		ſter Dauid	198
Illyrici laudantur	628	Helifei uincens Syros moritur	251	Ionathas qui & Abaron, filius Mata-	
Immolatio porcorum illegitima	547	Ioæ regis parabola ad Amaſiam	252	thie	523
Immunda que ſunt	76	Ioas Amaſiam uincit	ibidem	Ionathas eligitur in locū Iud. 334. 540	
Imperia in manu dei eſſe	491	Ioas mater Ioachim ſecundi	267	Ionathas ulciſcitur Ioannem fratrem,	
Indathis dux Parthorum	350	Ioathabalus rex Tyriorum	277	& pugna ac ſœdus cū Bachide	335
Inuenta eſſe reſtituenda	102	Ioathan diuinat	125	Ionathas recipit Hieroſolymam	536
Inuentores rerum celeſtium	6	Ioathan filius Hili ſacerdos	271	Ionathas factus ſummus ſacerdos ibidē	
Ioas à commentarijs Ezechie	260	Ioathan filij Ozie regnum, geſta &		Ionathas purpura indutus ab Alexan-	
Ioas ſcriba monumentorum	264	mors	255	dro Epiphane	339
Ioab cum abner belligeratur	168	Ioathan Athar ſuccedit	255	Ionathas capit Ioppen & Azotum	319. 340
Ioab Aſar & Saruie princeps militie		Iochobel mater Moſis	49. 63	Ionathe uictoria de Apollonio Tito	340
Dauid	168	Iocundus delator filiorū Herodis	589	Ionathas cum Antiocho Theo amici-	
Ioab traducit Abner apud Dauid &		Iodabar ciuitas	176 (457	tians	
traductum doſe occidit	167.168	Iodas princeps de tribu Leui	172		

INDEX

nam inde, à quo donatur munificen- tissime 343	Iosebeth uxor Ioadi furatur Ioam in/ fantulum 248	Iosephus militaris discipline peritus 642
Ionathas Demetrio Nicanore uicto, mittit epistolas ad Romanos & Spartiatas 344	Iosedech sacerdos in Babyloniam ca/ ptiuus 271	Iosephus quatuor urbium principatus amisit & Iosephi gesta 646 et deim
Ionathas Nabathæos expugnat 345	Ioseph filij Iacob somnia, eorumq; in/ terpretatio 30.34	Iosephus à Tito missus Iudeos ad dedi/ tionem Hierosolymorum adhorta/ tus 726.742
Ionathas capitur 346.349	Ioseph per Ruben seruat 31	Iosephus lapide uulneratus 736
Ionathæ mors & sepultura 345.349	Ioseph in lacum ponitur 32	Iosephus ex uariarum gentium histo/ rijs Iudæe gentis amicitiam ostendit 787
Ionathas Absalomis amicus Simonis Matathie 347	Ioseph Ismaelitis uenditus 35	Ioseph filij Amon regis laus 263
Ionathas Sadduceus Hyrcani Ioannis amicus 353	Ioseph continentia, ac fides erga he/ rum 32.33	Iosias festiuitatem arymorum agit 265
Ionathas Onie legatus Iudeorum 377	Ioseph à carcerario lenius tractatur, pincerne & pistoris somnia expor/ nit. postea Pharaonis somnia inter/ pretatus, Aegypto preficitur 34.35.36	Iosie mors & successor ibidem
Ionathas pontifex occiditur 337	Ioseph uxor & filij 36	Iosippus Herodis patris, mulieribus Herodis iussa prodit 599
Ionathas Iudeus 746	Ioseph super Benjamin compungitur, & fratres furti infamat 39	Iosippus ab Herode occisus 410.582
Ionathas Gynccarius Ro. exultus 782	Ioseph fratribus innotuit 41	Iosippus fratruelis Herodis, eiusq; ge/ ner 445
Ionathas filius Saul Palestinos dormi/ entes aggressus perturbauit 144	Ioseph frumenta uendit 43	Iosephus filius Antipatri, frater Hero/ dis, in Iudæa cadit 592 & 572
Ionathas ignoranter maledicti reus fa/ ctus à patre morti destinatur 140	Ioseph ætas mors, & ossa 44	Iosue succedit Moysi 94
Ionathæ oratio ad Saul pro Dauid 152	Ioseph filius Chami pontifex post Elia/ neum Canthare 592	Iotapata obsidio & excidium per Vea/ spasianum 655. 635
Ionathæ iuramentum ad Dauid 154	Ioseph Hierosolymites pontifici in/i/ diatur 538	Iotapatenorum technæ aduersus Ro/ manos hostes 661
Ionathas bello cecidit 166	Iosephus Caiphas pontifex 476.481	Iozarus Boethi dponitur à pontificat/ u 472
Ionathas fil. Anna post Caiaphan 481	Iosephus filius Tobie Onie sacerdotis nepos 315	Iozarus Boethi persuadet Iudæis cen/ sum admittendum 474
Ioppe 650	Iosephi concio, & amicitia cum Ptole/ meo Epiphane 316.317	Iozarus pontificatu priuatur 475
Ioppe capta à Ionatha Abaron 339	Iosephi mors & laus 320	Isaac immolatio & constantia 20
Ioppe capta per Vespasianum 668	Ioseph Gaddis pontifex 540	Isaac coniugium cum Rebecca 21
Ioram patri Iosaphat succedit 240	Ioseph Zacharie preficitur Iudæis, Iu/ da Machabeo persequente Timo/ them 328	Isaac repromittitur Abrahe 161
Ioram Hierosolymorum rex, partici/ da & idololatra factus 244	Iosephus Iudæe mandato non parens, in/ feliciter pugnat ibidem	Isaac nascitur 18
Ioram mortuo uxores & filij occidun/ tur præter Oziam ibidem	Ioseph Elimi dici unus sacerdos 456	Isaac in Aegyptum profectio 22
Ioram filius Achab Ochozie fratri suc/ cedit 238	Iosephus Calaphas pontifex 476	Isaac expulsus ab Abimelech 23
Iora Achab filij & regis Idumæe bel/ lum contra Moabitas 239	Iosephus Thobie filius 315 & c.	Isaac oratio super Iacob ibidem
Ioram regis Israel gesta & pericula Samarie facta 243	Iosephus Gorionis filius 641	Isaac ætas & mors in Hebron 29
Ioram ab Hiëu occiditur 246	Iosephus filius Simonis 642	Isachar tribus sortita Carmelum 113
Ioram filius Azarie sacerdos 271	Iosephus Matathie	Isacham Samaritis uxor Manassis sa/ cerdotis 302
Iordanis decreuit Israelitis transseun/ tibus 102	Iosephus quibus causis ad historiã scri/ bendam incitatus 1	Isofeth filius Saul rex Manalim con/ stituitur 167
Iordanis fontes 579.672	Iosephus Iudaicum bellum scribit ante historiam Antiquitatum 17	Isofeth disidium cum Abner propter concubinam 169
Iosaphat historicus Dauid 176.192	Iosephus sacerdotem se dicit ex genere Machabeorum 430	Isofeth occiditur 171
Iosaphat filius Asa patri succedit 227	Iosephi cruditis & ætas, dum Antiqui/ tatum libros scriberet 542	Ischaboth filius Phinees 134
Iosaphat bellum cum Ammonitis 256	Iosephus Mathathie filius rector utri/ usque Galilee 642	Isidis templum Romæ destructum pro/ pter stuprum Pauline 482
Iosaphat filio Ioram accepit uxorem 234		Ismael etymologia 16
Iosaphat impetum Syrorum euadit 235		Ismaelis genealogia 16
Iosaphat increpatur ab Hieo pro/ pheta 236 & 237		Ismael uxorem Aegyptiam duxit ibi Ismael
Iosaphat Moabitas & Amonitas do/ mino pugnante uicit 284		
Iosaphat succedit Ioram filium 240		

INDEX

Ismael filius Iabi pontifex 476 et 540	Iudeorum Hierosolymam repentinū numerus 286	Iudea uarijs tumultibus quassata, Archelao ad Caesarem profectio 466.609
Ismaelis cuiusdam malicia in Godoliam 272	Iude. & Samaritanorū disceptatio 338	Iudee tumultus sedat Varus 467.606
Ismael populū Masphat ducit capitiū ibidem	Iudeorum studium in reparando templo ibidem	Iudee mala praefide Felice 637.538
Israel uocatur Iacob et etymologia 28	Iudei quando primum dicti 292	Iudea à sicarijs deuastata 537
Israel filiorū oppressio in Aegypto 45	Iudei subiugati à Naas 140	Iudee descriptio, eiusq; undecim sortes 650
Israelite cur neruo lato non uescantur eodem	Iudei multos inimicos trucidant 301	Iudea uenum exposita 770
Israelitarum multa milia occisa à Beniamitis 119	Iudeorum seditio Hierosolymis 302	Iudeorum ingens clades tempore azy morum facta 534
Israelite uastantes Gabaa ibidem	Iud. status post Alexandrum 305	Iudeorū seditio contra Samaritas 535
Israelite Beniamitarum miserti, despondent eis uirgines Iabitas 120	Iud. in Aegyptum ducuntur 305	Iudeorum contentio contra Syros 538.539
Israelite opprimuntur à Cusardo rege Asiriorum 120	Iudei absoluuntur 307	Iudeorum & Caesariensium seditio 622
Israelite opprimuntur à Moabitibus, Chanaanais, à Labin & Amalechitis 121. 122. 123	Iudeis beneficentia exhibita ab Asie regibus 315	Iudei Hierosolymis occisi à Floro 624
Israelite iterum liberati per Deborah & Barachum 122	Iudei infestationes passi à Samaritanis 315.322	Iudeorum uarie clades & calamitates 602 & deinceps
Israelite uincunt Amalechitas & spoliant 60	Iudei coguntur abnegare legem 322	Iudeorum studium circa ueritatem historiarum 785
Israelitarum trecenti aquam manibus biberunt 125	Iudeorum multi in spelunca exusti ibi. Iudeis amicitia cum Romanis 352	Iudeorum cur pauci scriptores meminerint 787
Israelite liberati ab Amalechitis Gedone principe ibidem	Iudeorum haereses 345.474	Iudeus quidam impostor quae simularat Alexandrum Herodis filium 470
Israelite ab Ammonitis oppressi 127	Iudeorum inuidia contra Hyrcanum Ioannem 358	Iudeorum castra, loci nomen 560
Israelite egrediuntur ex Aegypto 53	Iudeorum ostingenti crucifixi 559	Iudas Machabeus filium Mathathiae 327
Israelite tributarij facti Palaestinis 128	Iudei quae oppida possederint regnante Alexandro Iamneo 361	Iude uictoria de Apollonio & Seron ducibus Antiochi 324
Israelitarum clades à Palaestinis inflicta 133	Iudei Rom. quando primū subditi 368	Iude uictoria de Lysia & Gorgia 325
Israelitarum decem tribus transferuntur in Mediam ex Persida 258	Iudei Herode eos animante, bellum contra Arabas capeffunt 402	Iudas Hierosolymam occupat, templū & sacrificia renouat 326
Istob rex 177	Iudeorū seditio contra Herodem 412	Iude uictoria de Idumaeis & Ammonitis & de Timotheo 326. 327
Ithaburius mons à Placido occupatus 559.677	Iudeorum oratio ad Agrippam pro uenda libertate 422	Iude clara uictoria contra Nicanorem 332
Itham locus circa Hierosolymam 216	Iudeorum afflictio per Asiam & Libyam 428	Iudas summus sacerdos factus cum Romanis amicitias iungit ibidem
Itham ciuitas à Roboam structa 222	Iudeorum permissum, plures habere uxores 443	Iudas nouissimo contra Bachidem praelio interit 535. 549
Ithamar filius Aaron 71.134	Iudeorum quadraginta fortitudo pro lege 455.456	Iudas Capsei, dux exercitus Ionathae Abaron 344
Ithobaal rex pater Iezabel socer Achab 228.247	Iudei ab Herode morti destinati, liberantur è carcere 458	Iudas Essenus propheta 554. 551
Iturei subacti ab Aristobulo filio Hyrcani Ioannis 355	Iudeorum septia milia ceduntur in templo per milites Archelai filij H. 461	Iudas Aristei legis interpres 455
Iturius amicus Herodis 406	Iudeorum seditio contra Sabinū usque 468	Iudas Ezechiae latronis filius 466
Iuba Maurorum rex 475	Iudeorum accusatio in Archelaum 661.468.607	Iudas Gaulonites concitator seditionis & autor quartae sectae Iudeorum 474.475
Iubal musicam coluit primus 6	Iudei à Pilato caesi 478. 614	Iudas Ionathae 634
Iubileus annus 78	Iudei Roma excedere coguntur 480	Iudas Iude 735
Iudei Hebraei 83	Iudeorum constantia ad Petroniū pro conseruatione legis 495. 616	Iudas Mertonis 742
Iudei circunciduntur octauo die 180	Iudeorum ingens cedes Seleucia facta 504	Iudas Machabeus martyr 838
Iudeorū captini relaxati à Cyro 282	Iudeorum libertas sub Claudio Caesare 522. 566	Iudas Eliasibi sacerdos 302
Iudeorū resp. qualis ante captiuitatē, & qualis post fuerit 288	Iudeorum disidium cum Philadelphinis 529	Iuda defuncto succedit frater eius Ioannis ibidem
Iudeorum reditus ad Hierusalem sub Neemia & Esdra 290		Iudicium

INDEX

Iudicium historia	116	Lot genuit ex filiabus	18	Machon ciuitas uastata à David	ibide
Julia uxor Augusti Caesaris	427.443	Lucilius Bassus	768	Macro pretorij praefectus	488
Julia Augusti filia, & duarum ciuitatū		L. Valerius, Lucij filius Cos.	572	Matrones pop.	794
nomen	475	L. Manlius L. Memmij filius	561	Medianae populi	90
Julia soror Caligulae	520	L. Copinius Collinae filius	572	Medianae uicerunt Israëlitas	125
Juliani militis Romani fortitudo	743	L. Antonij decretum pro Iudeis	578	Median ciuitas	49
Iusiurandum Iudaicum	21	L. Lentuli consulis decretum pro Hyr-		Medianitarū & Arabum strages	124
Izatis fil. Helene sit Iudeus	530	cano & gente Iudae	578	Medianitarum exercitus	94
Izatis mors & gesta	531	Luctus triginta dierū pro mortuis	101	Mageddon loci nomen	246
L		Lucullus	562.55	Magedon ciuitas à Salomone condita	
Laban despondet filias suas Iacob	25.26	Lud. Iudae populi	13	Magnus campus	697 (213)
Labenna prouincia	244	Lugdunum oppidum Gallie	494	Magog Magogas instituit	18
Laban insequens generum suum Ia-		Lupus tribunus Caesoniam Caligulae		Magus quidam seductor populi à Por-	
cob somnium	27	uxorem occidit	517	tio Festo occisus	539
Laban fraudulentia	ibidem	Lupus morte multatus	421	Malichus Arabs nutricius Antiochi	
Labosfordarchus	277	Lupus rector Alexandriae	718	q Theos cognominabatur	342.563
Lacedemonij laudantur	628	Lusitani laudantur	629	Malichi insidiae contra Antipatrum	380.563
Lachis oppidum	222	Luxa regio	16	Malichus interficitur	381.564
Lagus pater Ptolemai Soteris	305	Lycus fluuius	350	Malachus rex Arabum Herodem fr-	
Lais parens Phaltis	160	Lycurgus legislator	814	stratus	387
Lamech filij & uxores	6	Lydda	650	Malathoes ciuitas	485
Laodicensium decretū pro Iudeis	368	Lydi populi olim Iudae	13	Malchus qui & Cleodemus ppheta	23
Largius Lepidus	749	Lysanias filius Ptolemai Minaei	384	Malachias	742
Lasthenes Cretenfis	339	Lysias Antiocho ad Persida profecto,		Malthace Samaritis	592
Lazarus gigas Iudeus	482	relinquitur ad deuastandam Iu-		Mambre conuallus in qua requieuit A-	
Legum prauaricatoris pena	100	deam	329	brabam	17
Leonum ciuitas Heliopolis	738	Lysias superatur à Iuda Machabeo	(330)	Maaachasim genus Hebrae uestis	68
Lepidus à C. Caligula occisus	505	Lysias occiditur	331	Manachemi Esseni diuinitio de He-	
Leuias Hierosolymita	681	Lysias oppidum	365	rode	417
Lexi filius Iacob ex Lia	26	Lysimachus Hellepontum obtinet	300	Manabem Sellum perimens seipsum res-	
Leuitici historia	74	Lysimachus fratrem Aretam regem A-		gem Israel constituit	254
Leuitarū principes & numerus	78.79	rabum interfecit	357	Manabem defunctus in Samaria	255
Leuitarū trib. à militia segregatur	87	Lysimachus occisus ab Herode	410	Manabem succedit Phaccias filius	254
Leuitis decimas dari iussit Moses eodē		Lysimachus Pausaniae, legatus Iudeo-		Manabemus rhetor principatum Hie-	
Leges Moisaicae uariae	74.75. & 97	rum ad Romanos	577	rosolymis usurpauit, & interfici-	
ac deinceps		M		tur	633.634
Lex noua Herodis in fures	420	Maacha filia Thamar uxor Ro-		Manalim regio	162
Libanus mons	112.203	boam	222.225	Manna quid	59
Liberius Maximus Iudaeam uenum ex-		Maacha rex	177	Manasses filius Ioseph	56.43
ponit	771	Mabortha quae & Neapoli	697	Manasses & Ephraim praefecti	79
Liberi ancillas non ducant	100	Macedones populi	12	Manasses filius Ezechiae impietate in-	
Libes olim Phuti	12	Macedones laudantur	628	signis	262
Libyas	564	Machabeorum historia	321	Manassis captiuitas & mors	263
Libyam Phut instituit	12	Machabeorum martyrum libellus	825	Manasses feliciter moritur	265
Linum Hebraice cheton	68	Machabeus martyr	832	Manasses filius Ioannis sacerdotis fra-	
Litus ciuitas	54	Machamis filia Ptolemai, uxor David		ter Iaddi duxit uxorem Isacham Sa-	
Liuiam mater Tiberij Neronis	476	Machera Herodi uenit au-	(169)	maritidem	302
Lollius	365	xilio	391.571	Manasses ob connubiū alienigenae pro-	
Longi Romanis fortis animus	647	Machere insolentia	572	hibetur accedere altare	ibide
Lot frater Sarae adoptatus ab Abra-		Machir Machabeus martyr	833	Manasses Eleazari patruus sacerdotiū	
ham	13	Machir princeps Galaaditidis	186	suscipit	316
Lot separatus ab Abraham	15	Macherus à seditiosis Iud. capta	636	Manasseas Damascenus de arca Noë &	
Loth captus & redemptus	eodē	Macherus à Basso capta	768	Manethon Aegyptius historiogra-	
Lot hospitatur angelos	17	Macherus castellum Iudae	562	phus	788
		Machir nutricius Miphiboseth	176	Manethon	

INDEX

Manethon refellitur à Iosepho	797	Mardochei decreta super diebus festis	Iudeorum	301	Matathias filius Absaloni dux exercitus	Ionathæ Abaron	344
Manuë pater Samsonis	128	Mare Pamphylicum diuisum	56	Matthias Cargalothi legis interpret	455		
Maon desertum	158	Mareon ciuitas à Grecis Samaria	227	Matthias Theophili Hierosolymites	sacerdos per Herodem	456	
Maon ciuitas	159	Mare encum templi Salomonis	207	Matthias scditiosus sacerdotio priuatur	456		
Mar amaritudo dicitur	57	Mareon filius Ionathan	202	Matthias Anne frater Ione pontifex	524		
Mala interpretatur dolor	131	Maria soror Moïsis moritur	88	Matthias Theophili pontifex, sub quo	bellum Romanorum contra Iudeos	sumpsit initium	542
Marcellus curator Iudææ constituitur		Marion Tyriorum tyrannus ab Herode superatus	382	Matthias	locus	168	
Pilato Romam profecto	480	Maria uxor Archelai filij Herodis	475	Matuse princeps Babylonius	270		
M. Tullius Cicero consul, Cn. Pompeio Hierosolymam & templum capiente	167	Maria filia Agrippæ maioris desponsa Archelao Chelcie filio	527	Mausoleum à Daniele constructum	280		
M. Agrippæ beneficia in Iudeos	315	Maria nupta Demetrio Alexandrino	ibidem	Mausoleum Mathie & filiorum	345		
M. Agrippa cum Herode amicitias componit	415	Mariamne filia Hyrcani & Alexandræ, coniunx Herodis	396. 484	Maxilla loci nomen	150		
M. Agrippa Iudeorum libertates à Romanis concessas confirmat & tueritur	425	Mariamne traducitur uiolati matrimonij	400. 582	Maxillus	492		
M. Antonij epistola ad Hyrcanum tertium	382	Mariamne audito Herodis mandato de se occidenda maritum odio prosequitur	407	Meas uicus	528		
M. Antonij decreta & edictum pro Iudeis	383	Mariamne accusatur ueneficij apud Herodem	408. 595	Meander fluminis	310		
M. Antonius accusatores Herodis occidi iubet	584. 565	Mariamne occiditur	409	Medaba ciuitas	335. 350		
M. Antonij & Cleopatræ amor	575	Maris rubri diuisio	56	Media	288. 277		
M. Antonius Antigoni Aristobuli interficit	395. 575	Marisa ciuitas	328. 351	Medi populi à Madoo orti	15		
M. Antonius libidinis notatur	596. 575	Marissa à Roboam structa	222	Medis ciuitas	265		
M. Antonius uictus à Cesare in bello Actiaco	402	Marisani	352	Mega oppidum	360		
M. Antonius belli Romanorum dux cum Gabinio contra Iudeos	368	Marmaride laudantur	629	Megarum Babylonius princeps	270		
M. Antonij, & P. Dolobelle decreta pro Hyrcano tertio, & gente Iudaica	577	Marsus praeses Syriae post P. Petronium	524	Megasarus	732		
M. Agrippa Iudeorum ius tutatus	422	Marsus Agrippæ maiori inimicus	525. 526	Melchenothe baset	208		
M. Agrippæ cum Herode amicitia	415 & 423	Marsus libertus Agrippæ	492. 486	Melchizedech id est, rex iustus	16		
M. Publij decretum pro Iudeis	378	Martyr quis sit	825	Melchizedech iustus rex, Hierosolymorum primus conditor	760		
Marcus nepos Herodis	522	Masnaëmphtis pileum sacrum	69	Melchis occisus in bello	166		
Marcus praeses Iudææ post Copiniam	476	Maspha ciuitas structa ab Asa	227	Melazarus legis peritus	530		
M. Minutianus coniunx sororis C. Caligulae	511. 520	Masphat ciuitas	127. 140. 271	Melite ciuitas	768		
M. Minutianus conspirator in mortem C. Caligulae	505	Masphat interpretatur deorsum inspicere	136	Mella ciuitas à Iuda Mach. capta	358		
M. Antonius Iulianus procurator Syriae	749	Massada expugnata per Fl. Syluam	772	Melum ciuitas	471		
Mardocheus auunculus Hester pandit regi insidias eunuchorum	295	Massada ciuitas	382	Memphis ciuitas	48		
Mardochei luctus de edicta contra Iudeos clade	296	Massada oppidum	386	Memphis ciuitas à Mineo condita	214		
Mardochei oratio ad deum	296	Maselmis mater Amon regis	263	Menander de obfessione Tyriorum	259		
Mardocheus purpura indutus circumducitur per Aman inimicum	299	Matthan sacerdos Baal perimitur	249	Menander transtulit antiquitates Sidorum ex Phœnicia lingua in Graecam	215		
Mardocheus exaltatur à rege eodem		Matathias Bacchidem occidit	548	Menedemus philosophus	512		
		Matathias filius Ioannis Antiochi mandatum contempsit	325. 548	Mennius regulus	505		
		Matathias idololatriam Iudeum confodit simul & Apollonium	523	Memnonis sepulchrum	615		
		Matathias primus persuasit, etiam sabato pugnam non esse detractandam	ibidem	Mensa propositiois quomodo constructa	67		
		Matathias morituri testamentum ibidem		Mensa aurea templi Salomonis	208		
				Mense Ptolemaei Philadelphi admodum pretiose deo oblata descriptio	615		
				Mensis hyperueretheus	75. 209		
				Mensis Arthemisius	206		
				Mensis septimi ratio	75		
				Menfurarum			

I N D E X

Mensurarum inuentio	6	Misselis ciuitas	602	Mosis oratio ad populum Israel	Ibidē
Mæotici laudantur	628	Mitra pontificis	69	Mosis oratio ad deum	Ibidē
Mephramuthesis, & Mephres	789	Mithridates reuexit sacra uasa templi		Moses educit Israelitas in Sina mōtē	57
Merari filius Leui	45	ablata	281	Moses uirga aquā ē petra elicit	59
Mercedem non esse fraudandam	105	Mithridates Synaces præfessus Par-		Mose manus extendēte Hebræi uincūt	
Meroe ciuitas Aethiopiæ	48	thorum	359	Amalechitas	60
Mes filius Aram	15	Mithridates Parthorū perfuga dimit-		Moses excepit Rahuel socerum suū ue-	
Mesaneī populi	Ibidem	titur à Gabinio	370	nientem ad Sina	62
Mesopotamitæ insurgūt in Abrahā	14	Mithridates Pergamenus Cesari au-		Moses paruit monitis soceri	Ibidem
Mesopotamitarum strages	177.178	xiliatus contra Aegyptios	371	Mosis tabulæ	64.65
Mesopotamiæ difficultas	21	Mithridates gener Artabani regis Par-		Moses quadraginta dies nullo cibo hu-	
Mesrim hoc est Aegyptus	12	thorum	502	mano participatus	Ibidem
Mesraei Aegyptij	Ibidem	Mithridates mouet arma cōtra Ani-		Mosis tabernaculum	65
Messabasan uestis sacra	69	leum	503	Mosis arca	67
Messala	568	Mithridates superatur ab Anileo	502	Mosis orō super sacerdotio Aaron	71
Messalinā Claudius maritus necat	557	Mithridates uicissim superat & occi-		Moses bellicosos recensuit	78
Metellus Teostam ciuitatem cepit	365	dit Anileum	503	Moses coturnicibus magnum exercitiū	
Metilius Rom. præfessus	654	Moabitaram terram depopulantur Io-		satiat	79
Methir sacra Hebr. uestis	69	ram, Iosaphat, & rex Idumæe	239	Mosen iterum populus seditione adori-	
Methri cognatio de tribu beniamin sor-		Moabitaram rex immolat filium	240	tur	79
tem regni accepit	140	Moabite à Babylonij subiuigati	275	Moses populo ad Chananeorum termi-	
Michee præsagium aduersus Achab,		Moab filius Loth ex filia seniore	18	nos ducto, loquitur	80
& alia gesta	233.234.235	Moabite populi	Ibidem	Moses explorari suadet Chanan.	80
Michol fil. Saul desponsatur Dauid	152	Moabite uincūt à Iosaphat	234.237	Mosen iterum Hebræi occidere adori-	
Michol astutia	155	Moabitis regio	88	ti	80.86
Michol post Dauid desponsatur Phal-		Moabite superati à Saul	141	Mosis autoritas, legumq; eius reueren-	
ti	160	Moabitis debellat Dauid	175	tia	81
Michol Dauid iterum remittitur per		Modin uicus	322.548	Moses iterū seditionē passus	83.86
Abner	169	Monobazus	659	Moses ad Core seditiosum	84
Michol Dauid ludentem cithara ante		Monobazus Bazeus rex Adiabenorū		Moses inuitat Datan & Abyrom	Ibid.
arcam ridet	174	frater & maritus Helene	529	Moses à rege Idumæorum repulsam	
Michol ex Dauid non concepit	Ibidem	Monobazus filius Monobazi Bazei		passus	87
Milas legatus Archelai regis Cappa-		ex Helena	Ibidem	Moses cū filiis Israel uicit Seon, & Og	
docum ad Herodem	438	Monobazus iudaismum subit	552	reges Amorrhæorum	89
Milesius proditor	359	Monsingon ciuitas	364	Mosis castrametatur ad Iordanē	89
Militis cuiusdā impudentia, magnæ cla-		Mopsuestia ciuitas Ciliciæ	559	Moses Iosue successorem facit	94
dis Iud. causa & origo	534	Moraim mons, in quo immolatus Isa-		Mosis constitutio de hereditate filia-	
Mina quid sit	370	ac	19	rum	97
Mineus rex Aegypti conditor Mem-		Moses trium mensium exponitur	46	Mosis oratio ante mortem & constitut-	
phios	214	Mosis sapientia	2	tiones	95
Miniada	9	Mosis educatio eiusq; nominis etymo-		Moses populo legem scriptā dedit	96
Minutianus conspirator in mortem C.		logia	47	Moses conuocat ecclesiam & prophe-	
Caligulæ	505.508	Moses diadema Pharaōis cōculcat	Ibi.	tizat	105
Miphiboseth filius Ionathæ queritur à		Moses dux Aegyptiorum	48	Mosis mors & sublatio	106
Dauid & ditatur	176	Moses Tharbin filiam regis Aethio-		Mosis laus & collatio ad alios legisla-	
Miphiboseth ambitionis delatus exha-		piæ duxit uxorem	49	tores	814
redatur	184	Moses regē Aegypti latenter fugit	49	Mosaice legis liber intra thesauros tē-	
Miphiboseth falso delatus excusat se		Moses uidēs rubum ardentem, iubetur		pli inuentus	264
apud regem	190	educere filios Israel de egypto	50	Mulierum testimonium	98
Misæ rex Moabitaram	239	Mosis prodigia	52.53	Mulier à uiro Leuita membratim secta	
Misach nomen Misaelis pueri apud Na-		Mosis uirga magorum uirgas consum-		in singulas tribus mittitur	118
buchodonosor	274	pfit	52	Mundi creatio	3
Misael puer socius Danielis, à Babylo-		Mosen lapidare uoluerunt Hebr.	55.58	Mundi adolescentis dolum stuprum	
nij Misach dictus	Ibid.	Mosis confidentia	55	cum Paulina	479

INDEX

Muri Hierosolymorum tres	714	Namasus pater Hieu	230.245	Nicopolis ciuitas	707
Murium multitudo Azotorum prouin-		Narbatha regio	623	Niger Pereites	642
ciam deuastauit	134	Nathan filius Dauid	173	Niger occisus	692
Musca idolum Accaron	238	Nathan alius propheta narrat Dauid		Nilus fl.	49
Mutianus praefectus Syriae Iudeorum		deo placere structurā templi	174	Nilus in sanguinem uersus	65
statuta tutatus	313	Nathan fil. Dauid arguit patrem	179	Niniue ciuitas	261
Mygdonia, nunc Antiochia	531	Nathan Adoniam regno pellit, & un-		Ninus ciuitas	12
Myrrha filia Cynare regis	551	git Salomonem	197	Nisan primus mensis	54
N					
Naama mater Roboam	219	Nathanael filius Iesse	149	Nisibis oppidum	498
Naarus	636	Naufragium Ione prophetae	253	Nisibis terra	531
Naas rex Ammonitarum Israelitis ca-		Naum prophetia	255	Nobe ciuitas	155
ptis oculos dextros eruebat	141	Nazarai Corban offerunt	87	Nocheus repudiū Vastis suasisit	294
Naas occisus à Saul	141	Neemias Iud. pincerna Xerxis	292	Noe seruatus	7
Nabal uir stultus & crudelis	159	Neemie oratio ad populū muros Hie-		Noe anno etatis sexcentesimo diluuiū	
Nabal interpretatur demens	160	rosolymorum reparaturi	Ibidem	est factum	codem
Nabal moritur	Ibidem	Neemie cura & labor de reparandis		Noe preces, & pactum cum deo	8.9
Nabalota ciuitas	364	muris Hierusalem	293	Noe etas, mors, & filij	9
Nabathaea prouincia	19	Neemias moritur	294	Noe graece Nochus	11
Nabath pater Hieroboam	218	Neerda ciuitas	498	Noe plantator uineae, inebriatus	12
Nabathai	327	Nemrod filius Chusi	12	Noe arce ubi seruentur reliquiae	529
Nabathai Arabiae gens	334	Nemrod filius Cham cōtemptor dei	10	Noemis uxor Elimelech	131
Nabathai expugnantur à Ionatha A-		Neptalim filius Iacob ex Bala	26.43	Noemis interpretatur felicitas	Ibidem
barom	345	Neptalite quam terram sortiti	113	Norbanus occisus	512
Nabla musicum instrumentum	208.195	Ner patruus Saul	145	Noua loci nomen	157
Naboth iniuste lapidatus astu Iezab-		Nergella princeps Babyloniorum con-		Numerus hostiarum, quas Salomon in	
bel	231	tra Hierosolymam	270	templo obtulit	211
Nabuchodonosor primus rex Babylo-		Neria filius Vrie sacerdos	271	Numenius Antiochi legatus Ionathae	
norum regem Aegypti & omnem		Neriae pater Baruch discipulus Hierer-		Abaron ad Ro. & ad Spartiat.	345
Syriam subiugat &c.	266	mie	Ibidem	Numidius Quad. praefes Syriae	535
Nabuchodonosor omnes Iudeorum no-		Nero fil. Domitij	557.619	O	
biles castrat, & literis instituendos		Neronis crudelitas	Ibidem	Obedom Leuita per arcā dei	
curat, ubi multa alia de eo	274	Nero Vespasianum contra Iudaeā mit-		ditatus	174
Nabuchodonosor secundus, filius super-		tit	647.648	Obeth dispensator Achab	240
rioris & successor	276.277	Neruis cur Iudaei abstineant	28	Oblationū deuotio in tabernaculo	71
Nabuchodonosor successores	277	Nicanor praefectus hospitum Ptolemai		Obus pater Michea prophetae	255
Nabuthai ager	246	regis Philadelphi	311	Obodas rex Arabum	431
Nabuzardan princeps Babyloniorum		Nicanor praefectus Sichimitarum	322	Ocona ciuitas Iudaeae	334
contra Hierosolymam	270	Nicanor Demetrij amicus, in bello occi-		Ostauia filia Claudij ex Messalina uxo-	
Nabuzardan templum spolijs & incen-		sus contra Iudam Machabeum	332	re Neronis	537
dijs, ciuitatem excidijs, populū exi-		Nicanoris Seleuci beneficentia in Iu-		Ochozias filius Achab patri succedit	
lio afficit	270	deos	313	in regno	236
Nacebus dux latronum ab Herode ui-		Nicaula regina Aegypti & Aethio-		Ochoziae scelerati regis casus	238
ctus	455	pie	214	Ochoziae succedit Ioram	Ibidem
Nachor fratris Abrahae genealog.	14	Nicolaus Damascenus Iudeis patrocini-		Ochozias filius Ioram (mendose hunc	
Nadab fil. Aaron igne cōsumptus	73	natur	313	legis uocatum Oziam)	244.245
Nadab filius Hieroboam patri successit		Nicolai pro Iudeis oratio ad Agrip-		Odidas propheta	256
in regno	225	pam	422	Odolla ciuitas	155
Nadab & omnis generis Hieroboam		Nicolaus Damascenus legatus Herodis		Odolla à Roboam edificata	222
interitus	Ibidem	dis ad Caesarem placandum	436	Ofellius Hierosolymita	385
Nadab mortuo, Baasa occisor eius re-		Nicolans Damascenus pro Archelao		Og rex Galadine & Galanitidis peri-	
gno potitus	Ibidem	uerba facit	469	mitur	89
Naema filia Tubalcain	6	Nicolaus Archelaum expurgat	469	Og regis lectus ex ferro factus	codem
Naida locus quem Cain incoluit	5	Nicomedes Gabinium & Scaurum ac-		Ogys regio	16
		cusat	365	Obad filius Simeonis	43
				Olda	

INDEX

Olda prophetissa	264	Oriblo oppidum	364	Paffni castrum	329
Olibema uxor Esau	25	Ormiza uicus	576	Patroclus Chereæ legatus Iudeorum	
Olympus legatus Herodis	458. 595	Orpha uxor Chelion	131	ad Romanos	377
Olympias filia Herodis uxor Iosippi		Orphan Iebuseus	175. 195	Pauline stuprum	478. 479
eius fratruelis	443	Orsanes transfuga Parthorū	559. 370	Paulus Aruntius	511
Onias patri laddo succedit in sacerdotium	305	Ostracine oppidum	707	Pausanias Ceraſtæ filius occidit Philip- pum regem Macedonum	302
Onia mortuo filius eius Simon Iustus succedit	308	Otho imperator & eius mors	699	Pedanius legatus	590
Onias filius Simonis iusti pontifex post Manaffen. & eius auaricia	315. 316	Oza extinguitur	174	Pedani robur & peritia militaris	746
Onia mortuo succedit Simon	320	Ozi filius Eli patri succedit in sacer- dotio	134	Pella ciuitas	366. 650
Onias filius Simonis patri succedit in sacerdotio	ibidem	Ozias prior, filius Amasie rex Hiero- solythorum post patrem	252	Pelusium Nili ostium	146
Onia mortuo Antiochus sacerdotij principatū dedit Onie Menelao	321	Ozie presumptio ac percussio	254	Pelusij obsidio	268
Onias Menelam reliquit patrias leges ut placeret Antiocho	eodem	Ozie regnum & studium	154	Pelusium ab Antipatro captum	560
Onias Menelaus occiditur	330	Ozie plaga & mors	ibidem	Pentecostis solennitas	76. 350
Onie succedit Alchimus, qui & Io- achim	330	Ozie succedit Ionathan	254. 255	Percussorum lex	105
Onias Onie tertius filius fugit ad Pto- lemæum Philometorem regem Aeg- ypti occiso Onia Menelao	330. 337	Ozias alter, rex succedēs Phaceie	257	Perita Niger	659
Onie gratia apud Ptolemæum	337	Ozias tributarius Assyriorum	ibidem	Pergamenorum decretum pro Iudeis	
		Ozias captus cū decem tribubus tras- fertur in Mediam & Persida	258	Peristereonos saxum	734. (379)
				Petra Arabia ciuitas, & castellum	368. 446
				Petromia uxor Claudij	537
				Petronij contra Iudeos missi pruden- tia & modestia	494. 495
				Petronio per literas Cæsaris quid man- datum	497
				Petronius diuina prouidentia libera- tus	498
				Phaceias filius Manaben patri succe- dit & moritur	255. 257
				Phaceias secundus, Romuleæ filius, rex Israel	255
				Phaceia mortuo succedit Ozias rex Israel	257
				Phedra uxor Herodis	443. 592
				Phanuel ciuitas	220
				Pharam uallis	700
				Pharaones omnes Aegyptiorum reges dicti usque ad socerum Salomonis	
				Pharaon Aegyptijs interpre- tatur rex	214
				Pharaoh Aegypti rex socer Salo. ibi.	
				Pharathon ciuitas Effraim	127
				Pharao Sara potiri conatus	14
				Pharao Abraham donauit eodem	
				Pharao natalicia celebrat	35
				Pharao rex super fratribus Ioseph lev- tatur	42
				Pharaonis somnia	35
				Pharaonis edictum de Israelitarum ma- sculis submergendis	45
				Pharaonis regis diadema cōculcatum à Mose	47
				Pharan id est conuallis	25
				Pharax Antiochi	554
				γ 2. Phariseorū	

INDEX

Pharise. heresis	345. 417. 445. 474	Philip. quas ciuitates condiderit	475	Staurū ad Syriam mittit	365. 455
Phariseorum & Sadduceorum contro		Philippus absq; liberis mortuus	482	Pompeij contra Aristobulum Iamnei	
uersa	553	Philippus Iachimi fil. dux	641	gesta	366. & 367
Phariseis administratio regni conces		Philo legatus Iudeorum contra Apio		Pompeius Hierosolyma & templo po	
sa	361	nem	494	titus eiusq; modestia	367
Pharisei quidam conspirationis in He		Philistim filius Nemrod	12	Pompeio aurea uitis mittitur ab Ari	
rodem consci; occiduntur	445	Philistim prouincia	eodem	stobulo	365
Pharus insula	704	Philistus	784	Pompeius Syllanus consul	929
Phaselus maior. Hero. frater. 374. 484		Philostephanus	356	Pompilius senator	507
Phaselus Felicem superat	382	Philostratus de rege Babylō. 277. 790		Ponderum inuentio	6
Phaselus tetrarcha Iudae	565	Phinees filius Eli à Palestinis occidi		Pontificum insolentia erga sacerdos	
Phaselus Hierosol. praeficitur	562	tur	132	tes	541
Phaselus moritur captus à Parthis. ca		Phinees fil. Eleazari nepos Aaron	115	Pontificū Hierosolyma catalogus	271
put saxo illidens	386. 567	Phinees Zamariam interfecit	94	Pontificum & sacerdotum pugna Hier	
Phaselus & phaselis turris & oppidi		Phinees dux Israelitarum contra Ma		rosolymis facta	539
nomen	428. 580	dianitas	ibidem	Pontificum ab Aaron usq; ad Hieroso	
Phaselus secundus. fi. Herodis	592. 445	Phinees prophetizat	116	lymorum excidium catalogus	542
Pherecydes Syrius	784	Phiscon Ptolemæus	320	Pontificia stola à quibus solita confer	
Pherora filius Anipatri frater Hero		Phison fl. paradisi	4	uari	419
dis	371	Phœbus legatus	639	Pontius Pilatus praefes Iudae & eius	
Pherora Iosippifratris sui caput rede		Pholaus rex Assyriorū contra Syros		regimen	476
mit	392	pugnaturus munerib; placatur	255	Poppea uxor Neronis	543
Pheroras pro ultione fratris caput Pap		Phraath parthorum principis humani		Portius Festus praefes Iudae post Fe	
po praecidit	393. 573	tas in Hyrcanum	395	licem	539
Pherora odiū in filios Mariānes	424	Phraates princeps Parthorum à filio		Portus Alexandrinus	704
Pheroras desert Herodē amoris in Gla		occisus	396. 476	Prefagia Hierosolymitani excidij	752
phiram nurū apud eius filium	430	Phryges olim Tigranei dicti	11	Primitiarū ex frugibus immolatio	76
Pheroras Herodū conciliatus	454. 588	Phut filius Cham	12	Principes sint in unaquaque ciuitate	
Pherora cōspiratio in Mero. 445. 592		Phut fl. Phuti populi, prouincia	ibidem	septem	198
Pheroras moritur	447. 594	Pini natura	216	Principes militiae Salomonis	103
Phiala lacus	672	Piso legatus Pompeij	567. 557	Priscus Centurio	746
Phicolus dux Abimelech	23	Piso German. neneno interimit	477	Procella uehemens Iudeorum crudeli	
Phideas sacerdos templi	271	Pistoris Pharaonis somnium	35	tatem ulciscens de Onia quinto	564
Phideas Atheniensis	505	Pitholaus dux Hierosolymorum	369	Procymia quid	580
Philadelphia	555	Pitholaus captus	571. 560	Proculus Vitellius centurio	524
Philadelphinorum disidium ci m Ius		Placidus Itaburio mōte potitus	559	Protagoras	822
den	528	Placidus dux Vespasiani militum	650	Prothanis ciuitas	15
Philarchus amicus Sylae comprehen		Placidus inuadit Iotapatam	653	Psephinos turris	714
ditur ab Herode	446	Planctus nomen sylae	173	Pseudoprophetarum diuinatio de bello	
Φιλέμω	355	Platane uitis	440. 590	Achab contra Adadam	234
Philippion Minai Ptolemæi filius occi		Plintine	704	Pfompbthosianiron	36
sus à patre	371. 560	Pluuia suspenditur sub Achab	228	Ptolemæis ciuitas Galilae	327. 356
Philippus rex Macedonum Pausania		Pluuia redyt precibus Heliae	230	Ptolemæitæ populi	ibidem
interemptus	302	Poetarum, pictorum, & opificum licen		Ptolemæus rex Gessur	368
Philippus tutor regni Antiochi	529	tia, multarum gentium stulticia in		Ptolemæi, reges Alexandria dicti	214
Philippus Antiochi regnum inuadens,		troducta	821	Ptolemæus Soter fi. Lagi rex Aegy	
nactusq; occiditur	330	Polemon rex Lyciae	536	pti post Alexandrum	505
Philippus Antiochi Grypi filius	359	Pollio praefes custodiae Claudij	521	Ptolemæus Soter cepit Hierosoly	
Philippus fil. Herodis	443	Pollio Phariseus	395. 417	mam	ibidem
Philippo quid legatum sit à patre	458	Pollio Romanus Herodis amicus filios		Ptolemæus captos Iudeos ducit in Aeg	
Philippus Iudeam gubernat absente		suscepit erudiendos	415	gyptum	ibidem
Archelao fratre	461	Polybius carpitur à Iosepho	328	Ptolemæus Philadel. prioris success	
Philippo pars Iudae datur à Cesa		Polydeuces seruus C. Caligulae	505	sor, rex Aegypti librorum conqui	
re	470	Pompeius Magnus Tigranē debellans,		rendorum studiosissimus 1. & 306.	
				Ptole	

INDEX

Ptolemæus instinctu Demetrii Phaler-	Ptolemæi uarij	806.807	Rebecca sepulta in Hebron	29
rei Iudeorum leges in græcam lin-	P.Dolobella et M. Anton. decreta pro		Reblata ciuitas	270
guam transferri curauit	Hyrcano tertio & gente Iud.	377	Recem rex Madianitarum	94
Ptol. liberalitas in captiuos Iudeos	P.Seruilij decretū pro Iudeis	379	Recha fil. Remnon occidit Iſboſeth	171
Ptolemæi epistola & dona ad ponti-	P.Petronius iniuriam Doritarum in Iu		Regum historia	132
ficem Eleazarum	deos ultus	423	Rbegini populi olim dicti Aschene-	11
Ptolemæus preciosa munera deo offer-	Pudens Romanus	746	rei	
renda misit	Pueri primū leges discere iubentur	98	Remnon pater Banae & Reche	171
Ptolemæus L X X seniores Iudeorum	Puerperarum leges	77	Respha concubina Saul cum Abner con-	
magnifice excepit, & præ gaudio	Putiphares Aegyptius emit Ioseph	52	cubuit	167
in lachrymas prorupit	Putiphares Heliopolitanorū sacerdos	36	Reu fil. Phaleg quando genitus	13
Ptolemæus Eupator ab Antiocho	Pythagoras philosoph.	417. 784. 793	Rex quomodo eligendus	99
uictus			Ribdalusa ciuitas	364
Ptolemæus Epiphanes			Rhinocolura oppidum & locus	360
Ptol. Epiph. Onie insensus reconcilia-	Q Vinquennalia certamina cele-		Risa uicus	386
tur per Iosephū fil. Tob.	brata Hierosolymis per		Roas petra	119
Ptolemæi mors	Herodem	411. 427	Roboam fil. Salomonis	183
Ptolemæus Dorimænis	Q. Hortensius	363	Roboam duarum tantum tribuum rex	
Ptol. Philometor annuit Onie edificat-	Q. Metellus Creticus	Ibidem	factus patre mortuo	219
tionem templi in Aegypto	Q. Pompeius	521	Roboam quomodo defectionem tribuū	
Ptol. Philometor locat Cleopatram filiā	Quintilia mulieris tortura	507	passus est	Ibidem
• Alexandro Epiphani			Roboam moliri bella in Hieroboā pro-	
Ptolemæus insidias passus à genero A-	R		hibetur à deo	Ibidem
lexandro	Aab ob beneficentiā saluata	107	Roboā quas urbes cōdiderit	222. 224
Ptolemæus Alexandro Epiph. iratus,	Rabazacus Themastus	285	Rob. insertur bellū à Salsacho	222
filiam matrimonio iūgit Demetrio	Rabath Ammonitarum ciuitas à Ioab		Roboā repulsam patitur à deo per Se-	
Nicanori	obsessa	178	meiam	225
Ptolemæo mittitur caput Alexandri	Rabath urbs deletur à Dauid	180	Roboā mortuo succedit Abias fil.	223
Balais uel Epiph.	Rachelis pulebritudo	25	Roboth pater	23
Ptol. Simonem Matathiam socerum su-	Rachel promittitur Iacob	Ibidem	Rom. prima amicitia cū Iudeis	332. 335
um interimit	Rachel collocat famulam uiro suo	26	Ro. Iudeis libertatem auferunt	368
Ptolemæus ab Hyrcano Simonis filio	Rachelis & Lie disidium ac recon-		Romanorum uictoria de Iudeis M. An-	
obsessus, & occisis Hyrcani matre	ciliatio	Ibidem	tonio & Gabinio ducibus	368
& fratribus, fugit ad Zenonem Co-	Rachel idololatria & astutia	27	Romani in Massada interfecti	638
tylam	Rachel ex partu mortua, & sepulta in		Romani contra datam sibi fidem à Iu-	
Ptolemæus Physcon cultor Iudeo-	Ephrata	29	deis occisi	634
rum	Ragaba castellum	360	Ro. exercitus casus ab Hierosoly.	639
Ptol. Lathyrius filius Cleopatæ, uxo-	Rabuel prudentia ad Mosen super li-		Romanorū 5280 occisi	641
ris Antiochi Soteris	tibus populi expediendis	62	Rom. disidium inter sese	563
Ptol. Lathyri uictoria de Alexandro	Rabuel sacerdos focer Mofi	49. 62	Rom. militaris disciplina & laus	651
Iamneo & Iudeis	Rhamnus arboris genus	125	Ro. in obsidione Iotapæ multis cladib-	
Ptol. capta Ptolemæide infantes coqui	Ramatha ciuitas	226. 245	bus afflicti	657. & deinceps
iussit	Raphanæ ciuitas	765	Romanorum uarie pugne circa Hier-	
Ptolemæus Minei	Raphim uxor Adad	218	rosolymam.	711. & deinceps
Ptol. fil. occiso, nurū duxit uxo.	Raphidim terra	59	Rophon ciuitas à Iuda Ma. capta	327
57. 560	Raphia ciuitas expugnata	357	Roxane Herodis filia	592
Ptolemæus dux militiæ Herodis inter-	Rapsaces gesta	260	Ruben quid significet	26
rimitur	Rasin occiditur à rege Assyriorū	256	Ruben fratricidium dissuadet	31
Ptol. aulicus Herodis accusatur	Ratio quid, quibus coniuncta, & quid		Ruben nocte ad lacum uenit erepturus	
Ptolemæi sententia de testamento He-	agat	826	fratrem	32
rodus	Rathimus molitur contra Iudeos ciui-		Ruben oratio ad Ioseph	37
Ptol. latro à Fado peremptus	tatem & templū restauraturos	283	Rubenitæ altare collocant in ripa Ior-	
Ptol. Iamblychi fil.	Rebe rex Madianitarum	94	danis	114
Ptol. Lagus cultor Iudeorum	Rebecca fi. Bathuelis uxor Isaac	22	Rubrius Gallus	765
Ptol. Euergetes cultor Iudeorum	Rebecca parturit geminos	Ibidem		
	Rebecca fallit maritum	25		

INDEX

Rubri maris diuifio	56	nis aduerfus Cyrenium, & autor	669	Samaria expugnata à Cereale	669
Ruta immenſe magnitudinis	769	quartæ ſectæ Iudeorum	474	Samareon ciuitas & Samarus	227
Ruth hiſtoria	131	Sais ciuitas	788	Samaria unde dicta	Ibidem
Ruth uxor Maabon, uxor Booz fa-	131.132	Sallis oppidum	648	Samariæ ab Adber obſeſſe tanta fameſ	ut duæ mulieres filios ſuos ederint 241
ita		Salmanafar rex Aſſyriorum tributari-		Samaria olim, nunc Sebaſtia & Seba-	
		um ſibi fecit regē Iſrael	259	ſte	412
S		Salomon fil. Dauid ex Betſabee	180	Samaria obſeſſa ab Hyrcano Ioanne,	
Saba ciuitas Aethiopie	48	Salomoni mandatur à patre ſtructura		ſacerdote deletur	352
Sabach unus principum militiæ Sa-	204	templi	199	Samaria capta à Tyro Aſſyriorum re-	
Sabadaias princeps à Iofaphat inſtitu-		Salomon ungitur in regem	197	ge	258
itur	237	Salomon ſecundo ungitur in regē	199	Samarite hoſtiū caſtra prædātur	242
Sabatæi	11	Salomon filiam Pharaonis duxit uxo-		ſamaritæ accuſantur apud Dariū	289
Sabaſſarus præfectus Syriæ & Phœni-		rem	202	Samaritæ cuius fuerint nature	304
ciæ	289	Salomon quid à deo impetrauerit, &		Samaritæ & Cuthei iſdem	259
Sabatacha	12	cuius prudentia	202	Samaritanorū cum Iudeis diſidia	535
Sabatacheni	codem	Salomonis quotidianum conuiuiū, ſa-		Samaritanorum mala in Iudeis	315
Sabbatum quid	3	pietia, libri, poteſtas in demones		Sambalas Samarita equitū præ-	289
Sabbaticus annus	376	&c.	203.204	Samei uiri iuſti ſentētia de Hero.	374
Sabbaticus annis	765	Salomonis hoſtiæ & ſacrificia	211	ſamarcorum ſeditio	480
Sabæi populus	12	Salomonis quāta fuerit argētī & gem-		ſamoſata oppidum	591
Sabæus cōtra Iudeos cauſam agēs pro		marum copia	216.217	ſamſonis etymologia & natiuitas	128
tēplo Garizim, morte dānatur	338	Salom. uxores & concubine	217	ſamſon leonem ſuffocat	Ibidem
Sabæe ſeditio contra Dauid	191	Salomonis regia	212	ſamſon trecentis uulpiſus depopula-	
Sabæe caput per murū demittitur	192	Salomon enigmata ſoluit	213	tus meſſes Palæſtinorum	129
Sabion prodiit inſidias Alexandræ in		Salomon quas urbes condiderit	214	ſam. Gaze portas effregit	130
Herodem	197	ſal. obitus, ætas, & ſepultura	218	ſamſon per Dalilam deluſus Palæſti-	
Sabia mater Ioæ	249	ſalom. equiſonū ornatus	219	nis tradidit	130
Sabinus Caſaris curator	461	ſalome Alexandra uxor Ariſtobuli fi-		ſamſon interiijt unā cum tribus hoſti-	
Sabinus rerū Caſaris curatoꝝ propter		lij Hyrcani Ioannis	355	um milibus	Ibidem
tyrannidē à Iudeis obſideſcitur	464	Solome filia Antipatri, ſoror Herodis,		ſam. quæſtio Thamnitis propoſita	129
Sab. fugit Vari conſpectum	468	traducit Mariannen apud Herodē		ſamſonis parentes & uxor occiſi à Pa-	
Sabinus conſcius coniurationis in C.		uiolati matrimonij	400	læſtinis	Ibidem
Caligulam faſtæ	512	Salome à Cuſtobaro repudiū paſſa	410	ſamuelis ortus	133
Sabin. Capitolio potitus occiditur	706	Salomes odiū in filios Herodis ex Ma-		ſamuel indignatus inungit Saul	159
Sabinus Syrus in exercitu Hieroſoly-		riamne	421.590	ſam. prædicat afflictiones populo	138
morum murum primus conſcendit		Salome filiam ſuam corrumpit	430	ſamuel prædicens Saul auferendū r e-	
ac cadit	740	Salome amore in Sylæū fruſtrata, adul-		gnum iniuriæ afficitur	174
Saboch Ethæus gigantum proles	192	terij habetur ſuſpecta	431	ſamuel pergit Bethlehē uncturus Da-	
Sacerdotum & eorum uxorū lex	78	Salome coacta nubit Alexæ	442	uid regem	148
Sacerdotij commutatio ex tribu in tri-		Salome Herodæ conſpirationem in eum		ſamuel ſenex filijs res diſpenſandas in-	
bum	134	indicat	445	iungit	137
Sacrificiorum genera & leges	74	Salome Iudeos ab Herode comprehen-		ſamuel Palæſtinos ſubiugauit	136
Sacrū tabernaculū cōſtituit Ieſus	112	ſos carcere ſoluit	458	ſamuel cladem Iſraeliticam & filiorū	
ſadoch princeps ſacerd.	172	Salome ut pacis ſemper æmula, Antipa-		Eli perditionem prædicat	135
ſadoch Tacheus comitatur Dauid è re-		trum contra Archelaum agere con-		ſamuelis oratio ad populum	142
gno pulſum	184	citāt pro regno Iudææ	461	ſamuelis uerba, tonitrua confirma-	
ſadoch ſacerdos refragatur Adoniæ		ſal. ciuitates ab Auguſto donatæ	470	runt	146
pro regno	196	Salome mortua Marco Iudæam guber-		ſamuelis reſponſio ad Saul ſuper ino-	
ſad. hæreſis 345.417.445.474.540		nante	476	bedientia	147
ſadduceorum & Pharifeorum contro-		Salome filia Herodis	592	ſamuelis mors	159
uerſia	353	Saltis rex	788	ſamuelis umbra alloquitur Saul	163
ſadoch fil. Achitobi ſub Dauid ſacer-		ſallum filius Iudææ ſacerdos	271	ſanabalath Samarita pater Iſacham,	
dos	199.271	ſamachonitis palus	122	ſocer Manafſe fratris Iaddi	302
ſaddocus Pharifeus concitator ſeditio		ſamarie deſcriptio	650	ſanabalath	

INDEX

2 4 Simon

INDEX

Tarbis Mosen amavit	49	Tiberij simulatio erga Caligulā	491	Tyridates rex Armeniae	131
Tarichea oppidum	644	Tiberius Alexander praefes Iudaeae		Tyriorum animositas	259
Tarichena cin. Cassio capta	371	post Fadum	533	Tyro carpens Herodem in filiorū mortem anhelantē cū filio appre.	441
Taricherum obsidio	670	Tiberius Gemellus filius Drusi, nepos		Tyrrus rex & urbs	259
Tarsus oppidum	11	Tiberij Caesaris	590	Tyrrus urbs ab Alexandro uastata	305
Tarsa ciuitas	254. 255	Tigranes rex Armenius Iudaeam inuadit		Tyrrus locus inter Arabiā & Iudaeam	
Thare patris Abraham mors	13	Tigris fluius	4 (dit 362)	Tyropæon uallis	714 (320)
Thaumasti clementia in Agrippam capitiuum	49	Tiridates rex Armeniae	772		
Tauri laudantur	628	Titi & Vespasiani munificentia in ludæos uictos	313	V	
Thebōn oppidum	228	T. Liuius Pompei meminit	367	Achalim rex Ammōitarū	262
Thecos oppidum à Roboā structū	222	Titius Syriae procurator	434	Vadracus proiecit corpus Iorā	
Thecbua ciuitas	237	Tit. Vespasiani filius Alex. missus	648	ram in agrum Nabot	246
Termodoon flu.	794	Titi profectio in Iudaeam	651. 707	Vagosus grauitur Iudeos multat	302
Teglatphalassar rex Assyriorum	255	Titus Iotapatam capit	664	Valerianus dux contra Tiberiadē	669
	& 256	Titi gesta	ibidem & inde	Valerius Gratus Sabino auxiliatur	
Thella uicus	649	Titus diuinitus seruatus	710	contra Iudeos	465
Templi Salomonis structura	206	Titus Phrygius	749	Valerius Gratus praefes Iudaeae post Annitum Rufum	476
Templum spoliatur à Suffacho	223	Thobona ciuitas	265	Valerius Asiaticus	511
Templum reparatur à Ioa primo	249	Tobias pater Iosephi reconciliatoris		Valerius Asiaticus occisus	514
Templum Dagonis conflagratum	340	Onia ad Ptolemæū Eupatorem	315	Varus Iud. bel. & seditiones sedat	467
Templū à Pompeio magno captū	367	Thou rex cum Dauid foedus iniit	176	Varro Syriae rector	578
Themosis rex	789	Thrace, olim Tirense	11	Vasthis uxor Artaxe xis repudiatur	
Theodus magus occiditur	533	Trachonitis	650	Vasuroth ciuitas	283 (294)
Theodorus Zenonis multos Iudeorum occidit	357. 552	Trachon provincia Herodi datur, ex pulso inde Zenodoro	415	Vatezobra uicus	748
Theod. flus cunuchus	295	Trachonitæ latrones interficiuntur	435	Veluenes Samaritæ	287
Theop' rastus	793	Traianus Iapham expugnat	662	Ventidius Bassus dux Rom.	388. 569
Theophilus pontifex	523	Trebellius Maximus	516	Ventidius Herodi Macherā mittit	391
Theosta oppidum	365	Tres fortissimorum Dauid aquam inter hostes hauserunt	193	Verannius legatus ad Claudium de usurpanda autoritate imperij	519
Theodectes oculis orbatus temerario ausu de lege scripturus	312	Tripolis ciuitas	352	Vespasiani munificentia in Iudeos	513
Theopompus quid passus sit quod legem attigerit	ibidem	Troglodytis regio	21	Vespas. bello Orientis praeficitur	648
Thmosis rex	789	Tryphon Diodorus Apamenus contra Demetrium Nicanorem	342. 343	Vespasiani clara faciora in bello aduersus Iudeos	654. 655 usq; 703
Thermusa concubina Phraatis	476	Triphonis aduersus Antiochum & Ionatham fraudulentia	346	Vespasianus à militibus imperator declaratur	704
Thermut Pharaonis filia Moysen expositum educat	46	Tryphon Ionatham Abargon fraudibus capiens interfecit	345. 347. 549	Vesp. Iosephū à uinculis soluit	725
Thou foedus cum Dauid	176	Tryphonis perfidia & nephas in Antiochum qui Theos dictus	348	Vesp. Maxia depopulantes sternit	765
Terremotus in Iudæa magni Herodis tempore	576	Tryp. princeps à militibus constituitur		Vespasianus templū pacis Romae construxit	768. 800
Testari prohibetur unus	98	Tryphon perimitur ibidē	(348)	Vespasianus Iudaeam militibus dat	771
Thmuis locus	707	Tryphon tonfor Hero. occisus	591	Vespasiani reditus in Italiam	763
Tiberias condita ab Herode tetrarcha	476	Tryphon Theodionis tabellio	529	Vespasiani natalis celebratus	263
Tiberiadis deditio ad Vespasianū	670	Tubalcain ferrariae artis inuentor	6	Vespasiani nauigatio	765
Tiberius Augusto succedit in imperio	476	Tubæ per Mosen inuentio	79	Vestium sacerdotalium descriptio	68
Tiberij uindicta de stupro Paulinae & seductione Fulviae	480	Thuribula in templo Salomonis	208	Vinea quomodo plantanda	99
Tiberij mors Vitellio nunciata	483	Turbatio Syrorum à deo facta	292	Vir quidam mulierem membratim secutam, per singulas tribus destinauit	118
Tiberij indignatio in Agrippam & reconciliatio	486	Turris Babylonibæ edificatio	10	V r g a Aaron fronduit	87
Tiberij mors, natura & mores usque	487 492	Tybris fluius	480	Vitellius Syria praefectus Tiberio regnante	419. 480
		Tyrannus delator filiorū Her.	437. 589	Vitellius Hierosolymis stolam reddit pontificibus	480
		Tyrannus castrorum praef.	640	Vitellius Artabano reconciliatur ibi.	
		Tyria uestis	216	Vitellius	

INDEX

Vitellius Germanicorū imperator 701
 Vitellij mors & imperium 706
 Vitis aurea Aristobuli 365
 Vitula aurea adorantur ab Hebræis
 Roboam seductore 220
 Vitha ciuitas Herodi datur 416
 Vniuersi creatio 5
 Vni testis non credendum 98
 Volumnius pcurator Syrie 435.590
 Volumnij sententia de filiis Herodis 440.590
 Vonões à Parthis pulsus capitur 477
 Vologeses rex Parthorum 522
 Voscheti ciuitas 163
 Vt rex Madianitarum 94
 Vrius filius Ioathan sacerdos 271
 Vria litera 179
 Vrius dolo Dauid regis occisus 179
 Vrius alius pater Chire 207
 Vri princeps militie Salomonis 203
 Vrion sororius Moysi 61
 Vsurā prohibita 102
 Vxor Lot in statuam salis conuersa 18
 Vxor cuiusdam Leuitæ à Gabaonitis
 stuprata 118
 Vxor que ducenda 100
 Vxor is diuortium 101
 X
 Xaloth uicus 649
 Xanticus mensis 54
 Xerxes patri Dario successit 289
 Xerxis regis epistola pro Iudeis 290
 Xerxes turpiter profligatus ab A/
 themensibus 627

Xylophoria festiuitas Iudeorū 632
 Xystus 626.615
 Z
 Z Abulus Arabs Alexandro Ba/
 lai caput abscidit 341
 Zabulon ciuitas capta 638
 Zabud mater Ioachim 266
 Zacharias propheta filius Ioiadæ iniu/
 ste lapidatur in templo 250
 Zacharie amici occidunt Ioam eodē
 Zacharias filius Hieroboam patri suc/
 cedens sex mensibus regnauit 254
 Zacharias ab amico suo Sellam occi/
 sus ibidem
 Zacharias filius Achaz perimitur 256
 Zacharias propheta prædicit apertio/
 nem templi 288
 Zacharias Baruc in templo occisus 691
 Zaleucus Locrensis 84
 Zamarias omne genus Basa inter/
 remit 227
 Zamarias semetipsum cōcremauit eod.
 Zamari Iudeo Babylonio datur regio
 Bathanea cōtra Trachonitis 444
 Zara ciuitas 549
 Zarcas rex Aethiopie 225
 Zarassa uxor Aman 298
 Zarnon dux Madianitarū captus 124
 Zaroch Helchie sacerdos 271
 Zeb rex Madianitarum occisus 124
 Zebul princeps Sichimitarum 125
 Zelotypie probatio 77
 Zelote qui 682
 Zelotarum pugna contra Simonem

Gerasenum 700
 Zelpha famula Lie 26.45
 Zenodorus expellitur Trachone 415.578
 Zenodorus mortuus Antiochie 416
 Zeno Cotylas 349.550
 Zephyrium 585
 Zerbin dux Madianitarū captus 124
 Zethura ciuitas à Roboam structa 222
 Zeusis amicus Antiochi 315
 Ziba famulus Dauid sycophanta 184
 Ziba libertus Saul Dauid occurrit 190
 Zibe fallacia proditur ibidem
 Zipha ciuitas à Roboam structa 222
 Ziphai produnt Dauid 158
 Ziphin locus aliās Noua 157
 Zizus princeps Arabum 350
 Quis unde Quis 306
 Zoara ciuitas 364
 Zoilus tyrannus Stratonis turris 355
 Zona sacerdotum tabernaculi 68
 Zora ciuitas 351
 Zorobabel princeps Iudeorum mitti/
 tur à Babylone per Cyrum, restitui/
 turus templum dei 282.283
 Zorobabelis sententia de fortitudine
 mulieris & ueritatis 284
 Zorobabel proficiscitur reparaturus
 templum & urbem 286
 Zur rex Madianitarum 94

FINIS

AVTORES QVORVM POTISSIMVM TESTIMONIO PARTIM COM
probato, partim confutato Iosephus historiae suae fidem facit.

Acusilaus Arginus
Agatharchides Gnidius
Alexander Polyhistor
Andreas
Apion grammaticus
Apollonius Molo
Apollodorus
Ariphanes
Aristæus
Aristoteles
Berosus Chaldæus
Cadmus Milesius
Castor Chronographus
Chæremon
Chœrilus poeta
Conon hist.
Demetrius Phaleræus
Dius hist.
Ephorus
Estius
Euhemerus
Eupolemus
Hecataeus Abderita
Hellanicus
Hermippus
Hermogenes
Herodotus

Hesiodus
Hieronymus Ægyptius
Homerus
Isidorus
T. Liuius
Lyfimachus
Manethon
Menander Ephesius
Mnaseas Damascenus
Mochus
Nicolaus Damascenus
Pherecydes Syrius
Philon senior
Philostratus
Polybius Megalopolitanus
Polycrates
Posidonius
Pythagoras
Strabo
Thales
Theodotus
Theophilus
Theopompus
Theophrastus
Thucydides
Timæus
Zopyrion

Iosephus Mathathiaë filius, ex Hierosolymis sacerdos, à Vespasia-
 no captus, cum Tito filio eius relictus est. Hic Romam ueniens, se-
 ptem libros Iudaicæ captiuitatis imperatoribus patri filioq; obtu-
 lit, qui & bibliothecæ publicæ traditi sunt. Et ob ingenij gloriam sta-
 tuam quoq; meruit Romæ. Scripsit autem alios uiginti Antiquitatum libros, ab
 exordio mundi, usq; ad decimumquartum annum Domitiani Cæsaris, & duos
 ἀρχαῖοτης aduersum Apionem grammaticum Alexandrinum: qui sub Ca-
 ligula legatus missus ex parte gentilium, contra Philonem etiam librum uitupe-
 rationem gentis Iudaicæ continentem scripserat. Alius quoq; liber eius, qui in-
 scribitur περὶ ἀντιρρήσεων λογισμῶν, ualde elegans habetur, in quo & Macha-
 bæorum sunt digesta martyria. Hic in decimo octauo Antiquitatum libro mani-
 festissime confitetur, propter magnitudinem signorum Christum à Pharisaïs
 interfectum, & Ioannem Baptistam uere prophetam fuisse, & propter interfe-
 ctionem Iacobi Apostoli dirutam Hierosolymam. Scripsit autem de domino
 in hunc modum: Eodem tempore fuit Iesus uir sapiens, si tamen uirū eum opor-
 tet dicere. Erat enim mirabilium patrator operum, & doctor eorum qui libenter
 uera suscipiunt: plurimos quoq; tam de Iudæis quàm de gentibus sui habuit se-
 ctatores, & credebatur esse Christus. Cumq; inuidia nostrorum principum cru-
 ci eum Pilatus addixisset, nihilominus qui eum dilexerant perseuerauerunt. Ap-
 paruit enim eis tertia die uiuens, multa & hæc & alia mirabilia, carminibus pro-
 phetarum de eo uaticinantibus: & usq; hodie Christianorum gens, ab hoc sor-
 tita uocabulum, non defecit.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

FLAVII IOSEPHI HE-

BRAEI SACERDOTIS DE ANTIQVITATE IVD ABO/
rum contra Apionem grammaticum Alexandrinum,
ad Epaphroditum Liber primus.

VFFICIENTER, ut arbitror, & per libros Antiqui/
tatum; optime uirorum Epaphrodite, legentibus eos,
aperui de nostro genere Iudæorum, quia & uetustissi/
mum est, & primā originem domesticā habuit. Quinq;
miliū enim annorum numerū historiam continētem,
ex nostris sacris libris græco sermone conscripsi. Quo/
niam uero multos uideo, respicientes blasphemīā quo/
rundam insane prolata: & ea quæ à me de antiquitate
conscripta sunt, non credentes: putantes mendaciū no/
strum esse genus, eo quod nulla memoria apud Græcorū nobiles historiographos
digni sunt habiti nostri maiores: pro omnibus his arbitratus sum oportere me bre/
uiter hæc dicta conscribere: & derogantium quidem, uesanum spontaneumq; incre/
pare mendacium, aliorum uero ignorantiam pariter emendare: uniuersosq; de
nostra antiquitate, qui scilicet ueritatem amplectūtur, edocere. Vtar autem in meis
dictis testibus eis, qui de omni antiquitate apud Græcos fide digni sunt iudicandi:
eos autem qui blasphemæ de nobis atq; fallaciter cōscripsere aliqua, per semetipsos
conuictos indubitanter ostendam. Conabor etiam causas exponere, propter quas
non multi in Græcis historijs gentis nostræ fecere memoriam: nec nō & eos, qui de
nobis scribere uoluerunt nescientibus aut nescire simulantibus iudicabo. Primitus
itaq; satis admiror eos, qui existimant oportere de rebus antiquis, græcis tantum/
modo fidem habere, & ab eis consulendam esse ueritatis integritatem: nobis autem
& alijs hominibus non esse credēdum. Sed ego omnia in his contraria uideo con/
tigisse. Quapropter decet nō uarias opiniones inspicere, sed ex ipsis rebus iustitiam
ponderare. Omnia siquidem Græcorum noua, & heri (ut ita dicam) nuperq; facta
cognoui: hoc est fabricam ciuitatum & adinventiones artium conscriptionesq;ue
legum: cunctarumq; rerum iunior apud eos est historiæ diligentia conscribendæ.
Apud Ægyptios aut, atq; Chaldeos, & Phœnicas (desino enim nos illis cōnumera
re) sicut ipsi fatentur, res gestæ antiquissimā & permanentem habent memoriæ tra
ditionem. Nam & locis omnes inhabitant, quæ nequaquam aeris corruptioni sub/
iaceant: & multam prouidentiam habuere, ut nihil horum quæ apud eos aguntur
sine memoria relinqueret: sed in publicis conscriptionibus semper à uiris sapientis/
simis dicerentur. Græcorū uero regionem innumeræ corruptiones inuasere, rerum
memoriam delentes. Qui autem nouas constituentes conuersationes, omnium se
primos esse credidere, sciant quia etiam sero & uix naturam potuere agnoscere lite/
rarum. Nam antiquissimum earum usum habuisse creduntur à Phœnicibus, & à
Cadmo se didicisse gloriantur: Sed neq; illo tempore poterit aliquis demonstrare
seruatam conscriptionem, neq; in templis, neq; in publicis anathematibus: quando
etiam de Troianis rebus, ubi tot annis militatū est, postea multa quæstio atq; con/
tentio facta est, utrum literis usi sint: & magis ueritas obtinuit, quod usus moderna
rum

Omnia Græ/
corū esse no-
ua

rum literarum illis fuisset incognitus. Constat autem, quod apud Græcos nulla inuenitur conscriptio, poemate Homeri uetustior: & hunc etiam post bella Troiana fuisse manifestum est. Et aiunt neque hunc literis suum poema reliquisse: sed cantibus memoria reseruatam, postea fuisse compositum, & propterea multam in eo comperiri dissonantiam. Qui autem historias apud eos conscribere tentauere, id est Cadmus Milesius, & Acusilaus Argiuus, & post hunc quicumque alij fuisse referuntur, paululum tempus Persarum contra Græcos expeditionem præcessere. Sed & eos qui de coelestibus ac diuinis primitus apud Græcos sunt philosophati, id est, Pherecydē Syrium & Pythagorā, & Thaletem, omnes concorditer confitentur, Ægyptiorum & Chaldæorum fuisse discipulos: & breuiter conscripsisse, quæ à Græcis omnium antiquissima iudicantur, ita ut uix ea credant ab illis fuisse conscripta. Quomodo ergo non est irrationabile, ut tali fastu turgeant Græci, tamquam soli sciant uetera, & ueritatem eorum exacte tradant: aut quis non ab ipsis conscriptoribus facillime discat, quod neque firmiter scientes aliquid conscribere, sed quod unusquisque opinatus est, hoc studuit explanare. Vnde etiam libris se inuicem arguunt, & ualde contraria de rebus eisdem non piget eos dicere. Sed ego uidebor me potioribus esse superfluous, si explanare uoluero, quantis quidem locis Hellanicus ab Acusilao de genealogijs discrepat, & in quātis Hesiodum corrigit Acusilaus, aut quomodo Ephorus quidem Hellanicum in plurimis ostendit esse mendacem, Ephorum nero Timæus, Timæum qui post illum fuit, Herodotum uero cuncti: sed neque de Siculis cum Antiocho & Philisto aut Callia Timæus concordare dignatus est: neque rursus de Atticis hi qui Arthidas conscripserunt: aut de Argolicis qui de Argis historiam protulere, alterutros consecuti sunt. Et quid oportet dicere de ciuitatibus breuibusque rebus, quando de militia Persica, & his quæ in ea sunt gesta, tantum uiri probatissimi discordasse noscuntur. In multis autem etiam Thucydides tanquam fallax accusatur, licet scrupulosissimam sui temporis historiam conscripsisse uideatur. Causæ uero huius dissonantiæ multæ forsitan & aliæ quærere uolentibus apparebunt. Ego uero duabus quas dicturus sum, maximam huius uim diuersitatis ascribo. Et quidem primum dico eam quæ mihi prior esse uidetur: id est, eo quod ab initio non fuerit studium apud Græcos, publicas de his quæ semper aguntur proferre conscriptiones. Hoc etenim præcipue & errorem & potestatem mentiendi posteris, uetus aliquid uolentibus scriptitare, concessit. Non enim solummodo apud alios Græcos publica conscriptio est neglecta: sed neque apud ipsos Athenienses, quos terrigenas esse dicunt, disciplinæque cultores, aliquid huiusmodi reperitur. Sed publicarum literarum antiquissimas esse dicunt leges, quæ à Dracone eis de supplicijs sunt conscriptæ, mox dicum ante tempus tyrannidis Pisistrati. De Arcadibus autem in antiquitate gloriantibus, quid oportet dici? uix enim isti & postea literis eruditi sunt. Cum ergo conscriptio nulla præponeretur, quæ & discere uolentes doceret, & mentientes argueret, multa inter conscriptores discodia nata est: quoniam qui ad scribendum se præparabant, non studium ueritatis exhibuerunt, licet hæc promissio semper habeatur in promptu: sed uerborum magis habere prolationem maximam. Et quemadmodum laudari se in hoc super alios æstimarent, ad hoc potius semetipsos aptabant. Aliqui uero ad fabulas sunt conuersi: aliqui autem ad gratiam, aut ciuitates laudantes aut reges: alij semetipsos ad accusandas causas aut conscriptores tradiderunt: in hoc se fore probabiles æstimantes, & omnino hoc agentes, quod historiæ nimis aduersum est.

Veræ

*Causa erroris
Græcorum*

*Draconis
leges
Arcades*

Veræ siquidem historiæ indicium est, si de eisdem rebus omnes eadem dicant atq. conscribant. hi uero cum quædam aliter conscriberent quàm alij, tunc se putabant omnium ueraciores ostendi. Quapropter causa quidem uerborum & calliditatis eorum, cedere nos græcis oportet: non autem de antiqua historiæ ueritate, & maxime de rebus propriæ uniuscuiusq. provincie. Quoniam igitur apud Aegyptios & Babylonios, ex longissimis olim temporibus circa conscriptiones diligentia fuit, quando sacerdotibus erat iniunctum, & circa eas ipsi philosophabantur: Chaldæi uero apud Babylonios: & quia præcipue Græcis immixti, usi sunt Phœnices literis, circa dispensationes uitæ, & publicorum operum traditionem, dum consentiant omnes tacendum hoc puto. De nostris uero progenitoribus, qui eandem quam prædicti habuerunt in conscriptionibus sollicitudinem (desino dicere, etiam potiore) pontificibus & prophetis hoc imperantes: & quia usq. ad nostra tempora cum multa integritate seruatum est, & si oportet audentius dicere, etiam seruabitur, conabor breuiter edocere. Non enim solummodo ab initio probatissimos uiros, & in dei placatione præparatos, ad hæc exercenda constituerunt: sed quatenus etiam genus sacerdotum sine permixtione purumq. cõsisteret, prouiderunt. Oportet enim eum qui sacerdotium habiturus est, ex eiusdem gentis nasci muliere: & neq. ad pecunias, neq. ad honores inspicere, & genus per antiquam lineam & multis testibus approbare. Quod scilicet agimus non solum in ipsa Iudæa: sed ubicunq. nostri generis cõstitutio reperitur, etiam ibi integritas ista seruatur circa nuptias sacerdotum: hoc est, in Aegypto & Babylonia, & quocunq. terrarum orbe quilibet de sacerdotum genere sunt dispersi. Mittunt enim in Hierosolymam conscribentes à patre nomen nuptæ, & antiquorum progenitorum, quicunq. huius rei testimonia præbuere. Si autem bella prouenerant, sicut iam crebro factum est, dum Antiochus Epiphanes ad nostram uenisset regionem, & Pompeius Magnus, & Quintilius Varus, & præcipue nostris gesta temporibus, tunc hi qui de sacerdotibus supersunt, ex antiquis literis iterum nouas conficiunt, & probant mulieres, quæ relinquuntur. Non enim ad captiuas accedunt, alienigenarum consortia formidantes. Indiciu uero integritatis hoc maximu est: quia pontifices apud nos à duobus milibus annis denominati filij à patre cõscripti sunt. His autem qui prædicti sunt, si quid præuaricentur, interdicitur ne uel ad altare accedant, uel alia sanctificatione fungantur. Recte siquidem, potius autem necessarie, cum neq. conscribendi potestas omnibus data, neq. ulla sit in descriptione discordia: sed solummodo prophetis antiquissima quidē & ueterrima secundū inspirationē factam à deo cognoscentibus, alia uero suorum temporum sicuti sunt facta palam conscribentibus, infiniti libri non sunt apud nos discordantes & sibimet repugnantes: sed solummodo duo & uiginti libri, habentes temporis totius conscriptionē: quorum iuste fides admittitur. Horum ergo quinque quidē sunt Moseos, qui natiuitates continent, & humanæ generationis traditionem habent usq. ad eius mortē. hoc tempus de tribus milibus annis paululu minus est. A morte uero Moseos usq. ad Artaxerxē Persarum regem, qui fuit post Xerxem, prophetæ suorum temporum res gestas conscripserunt in tredecim libris. Reliqui uero quatuor, hymnos in deū, & uitæ humanæ præcepta noscuntur continere. Ab Artaxerxe uero usq. ad nostru tempus singula quidē conscripta, nō tamē priori simili fide sunt habita, eo quod nō fuerit certa successio prophetarum. Palam namq. est ipsis operibus quemadmodū nos proprijs literis credimus: tanto namq. seculo iam præterito neq. adijcere quicquam aliquis, nec auferre

*Sacerdotale
genus anno-
tatum.*

Vu nec

nec transformare præsumpsit. Omnibus enim insertum est mox ex prima generatione Iudæis, hæc diuina dogmata nominare, & in his utiq; permanere: & propterea, si oporteat, mori libenter. Iam itaq; multi captiuorum frequenter tormētis affecti sunt, & mortes uarias in theatris sustinere, ne ullum uerbum cōtra leges admitterent, aut conscriptiones auitas uiolarent. Quis Græcorum aliquid tale perpeffus est: quando neq; fortuitam sustinere læsionem uolūt: licet omnia apud eos scripta destruantur. Verba enim hæc esse putant secundum cōscribentium uoluntates exposita. Et hoc iuste etiam de antiquis sapiunt, quoniam aliquos nunc quoq; uident præsumentes de his rebus cōscribere, quibus neq; ipsi interfuere, neq; credere scientibus acquiescunt. Deniq; de bello quod apud nos cōtiguit nuper, quidam historias conscribentes ædiderunt: cum neq; ad ea loca uenerint, neq; in proximo rerum gestarum fuerint. sed ex auditu quædam pauca componentes, impudēter semetipsos uidentur historiæ nomine iactitare. Ego uero & de omni bello, & quæ ibi particulariter gesta sunt, ueram descriptionē feci: cum ipse rebus omnibus interfuerim. Dux etenim apud nos Galilæorum eram, donec fuit defendendi facultas. Contigit aut ut caperer à Romanis: & habentes me Vespasianus & Titus in custodia, uniuersa semper inspicere faciebāt, primo quidē uinctum: postea uero solutus cum Tito ab Alexandria propter obsessionem Hierosolymorum directus sum. Eo tempore nihil est gestum, quod meam potuisset latere notitiam. Nam uidēs Romanorum exercitum, uniuersa cum diligentia describebam. Et ea que nunciabantur ab his qui semetipsos tradebant, ego solus integrius intelligens disponebā. Deinde Romæ tempus uacationis habens, omni iam negotio præparato usus aliquibus cooperantibus mihi propter eloquentiam Græcam rerum eruditionem exhibui. Tantaq; mihi securitas affuit ueritatis, ut primos omnium imperatores belli Vespasianū & Titum testes non expauescerem. Primum nanq; illis obtuli libros: & post illos multis quidem Romanorum qui bellis interfuere, plurimis uero nostrorum etiam eos uerum dedi, qui Græca eruditione uidebātur imbuti, quorum est Iulius Archelaus, Herodes honestissimus, & ipse admirabilis rex Agrippa. Isti siquidem uniuersi testimonium perhibuere, quod ueritatem diligenter excolui: non dissimulaturi si quid gestorum per ignorantia aut per gratiam cōmutassem, aut prætermissem. Quidam uero prauī homines derogare meæ historiæ sunt conati, tanquam in scholis adulescentium themata exercentes, & accusationis insperatæ atque detractōnis facientes opus: cum oporteat illud sciri, quod conuenit promittentē alijs rerum ueracium traditionem, ipsum prius hæc nosse certissime, aut rebus gestis adhærendo, aut ab scientibus cōsulendo. Quod ego præcipue circa utrunq; me credo fecisse opus. Antiquitatis nanq; libros (sicuti dixi) ex uoluminibus sacris interpretatus sum, cum essem genere sacerdos, & participarem illarū sapientiam literarū. Historiam uero belli conscripsi, multarū quidem actionum ipse operator, plurimarum uero inspector existens: & omnino eorum quæ dicta uel gesta sunt, nihil ignorans. Quomodo ergo nō procaces quilibet existimabit eos, qui aduersum me nituntur de ueritate contendere? Qui licet imperatorum commenta legisse dicuntur, nō tamen nostrorum repugnantium rebus interfuere. De his rebus itaq; necessariam feci digressionem, significare uolens facultatem eorum, qui historiam scribere promittunt. Et sufficienter, sicuti reor, declarauī, quod conscriptio rerum apud Barbaros potius sollemnior, q̃ apud Græcos est. Volo aut paululum prius disputare aduersus eos, qui contendunt

dunt nouellam esse nostram conuersationem, eo quod nihil de nobis, ut aiunt illi, dictum sit à conscriptoribus Græcis: Deinde testimonia antiquitatis ex aliorum literis exhibebo: & eos qui nostrum blasphemant genus, nulla ratione blasphemare monstrabo. Nos igitur neque regionem maritimam habitamus, neque mercimonijs gaudemus neque per hoc alterutris peregrinationibus fatigamur. Sed nostræ ciuitates procul à mari sitæ sunt: regionemque uberrimam possidentes, in ea assidue laboramus, præcipue circa filiorum nutrimenta studentes, legumque custodiā: & traditionem pietatis, totius operis uitæ necessarium iudicamus. Cum accedat igitur his quæ prædicta sunt, etiam uiuendi ratio propria, nihil fuit antiquis temporibus quod faceret nobis commercium Græcorum: sicut Aegyptijs mercimonia, quæ ab eis exportantur, & ad eos rursus importantur: itaque habitatoribus Phoeniciæ maritimæ, studentibus circa contractus, atque negocia amore pecuniæ requisita. Sed neque circa latrocinia sicut quidam alij uacauerunt, amplius habere concupiscentes patres nostri ad bella conuersi sunt, licet regio nostra multa milia uirorum fortium possideret. Phœnices ergo propter negotiationem ad Græcorum provinciam nauigantes, repente sunt agniti, & per illos Aegyptij, & omnes à quibus ad Græcos onera deuehebant, immensa maria proscindentes. Medi uero postea atque Persæ palam in Asia regnauerunt, & usque ad alteram continentem Persæ militauerunt. Thraces autem propter uicinitatem, & Scythæ ab his qui Pontum nauigant, cogniti sunt: & omnino uniuersi iuxta mare uel orientale uel hesperium habitantes, aliquid conscribere uolentibus cogniti facti sunt. Qui uero superius habitabant, & procul à mari, multis sunt temporibus ignorati. Et hoc apparet etiam circa Europam contigisse: quando de Romanorum ciuitate tam longo tempore adepta potestate, tantaque bella conficiente, neque Herodotus, neque Thucydides, nec ullus qui fuit cum istis, fecit aliquam mentionem: sed sero tandem & uix ad Græcos potuit eorum uenire notitia. De Gallis enim & Hispanis sic ignorauere hi, qui putantur diligentissimi conscriptores, quorum est Ephorus, ut unam ciuitatem esse arbitrarentur Iberos, qui tantam partem occidentalis terræ noscuntur inhabitare. Et mores eorum, qui neque fiunt apud eos, neque dicuntur, referunt. Causa uero ignorantiae ueritatis est, quod procul abessent: ut autem falsa conscriberent, quæ uellent uideri aliquid amplius quam alij retulisse. Quomodo ergo mirari decet, si neque nostra gens plurimis erat nota, neque ad scribendum de se aliquam dedit occasionem, & ita disita procul à mari, & talibus institutis uiuens? Pone igitur nos argumento uti uelle Græcorum, quod non sit genus eorum antiquum, eo quod nihil in nostris uoluminibus de eis sit dictum: nonne omnino deridebunt causas huiusmodi à me prolatas, & testes uicinæ regionis adducent antiquitatis suæ? Igitur & ego hoc conabor efficere. Aegyptijs enim & Phœnicibus præcipue testibus utar, cum nullus eorum potuerit tanquam falsum accusare testimonium. Et uidentur maxime erga nos iniqui in communi quidem omnes Aegyptij, Phœnicum uero Tyrj. De Chaldæis autem nequaquam hoc dicere potero, quoniam & generis nostri principes constituti sunt, & propter cognationem in conscriptionibus suis meminere Iudæorum. Cum uero fidem de his præbuero, & blasphemias falsas ostendero, tunc etiam Græcorum conscriptores memorabo, qui Iudæorum fecere mentionem: ut neque huiusmodi occasio relinquatur in Iudæis nobis faciendæ contentionis. Inchoabo autem primum à literis Aegyptiorum, quas non arbitrantur commendare quæ nostra sunt. Manethon itaque genere uir Aegyptius, Græca disciplina eruditus,

Quibus testibus usus sit

sicuti palàm est (scripsit enim sermone Græco) paternæ religionis historiam ex sacris (sicuti ait ipse) interpretatus libris, frequenter arguit Herodotum, in Aegyptiacis ignoratione mentitum. Is Manethon in secundo Aegyptiacorum hæc de nobis scripsit. Ponam uero etiam uerba eius, tanquam illum ipsum adducens testem. Fuit nobis rex, Timaus nomine. sub hoc nescio quomodo deus iratus fuit: & præter spem ex partibus orientalibus homines genere ignobiles, adepta fiducia in prouincia castrametati sunt. Et facile ac sine bello eam potenterque ceperunt: & principes eius aligantes, de cætero ciuitates crudeliter incendere: & deorum templa euertere. Erga omnes uero prouinciales inimicissime se gesserunt, alios quidem perimentes, aliorum uero & filios & coniuges in seruitutem redigentes: nouissime uero & unum ex se fecere regem, cui nomen Saltis. Hic in Memphidem ueniens, superiore inferioreque prouincia tributaria facta, præsidia relinquens opportunis locis, maxime partes munivit orientales, prospiciens quod Assyrii aliquanto potentiores, erant desideraturi regnum eius inuadere. Inueniens autem in præfectura Saite ciuitatem opportunissimam, positam ad orientem Bubastitis fluminis, quæ appellabatur à quadam antiqua theologia Auaris, hanc fabricatus est, & muris maximis communiuit, collocans ibi multitudinem armatorum, usque ad ducenta quadraginta milia uirorum eam custodientium. Hic autem messis tempore ueniebat, tam ut frumenta meteret, & mercedes exolueret, quam ut armatos ad terrorem extraneorum diligerenter exercitaret. Qui cum regnasset decemnouem annis, uita priuatus est. Post hunc autem regnauit alter quatuor & quadraginta annis, Bæon nomine. Post quem alius Apachnas, sex & triginta annis, & mensibus septem. Deinde Apochis, unum & sexaginta: & Ianias, quinquaginta, & mense uno. Post omnes autem Assis nouem & quadraginta, & mensibus duobus. Et isti quidem sex apud eos fuere primi reges, debellantes semper, & maxime Aegypti radicem amputare cupientes. Vocabatur autem gens eorum Hycsos, hoc est, reges pastores. Hyc enim secundum sacram linguam, regem significat: Sos uero pastorem siue pastores, secundum communem dialectum: & ita compositum inuenitur Hycsos. quidam uero dicunt eos Arabas esse. In alijs autem exemplaribus non reges significari comperi per appellationem Hyc sed è diuerso captiuos declarari pastores. Hyc enim Aegyptiaca lingua, & hac quando deo sono profertur, captiuos aperte significat: & hoc potius uerisimile mihi uidetur, & historię antiquę conueniens. Hos ergo quos prædiximus reges, & eos qui pastores uocabantur, & qui ex eis fuere, obtinuisse Aegyptum ait annis undecim & quingentis. Post hæc autem regum Thebaidis & Aegypti reliquæ factam dicit super pastores inuasionem, & bellum maximum & diuturnum eis illatum. Sub rege uero cui nomen erat Alisfragmuthosis, uictos dicit pastores, & aliam quidem uniuersam Aegyptum perdidisse. inclusos autem in locum habentem mensuram iugerum decem milium, cui loco nomen est Auaris: Hunc Manethon dicit omnem maximo muro atque robustissimo circumdedisse pastores, quatenus & omnem possessionem munitam haberent, simul & prædam suam. Filium uero Alisfragmuthoseos Themosis conatum eos ui expugnare, cum quadringentis octoginta milibus armatorum eorum muros obsedisse. Cum uero obsidium desperasset, pacta cum eis fecisse, ut Aegyptum relinquentes, quod uellent innoxij omnes abirent. Illos uero his promissionibus impetratis, cum omni domo & possessionibus non minus ducenta quadraginta milia numero, ex Aegypto per desertum in Syriam iten-

nam iter egisse: & metuentes Assyriorum potentiam (tunc enim illi Asiam obtinebant) in terra quæ nunc Iudæa uocitatur, ciuitatem ædificasse, quæ tot milibus hominum sufficere posset, eamque Hierosolymam uocitasse. In alio uero quodam libro Aegyptiacorum Manethon hanc ipsam gentem, id est, qui uocitabantur pastores, in sacris suorum libris captiuos ascriptos rectissime dixit. Nam antiquis progenitoribus nostris pascere mos erat: & pascualem habentes uitam, uocabantur ita pastores. Sed & captiui non temere ab Aegyptiis dicti sunt: quoniam progenitor noster Ioseph dixit ad regem Aegyptiorum, se esse captiuum: & fratres in Aegyptum posterius euocauit, rege præcipiente. Sed de his quidem in alijs examinationem subtilius faciemus. Nunc autem huius antiquitatis producā testes Aegyptios, rursusque quomodo se habeant uerba Manethonis circa ordinem temporum aperte describam: sic enim ait: Postquam egressus est ex Aegypto populus pastorum ad Hierosolymā, expulsor eorum rex Themosis regnauit post hæc annis uiginti quinque, & mensibus quatuor, & defunctus est. Assumpsitque regnum filius Chebron annis tredecim, post quem Amenophis uiginti & mensibus septem, huius autem soror Amesses annis uiginti uno, & mensibus nouem. Mephres autem XII. & mensibus nouem. Mephramuthosis uiginti quinque, & mensibus decem. Themosis autem nouem, & mensibus octo. Amenophis uero triginta, & mensibus decem. Orus uero triginta sex, & mensibus quinque. Huius autem filia Acenchres, duodecim, & mense uno. Rathotis uero frater nouem. Acencheres autem duodecim, mens. V. Acencheres alter duodecim, & mens. trib. Armais uero quatuor, & mense uno. Armesis autem uno, & mens. quatuor. Armescismiamun uero sexaginta sex, & mens. duob. Amenophis nouemdecim, & mens. sex. Sethosis autem equestres & nauales copias habens, fratrem quidem Armain procuratorem Aegypti constituit, & omnem ei aliam regalem contulit potestatem, tantummodo autem diademate uti prohibuit, & ne reginam matrem liberorum opprimeret imperauit, & ut abstineret etiam ab alijs regalibus concubinis. Ipse uero ad Cyprum & Phœnicen, & rursus contra Assyrios atque Medos castrametatus, uniuersos quidem, alios ferro, alios sine bello terrore magnæ uirtutis sibimet subiugauit. his uero felicitatibus elcuius confidentius incedebat, orientales urbes ac prouincias subuertendo. multoque tempore procedente Armais, qui in Aegypto fuerat derelictus, omnia contra quam frater agere monuerat, sine timore faciebat. Nam & reginam uiolenter abiecit, & alijs concubinis sine parcitate iugiter miscebatur: persuasusque ab amicis & diademate utebatur, & fratri rebellabat. Is uero qui constitutus erat super sacra Aegyptia, codicillos Sethosi misit, cuncta significans, & quia rebellaret ei suus frater Armais. Qui repente ad Pelusium destinauit, & proprium tenuit regnum. Prouincia uero uocata est ex eius nomine Aegyptus. Dicit enim quod Sethosis Aegyptus uocabatur, Armais autem frater eius Danaus. Hæc quidem Manethon. Palam uero est, ex prædictis annis tempore computato, quod qui uocabantur pastores, id est, nostri progenitores, ex Aegypto liberati, ante tres & nonaginta atque trecentos annos hanc prouinciam inhabitauere, quam Danaus ad Argos accederet: licet hunc antiquissimum Argiui esse confidant. Duas igitur res Manethon maximas pro nobis Aegyptiis literis protestatus est: primam quidem, quia aliunde uenerunt ad Aegyptum: dein egressum eorum exinde, ita temporibus antiquissimum, ut penè mille annis bellum præcedat Iliacum. Ea uero quæ Manethon non ex Aegyptiis literis, sed (sicut ipse

Ex Aegyptio
rum historijs

confessus est) ex fabulis quorundam sine nomine, adiecit, postea particulariter redarguam, ostendēs ea sine uerisimilitudine esse mendacia. Sed uolo ab istis rursus migrare ad ea, quæ apud Phœnicas de nostro genere conscripta sunt, & eorum testimonio declarata. Sunt itaq; apud Tyrios multorum annorum publicæ literæ, & conscriptiones diligentissime custoditæ, ex his quæ apud eos facta & inuicem gesta noscuntur, quæ tamen memoria digna sunt. Inter hæc ergo conscriptum est, quia in Hierosolymis ædificatum est templum à Salomone rege, ante annos centum quadragintatres, & menses octo, quàm Tyrj Carthaginem condidere. Descripta uero est apud illos constructio templi nostri. Hiramus enim Tyriorum rex amicus erat regis nostri Salomonis, paternis amicitijs ei deuinctus. Is ergo munificentiam suam exhibens ad claritatem fabricæ, præbuit Salomoni auri quidem uiginti & centum talenta: incidensq; pulcherrimam syluam in monte, qui Libanus nuncupatur, ad cameram destinauit ei. Quem redonauit Salomon & alijs multis rebus, & terra Galilææ regionis, quæ Zabulon uocatur. Præcipue autem ei amicitiam sapientiæ concupiscentia conciliauit. Problemata enim soluenda alterutris dirigebant, & melior in his Salomon erat, & in alijs sapientior apparebat. Hactenus uero seruantur apud Tyrios epistolæ multæ, quas illi scripsere ad inuicē. Quod autem non fingam de Tyriorum literis, testem producam Diu qui in Phœnicum cum historia integerrimus approbatus est. Is igitur in Phœnicijs historijs hoc modo scribit. Abibalo moriente, filius eius Hiramus regnauit. Hic partis orientalis ciuitates ampliavit, urbem potiore fecit: & Olympij Iouis templum, quod in insula situm erat, iactis aggeribus urbi adiunxit, & aureis anathematibus exornauit. Ascendens autem in Libanum, syluas incidit ad templorum ædificationem. Regem uero Hierosolymorum Salomonem misisse dicunt ad Hyramum quædam ænigmata, & poposcisse ab eo, adiecto ut qui non posset discernere, pecuniam soluenti persolueret: confessumq; Hyramum, non se posse soluere propositas quæstiones, multis pecunijs mulctatum. Deinde Abdemonum quendam, uirum Tyrium, propositas soluisse quæstiones: ipsumq; alias proposuisse, quas si non solueret Salomon, multas rursus pecunias Hiram regi conferret. Diu igitur hoc modo de prædictis testimonium perhibuit nobis. Sed post hunc producam Menandrum quoque Ephesium. Is enim singulorum regum actus conscripsit apud Græcos & Barbaros, studens ex prouincialibus uniuscuiusq; loci literis, historiarum ueritatem pandere. Scribens enim de his qui in Tyro regnauere, & deinde ueniens ad Hyramum regem, sic ait: Moriente uero Abibalo, successit in eius regno filius eius Hiramus, qui uixit annis trigintaquatuor. Hic aggere coniunxit Eurychorum, aureamq; ibi columnam Iouis in templo reposuit: & ad syluam lignorum profectus, abscidit de monte qui Libanus appellatur, ligna cedrina ad tegmina facienda templorum. Demolitusq; antiqua delubra, noua templa ædificauit. Herculisq; & Astartes fana dedicauit, Herculis primum extructo mense Peritio, deinde Astartes: quando castra mouit aduersus Tyros, minime tributa reddentes: quos etiam subdens sibi, denuo remeauit. Sub hoc fuit Abdemonus puer iuuenis, qui semper parabolas soluebat, quas Salomon Hierosolymorum rex destinabat. Supputatur uero tempus ab hoc rege usque ad constructionem Carthaginis, hoc modo: Moriente Hiram successit in eius regno Beleastartus filius. Qui cum uixisset annis quadraginta tribus, septem regnauit annis. Post hunc Abdastartus filius

Menander
Ephesius

cum

cum uixisset annis uiginti, regnauit nouem. Hunc filij nutricis eius quatuor infidēs peremere: quorū senior regnauit annis duodecim. Post quos Astartus filius Belea-
 starti regnauit. Qui cum uixisset annis quadragintaquatuor, regnauit annis duode-
 cim. Post hunc frater eius Astarimus: & hic uixit annis quatuor & quinquaginta, re-
 gnauit annis nouem, & peremptus est à fratre Phellere: qui suscipiēs regnum, mensi-
 bus imperauit octo, cum uixisset annis quinquaginta. Hunc peremit Ithobalus A-
 startæ sacerdos: qui cum uixisset annis sexaginta octo, regnauit annis trigintaduo-
 bus. Huic successit Badezorus filius: qui cum uixisset annis XLV. regnauit sex. Huic
 successor factus est Mettinus filius: qui cum uixisset trigintaduobus, nouem regna-
 uit annis. Huic successor fuit Pygmalion, qui annos egit in sua uita quinquaginta
 sex, ex quibus XL. tenuit principatum. Huius regni anno septimo, soror Dido in A-
 frica ciuitatem ædificauit Carthaginem. Itaq; colligitur tempus à regno Hiram
 usq; ad ædificationem Carthaginis, annorū centum quinquagintaquinq; & men-
 sum octo. Quum uero duodecimo anno huius regni, in Hierosolymis edificatum
 sit templum, sit ab ædificatione templi usq; ad constructionem Carthaginis tem-
 pus annorum centum quadragintatriū, mēsum octo. Testimonio siquidem Phœ-
 nicum quid amplius oportet apponi? Cernitur ipsa ueritas fortiter approbata: &
 multo clarius apparet, quoniam præcedit constructionem templi progenitorum
 nostrorum ad prouinciam hanc aduentus. Cum enim eam uniuersam bello tenuis-
 sent, tum demum templum ædificare cœpere: & hæc aperte ex literis sacris etiam à
 me in Antiquitate manifestata sunt. Nunc itaq; sunt dicenda ea, quæ apud Chal-
 dæos noscuntur esse conscripta, & de nobis in historia sunt relata. Quæ multam ha-
 bent concordiam cum nostris uoluminibus, etiam de alijs rebus. Testis autem ho-
 rum est Berosus, uir genere quidem Chaldæus, notus autem eis, qui doctrinæ eru-
 ditioniq; congaudent: quoniā de astronomia & de Chaldæorum philosophia ipse
 Græcas conscriptiones edidit. Igitur Berosus antiquissimas secutus historias, de fa-
 cto diluuiō, & hominum in eo corruptione, sicuti Moses, ita conscripsit: simul & de
 arca, in qua generis nostri princeps seruatus est, deuecta scilicet ea in summitatem
 montium Armeniorum. Deinde scribens eos qui ex Noe progeniti sunt, & tempus
 eorum adiiciens, usq; ad Nabulassarum peruenit, Babyloniorum & Chaldæorum
 regem. & huius actiones exponens, narrat: quemadmodum misit in Aegyptum &
 ad nostram terram filium suum Nabuchodonosorē cum multa potentia: qui dum
 rebellantes eos inuenisset, omnes suo subiecit imperio: & templum in Hierosolymis
 concremauit: cunctumq; generis nostri populū auferens, migravit in Babylonem.
 Vnde ciuitatē cōtiguit desolari annis septuaginta, usq; ad Cyrum regem Persarum.
 Dicit autem quod tenuerit Babylonius Aegyptum, Syriam, Phœniciā, Arabiam,
 uniuersos priores Chaldæorum & Babyloniorum reges actionibus suis excellens.
 Ipsa uero uerba, quæ Berosus protulit, hoc modo dicta, necessario proferēda sunt.
 Audito autē pater eius Nabulassar, quod satrapa constitutus in Aegypto & Sy-
 ria inferiore & Phœnicia rebellaret, cum nō ualeret iam ipse labores ferre, tribuens
 filio suo Nabuchodonosori ætate ualenti partē quandā exercitus cōtra eum misit.
 Nabuchodonosor autē cū satrapa desertore cōgressus, prouinciā quæ ab initio eorū
 fuerat, ad propriū reuocauit imperiū. Eodē uero tpe, contigit patrē eius Nabulassa-
 rum, cum ægrotasset, in Babylonia ciuitate defungi, qui regnauit annis uigintino-
 uem. Nabuchodonosor autē non post multum tempus mortem patris cognoscens,

Ex historijs
Chaldæorum

Berosus

& negocia Aegyptiaca disponens, reliquarūq; provinciarū, & captiuos Iudæorum
 & Phœnicum atq; Syrorum, qui in Aegypto fuerant, commendans quibusdam ami-
 cis, ut cum exercitu & impedimentis perducerentur ad Babyloniam, ipse cum pau-
 cis iter aggressus per desertum Babylonem uenit: reperiensq; cuncta à Chaldæis
 dispensari, seruatumq; regnum ab optimatibus eorum, dominus factus totius pa-
 terni principatus, captiuis quidem aduenientibus præcepit habitacula in opportu-
 nissimis Babylonie locis ædificare. ipse uero ex manubijs templum Beli ac reliqua
 munificentissime excoluit: & ueteri urbi alteram extrinsecus adiecit. Et promisso ne
 posthac possent hostes fluuium conuertere & ad urbem accedere, tres interiori ciui-
 tati per circuitum muros, totidem exteriori, hos cocto latere, illos addito etiam bi-
 tumine, circumdedit: tum sic cōmunitę portas quæ uel templum deceant, addidit. ad
 hoc iuxta paternam regiam, alteram sumptuosiorē multo amplioremq; extruxit:
 cuius ornatum exponere fortasse longum esset. illud memoratu dignum, quod hæc
 adeo superba supraq; fidem magnifica, quindecim dierum spacio perfecta est. In
 ea lapideas moles excelsas excitauit, aspectu montibus assimiles, omniq; genere ar-
 borum consitas. Hortum quoq; pensilem fecit, fama nobilem: eo quod uxor eius
 montanum prospectum desideraret, in Medorum regione educata. Hæc itaq; retu-
 lit de prædicto rege, & multa super hæc in libro Chaldaicorum: in quo culpatores
 Græcos, quasi uane arbitratos, à Semiramide Assyria Babylonem ædifi-
 catā, & mira opera ab illa circa eā fuisse constructa, falsè conscripisse dicens. Ipsam
 certe Chaldæorum conscriptionem fide dignam existimandum est, quando cum
 archiuis Phœnicum concordare uidentur, quæ ex Beroso conscripta sunt de rege
 Babyloniorum: quoniam & Syriam & uniuersam Phœnicen ille subuertit. In his
 sanè consonat & Philostratus in historijs, dum Tyriæ meminit obsidionis: & Me-
 gasthenes in quarto Indicorum: ubi declarare contendit, prædictum regem Baby-
 loniorum Herculem fortitudine & actuum magnitudine præcessisse. Dicit enim
 cum & maximam Africæ partem, & Hispaniam subiugasse. Quæ uero de templo
 Hierosolymorum relata sunt, & concrematum esse Babylonijs, & coeptum rursus
 ædificari Cyro tenente Asiæ principatum, ex dictis Berosi declaramus. Sic enim
 in tertio libro dicit. Nabuchodonosor itaq; posteaquam inchoauit prædictum
 murum, incidens in languorem, de uita migrauit, cum regnasset annis tribus & qua-
 draginta. Huius regni, dominus effectus filius eius Euemaradochus, propter ini-
 quitates & libidines passus insidias à marito sororis suæ Niriglissoroore perreptus
 est, cum duobus regnasset annis. Quo defuncto, sumēs regnum qui ei fecit insidias
 Niriglissoroore, annis regnauit quatuor. Huius filius Laborosardochus, principatū
 quidem tenuit puer existens mensibus nouem: insidias uero passus, eo quod nimis
 appareret malorum esse morum, ab amicis extinctus est. Hoc itaq; perempto, con-
 ueniētes hi qui fecerāt insidias, cōmuni suffragio regnū tradidere Nabonido cuidā,
 qui erat ex Babylone ex eadem gente. Sub hoc muri circa fluuium Babylonie ciui-
 tatis ex latere cocto & bitumine sunt constructi. Cuius regni anno septimodecimo
 egressus Cyrus ex Perside cum magno exercitu, uniuersa Asia subacta, impetum
 fecit in Babyloniam urbem. Sentiens autem Nabonidus inuasionem eius & occur-
 rens cum exercitu suo, atq; cōgressus pugna, uictus & cum paucis fugatus inclusus
 est in Borsippensium ciuitate. Cyrus autem Babyloniam obsidens, & deliberans
 exteriores muros deponere ciuitatis, eo quod nimis uideretur munita, & esset ad ca-
 piendum

piendum ualde difficilis, reuersus est ad Borsippum, Nabonidum expugnaturus. Nabonido uero oppugnationem non expectante, sed prius supplicante, usus de-
 mentia Cyrus, & dans ei habitaculum in Carmania, expulit eum à Babylone. Na-
 bonidus itaq; reliquum uitæ tempus in illa prouincia conuersatus est. Hæc con-
 cordant cum nostris. Scriptum namq; in eis est: quod Nabuchodonosor octauo/
 decimo regni sui anno, templum nostrum ad desolationem usq; perduxit, & fuit ex-
 terminatum annis septem. Secundo uero anno regni Cyri fundamentis depositis,
 rursus secundo regni Darij anno perfectum est. His prolatis, adijciam etiam Phœ-
 nicum historias: non enim probationum abundantia relinquenda est: est enim diu-
 meratio in illis annorum: sic enim habent: Sub rege Ithobalo Nabuchodonosor
 obsedit Tyrum annis tribus & decem. Post hunc regnauit Baal annis decem. Post
 hunc iudices constituti sunt, & iudicauere hi. Ecnibalus Baslechi, mensibus duobus:
 Chelbis Abdæi, mensibus decem. Abbarus pōtifex, mensibus tribus: Myttonus & Ge-
 rastus Abdilimi, iudices annis sex: inter quos regnauit Balatorus anno uno: quo
 moriēte, mittentes euocauere Merbalum ex Babylone, & quatuor regnauit annis.
 Eo quoq; moriēte, euocauere fratrem eius Iromum, qui regnauit annis uiginti. Sub
 hoc Cyrus Persarum habuit imperium. Quapropter omne tempus est annorum
 quinquagintaquatuor, & mensium trium. Septimo siquidē anno regni sui Nabu-
 chodonosor cœpit obsidere Tyrum. Quartodecimo autem anno regis Iromi, Cy-
 rus Persarum tenuit principatum. Consonant igitur quæ de templo scripta sunt à
 Chaldæis ac Tyrijs, cum literis nostris. manifestum uero & sine contentione testi-
 moniū est, de prædicta nostri generis antiquitate. Et his quidem qui non ualde con-
 tendunt, sufficere iudico quæ præmissa sunt. Oportet autem non credentibus bar-
 baricis conscriptionibus, sed solis Græcis fidem habendam esse dicentibus, adhuc
 multos exhibere testes, etiam Græcos, scientes nostrum genus, & opportuno tem-
 pore eius habentes mentionem. Pythagoras igitur Samius, cum sit antiquus qui-
 dem ætate, sapientia uero & diuina pietate philosophos omnes excellens, non so-
 lum quæ nostra sunt agnouisse manifestus est, sed etiā æmulatus ea ex multis ap-
 paret. Et eius quidem conscriptio nulla reperitur. multi tamen de eo retulere: quo-
 rum insignior est Hermippus, uir circa omnem historiam diligentissimus indaga-
 tor. Refert itaq; in primo de Pythagora libro, quod Pythagoras uno familiarium
 suorum defuncto, nomine Calliphonte, genere Crotoniate, illius animam dicebat
 secum degere die noctuq; & quod præciperet, ut non transiret locum, ubi asinus
 lapsus esset, & ab aqua seculenta semetipsum abstineret, & ab omni blasphemia re-
 cederet. Deinde sequitur. Hæc autem agebat atq; dicebat, Iudæorum & Thracum
 opiniones imitatus ac transferens in seipsum. Dicitur enim uere, quod ille uir mul-
 tas Iudæorum leges in suam transtulit philosophiā. Fuit autem etiam per ciuitates non
 ignota olim gens nostra: & multi iam mores ad quasdam trāsierūt, & æmulatione di-
 gni à nonnullis habebantur. Quod manifestat Theophrastus in his, quæ scripsit de
 legibus. Ait enim, quia prohibet Tyriorum leges & peregrino sacramēto iurare. Inter
 quæ sacramēta cū quibusdā alijs etiā iusiurandū, quod corban appellatur, enume-
 rat: apud nullos autē hoc inuenitur iuramentū, nisi apud Iudæos solos: quod inter-
 pretatur ex Hebraica lingua, donum dei. Verum neq; Herodotus Alicarnassæus
 nostram ignorauit gentē, sed quodāmodo eius meminisse cognoscitur. De Colchis
 enim referens, in secundo libro sic dicit: Soli autem inter omnes Colchi, & Aegyptij &
 Acthiopæ

Ex Phœni/
cum historia

Ex scriptori-
bus Græcis.
Pythagoras

Hermippus

Theophr-
astus

Herodotus

- Aethiopes,uerenda ab initio circuncidunt.Phœnices uero,& Syri in Palæstina con-
- fitentur hoc ab Aegyptijs didicisse.Syri autem,qui circa Thermodoontem & Par-
- thenium fluuium commorantur , & his uicini Macrones , à Colchis dicuntur nu-
- per didicisse . Hi namq; sunt inter homines soli,qui circunciduntur: & isti sicut Ae-
- gyptij facere uidentur . De Aegyptijs autem , & Aethiopibus dicere non possum,
- utri ab alteris didicere.Dixit ergo Syros,qui in Palæstina sunt,circuncidi. omnium
- autem qui habitant Palæstinam, soli Iudæi circunciduntur.hoc igitur sciens, de ipsis
- dixit. Quin & Choerilus,antiquus poeta,meminit de gente nostra, dicēs quod mi-
- litauerunt nostri maiores cum Xerxe Persarū rege contra Græcos :& enumerans
- uniuersas gentes , nouissimam nostram posuit, ita dicens.

Huius miranda specie gens castra secuta,
 Phœnissam ignoto linguam mittebat ab ore.
 Sedes huic Solymi montes, stagnum prope uastum.
 Tonsa caput circum, squalenti uertice equini
 Exuuias capitis duratas igne gerebat.

- Palàm ergo est, sicut arbitror, quia nostri meminerit, eo quod & Solymi montes in nostra regione sunt constituti, in quibus habitamus, & stagnum, quod dicitur Asphaltites. Hoc em̃ inter omnes stagna in Syria latius atq; maius est. Et Choerilus quidem ita nostri meminit, Quod autem non solum sciebant Iudæos, sed etiam in quotquot inciderent admirabantur, nō ē uulgo Græci, sed ob sapientiā celebres, ostendere facile est. Clearchus enim Aristotelis discipulus, & peripateticorum nulli secundus, in primo libro de somno, dicit Aristotelem doctorem suum de quodam uiro Iudæo ita referre:& ipsi Aristoteli eundem sermonem ascribit, quod ita con-
- scriptum est. Sed alia quidem longū est dicere. Quæ uero habere potuerant illius
 - admirationem quandā atq; philosophiam, ea duco operæ precium, referre. Et Hy-
 - perochides: uehementer, inquit, audire desideramus uniuersi. Igitur secundum præ-
 - cepta, Aristoteles inquit, rhetorica, eius genus primo indicabimus, ne reluctemur do-
 - ctoribus præceptorū. Dic, inquit Hyperochides, ita si placet. tum ille. genere igitur
 - Iudæus erat, ē Cœlesyria: qui sunt ex propagine philosophorum Indorum, uocan-
 - turq; (ut aiunt) philosophi, apud Indos Calani, apud Syros autē Iudæi nomen acci-
 - pientes à loco. locus enim ubi habitant, appellatur Iudæa. nomen uero eorum ciui-
 - tatis ualde difficile est: uocant enim eam nomine Hierusalem. Is igitur homo mul-
 - tos hospitio recipiens, & de superioribus ad maritima descendens, grauissimus erat
 - non solum eloquio, sed etiam animo. Et tunc nobis degētibus apud Asiam, quum
 - diuinus homo uenisset ad ea loca, confabulari cœpit nobiscum, & cum alijs schola-
 - sticis eorum sapientiam tentans, cūque multi eruditorum congregarentur, trade-
 - bat potius aliquid eorum quæ habebat. Hæc ait Aristoteles apud Clearchum, &
 - super hæc multam ac mirabilem continentiam Iudæi uiri in cibus & castitatem nar-
 - rat. Licet autem uolentibus hæc ex ipsius lectione cognoscere. ego enim refugio
 - plus quàm decet inferere. Clearchus igitur facta digressionē, cū aliud propositum
 - haberet, nostri generis ita meminit. Hecataeus autē Abderita, uir philosophus simul
 - & circa actiones industrius, cū Alexandro rege nutritus, & cū Ptolemæo Lagi cō-
 - moratus, nō obiter, sed integrū de ipsis Iudæis cōscripsit librū. Ex quo uolo breuiter
 - quædam eorum quæ ab eo sunt dicta percurrere. Sed primitus tempus ostendam.
 - Meminit enim prælij, quo circa Gazam Ptolemæus confligit cū Demetrio, quod
 - utiq; contigit

Hecataeus
 Abderita

utiq; contigit undecimo quidem anno post mortem Alexandri, olympiade uero septima & decima atq; centesima, sicuti refert Castor. adiiciens enim hanc Olympiadem, dicit. Sub hac Ptolemæus Lagi uicit in Gaza prælio Demetriū Antigoni, qui uocabatur Poliorcetes. Alexandrum uero profitentur uniuersi centesima & quarta decima Olympiade fuisse defunctum. Palam ergo est, quia & secundū illud tempus, & sub Alexandro genus florebat nostrū. Dicit igitur Hecataeus, quia post prælium ad Gazam, Ptolemæus locorū quæ sunt circa Syriam dominus est effectus. Et multi hominum cognoscentes mansuetudinem & clementiam Ptolemæi, cum eo proficisci ad Aegyptū, & rebus cōmunicare uoluere. Quorum unus, inquit, erat Ezechias pontifex Iudæorum: homo ætate quidē quasi sexaginta & sex annorum, dignitate uero apud contribules maximus, & animo sapientissimus; potentissimus ad dicendum, & circa causas sicut nullus alter expertus. Dicit etiam omnes sacerdotes Iudæorum qui decimas accipiunt, & uniuersa in cōmuni gubernant, circa mille & quingētos existere. Rursus aut prædicti uiri faciēs mentionem: hic, inquit, homo hunc honorem gerens, & assuetus esse nobiscū, assumens aliquos suorum, differentiam cunctam exposuit: & habitationem suam & conuersationem, quam scriptam habebat, pariter indicauit. Deinde palā facit Hecateus, quales circa leges existimus: & quia omnia sustinere, ne transcendamus eas, eligimus: & hoc esse optimum iudicamus. Dicit igitur hæc: Et male sæpius à finitimis audientes, & omnes contumelias passi à Persicis regibus & satrapis, non possunt mente mutari. Sed cum magna exercitatione, de his præcipue omnibus respōdere parati sunt. Perhibet autem etiam iudicia fortis animi circa leges non parua, dicens, Alexandro quondam in Babylone constituto, & uolente Beli templum quod corruerat renouare, cunctisq; militibus similiter rudera portare præcipiente, solos Iudæos hoc facere non sustinuisse: sed etiam multas plagas, & detrimenta pertulisse non modica, donec eis agnoscente rege securitas præberetur. Qui dum ad prouinciam, inquit, propriam reuersi fuissent, templa & altaria fabricata omnia destruxere. Et pro alijs quidem multam satrapæ exoluere, pro alijs uero ueniam consecuti sunt. Adijcit autem, quod merito ob hæc mirabiles sint. Et quod gens nostra fuit multorum hominum numero copiosa: sed multa milia nostrorum traducta, in Babylonia Persæ primum collocarunt: nec pauca etiam morte Alexandri in Aegyptum & Phœnicen sunt translata, propter seditionem in Syria factam. Idem uir, & magnitudinem prouinciæ quam incolimus, pulchritudinemq; narrauit. Penē decies trecenta milia, inquit, iugera terrarum optimarum uberrimæ prouinciæ possidere noscuntur. Iudæa namque huius est amplitudinis. Et quia etiam ciuitatem ipsam Hierosolymorum spatiosam & maximam olim inhabitamus, & uirorum multitudine copiosam, necnon & templi constructionem, idem ipse sic refert: Sunt autem Iudæorum & aliæ quidem multe munitiones per prouinciam, atque uici. una uero ciuitas munitissima, habens præcipue circuitum quinquaginta stadiorum, in qua commorantur hominum circa centum & quinquaginta milia, nomine Hierosolyma. Est autem in media ciuitate lapidea quadriporticus, centum per circuitum cubitorum, habens etiam duplices ianuas: in qua ara est quadranguli figuratione composita ex lapidibus non dolaris sed collectis, unumquodq; latus uiginti cubitorū latitudinē habens, altitudinem uero decem. & circa eam maxima fabrica, ubi altare est constitutum & candelabrū, utraq; aurea, duorū talentorū pondus habentia: & inextinguibile lumen noctibus & diebus

& diebus. Simulacrum uero aut aliquod anathema ibi nequaquā est, nec ulla plantatio. nullus ibi ueluti lucus, aut aliquid huiusmodi. Habitant autem in eo & noctibus & diebus sacerdotes, quasdam purificationes agentes, & omnino uinum non bibentes in templo. Insuper autem, quia & cum Alexandri regis successoribus postea militarunt, testatur hoc modo, dicens ea quæ cognouerit à uiro Iudæo in expeditione constituto: cuius uerba subiiciam. Ait enim: Me si quidem eunte ad mare rubrum, unā secutus est quidam cum alijs equestrium Iudæorum nos deducendum, nomine Mosollamus, uir animosus, inter omnes sagittarios Græcos & Barbaros præcipuus. Is igitur homo properantibus multis pariter, & quodam uate augurium captante, & petente ut cuncti starent, interrogauit, cur substitissent omnes. Ostendente uero ei uate auem quam intuebatur, atq; dicente: quod si quidem expediret eis ut manerent omnes, staret auis: si uero surgens antea euolaret, procederent: si uero post tergum iret, recedere cunctos oporteret: rursum tacens, arcumq; trahens, sagittam emisit: & auem percussam interemit. Indignantibus uero uate & quibusdam alijs, & maledicentibus ei: Quid furitis, inquit, infaustissimā auē sumētes in manus? hæc enim suā salutē nesciens, de nostro itinere nobis prosperitatē potuit indicare: Si em̄ præscire futura ualuisse, in hūc locū nequaquā uenisset, metuēs ne sagitta à Mosollamo Iudæo periret. Sed Hecataei testimonia iā quiescāt. facile nanq; est, uolentib; ipsum librū legere, & hæc apertius inuenire. Non uero me pigebit Agatharchidē introducere, licet homo minime malus, ut ei uisum est, nobis detraxisse uideatur. Is enim narrans de Stratonice, quemadmodum uenit in Syriam à Macedonia uiro suo Demetrio derelicto: Seleuco autem uxorem eam ducere nolente, quod illa sperabat, exercitu eius in Babylonia posito, circa Antiochiam bella mouit. Deinde quomodo reuerso rege Antiochia capta, in Seleuciam illa fugiens, cum posset uelocius abnauigare, somnio prohibita ne faceret, capta atq; defuncta est. Hæc ergo prædicens Agatharchides, & derogans superstitioni Stratonices, utitur exemplo generis nostri, sic scribens. Qui uocantur Iudæi, habitant omnium munitissimam ciuitatem, quam uocare Hierosolymam provinciales solent. Hi uacare consueti sunt septima die, & neq; arma portare in prædictis diebus, neq; terræ culturam contingere, neq; alterius cuiuspiam curam habere patiuntur. sed in templis extendentes manus, adorare usq; ad uesperam soliti sunt. Ingreddiente uero in ciuitatem Ptolemæo Lago cum exercitu, & multis hominibus, cum custodire debuerint ciuitatem, eis stultitiam obseruantibus, provincia quidem dominum suscepit amarissimum: lex uero manifestata est malam habere solennitatem. huiusmodi autem causas, præter illos, alios quoq; docuit uniuersos: ut tunc ad somnia & opiniones quæ tradebantur de lege confugiant, dum circa res necessarias ratio nihil ualet humana. Hoc quidem Agatharchidi uidetur esse ridiculum: eis autem qui hæc examinant integrius, apparet magnum, & præcipua laude dignissimum: si & saluti & patriæ quidem, custodiā legum pietatemq; diuinam præponere concupiscant. Quod uero non ignorantes quidam conscriptorū gentem nostram, sed propter inuidiam quasdam ob similes causas memoriam nostri omiserunt, hoc iudicium me arbitror esse præbiturum. Hieronymus enim qui de successoribus conscripsit historiā, ipso tempore quo Hecataeus fuit: & amicus existens regis Antigoni, Syriæ præsidebat. Verum Hecataeus quidem etiam librum conscripsit de nobis: Hieronymus autem nequaquā nostri in historia meminit, licet penē in ipsis locis nutritus esset. In tantum uoluntates

voluntates hominum differebant. Alter namq; dignos existimant de quibus diligenter memoriae proderet: alterum uero omnino circa ueritatem quædam passio cernitur obscurasse. Sufficiunt tamen ad probationem antiquitatis nostræ, Aegyptiorum & Chaldæorum atq; Phœnicum historiæ, & super illas Græcorum pariter conscriptiones. nam præter supradictos, Theophilus etiam, & Theodotus, & Mnaseas, & Ariphanes, & Hermogenes, & Euemerus, & Conon, & Zopyrion, & multi fortasse alij (non enim ego omnibus libris incubui) non obiter nostri fecere mentionem. Plurimi namq; prædictorum uirorum, ueritate quidem antiquarum rerum frustrati sunt, quia lectioni sacræ nostrorum non incubuere librorum: communiter tamē de antiquitate testati sunt, pro qua nunc dicere proposui. Phalereus sanē Demetrius, & senior Philon, & Eupolemus, non multum ueritate frustrati sunt: quibus dari ueniam, dignum est. Non enim inerat eis, ut nostras literas possent omni scrupulositate sequi. His ita dictis, unum adhuc mihi capitulum est relictum ex his quæ in principio libri posui, quatenus derogationes & maledicta, quibus utuntur quidam contra genus nostrum, falsas ostendam: & conscriptoribus eorum testibus utar, quando conscribentes hæc cōtra semetipsos locuti sunt talia. Quod uero multis alijs hoc euenit, ppter quorūdā odia, arbitror intelligere eos qui in historijs uersari solent. Quidam enim gentium, & gloriosissimarum ciuitatum fœdare nobilitatem, & conuersationi detrahare tentauere: Theopompus quidem Atheniensis, Lacedæmoniorum uero Polycrates. Is autem qui Tripoliticum conscripsit (non enim Theopompus hoc fecit, sicuti quidam putant) etiam Thebæorum momordit uerbum. Multa uero etiam Timæus in historijs, de prædictis, & de alijs blasphemauit. Et hoc præcipue faciunt, quando gloriosissimos in aliqua parte calumniantur: quidam propter inuidiam atq; maleuolentiam, alij uero propter uerbosam nouitatem memoria se dignos fieri iudicantes. & apud stultos quidem nequaquam hac spe fraudantur, qui non sanum noscuntur habere iudicium, sani uero auditores eorum malignitatem condemnabunt. Blasphemiarum igitur in nos sæpe congestarum huiusmodi causa est. Volentes Aegyptijs gratificari quidam, ueritatem corrumpere tentauere. Et neq; aduentum in Aegyptum nostrorum progenitorum, sicut contigit, sunt confessi: nec rursus egressum cum ueritate dixere: multasq; causas odij ac inuidiæ pariter habuere. Principio quidem, quia in eorum regione nostri progenitores potētes effecti sunt: unde regressi ad propria, denuo fuere felices. Deinde sacrorum diuersitas, multas inter eos fecit inimicitias: in tantū præstantiore nostra pietate q̃ solēnitates illorū, quantū dei natura animalibus irrationalib. sine dubitatione præstat. Communis namq; apud illos ritus est, eiusmodi bruta arbitrari deos: singillatim autem alij alia colunt, Vani ac fatui omnino homines, & ab initio uti his malis opinionibus consueti: & propterea nequaquam imitari nostram honestatem de diuina ratione potuere. Videntesq; multos nostram zelari cōuersationem, inuidiam habuere: & ad tantam fatuitatem ac pusillanimitatē quidam perducti sunt, ut non pigeret eos etiam contra antiquas suorum scriptiones aliqua dicere. Qui cum hoc faciunt, sibi metipsis aduersa cōscribere passione cæcitatē ignorauere. In uno tamen & maximo uiro uerbum meū cōprobabo, quo usus sum ante paululū nostræ antiquitatis teste. Manethon itaq; qui Aegyptiacā historiā ex literis sacris se interpretaturum pollicitus est, prædicens nostros progenitores cū multis milibus in Aegyptum aduenisse, & illic incolas subiugasse: deinde ipse confessus est, quia posteriori

Contra Manethonem
Aegyptium

tempore amittentes eam,provinciam quę nunc Iudęa uocatur,obtinuissent:& ædificantes Hierosolymam,construxissent templum.Et hætenus conscriptiones secutus est antiquorum . Deinde usurpans sibimet licentiam , professusq; se scribere ea quę in fabulis uulgaribus feruntur , incredibilia uerba de Iudęis inseruit , uolens permiscere nobis plebem Aegyptiorum leproforum , aliorumque languentium, quod , sicut ait , abominatione ex Aegypto fuga dilapsi sunt . Amenophin enim regem adiecit,quod est falsum nomē . Et propterea tempus regni eius nequaquam diffinire præsumpsit,cum aliorum regum omnes annos perfecte protulerit . Hinc itaq; quasdam annectit fabulas,penē oblitus, q; egressum pastorum ad Hierosolyma ante quingentos decem & octo annos factum esse protulerat. Themusis enim erat rex,quando egressi sunt.Et ab hoc tempore,regum qui postea fuere,anni sunt trecenti nonagintatres,usq; ad fratres nomine Sethonem, & Hermæum : quorum Sethonem quidem Aegyptū , Hermæū uero Danaum denominatum dicit:quem expellens,inquit,Sethon,regnauit annis quinquaginta & nouem : & post hunc senior ē filijs Rhampses annis sexaginta sex. Ante tot igitur annos egressos ex Aegypto patres nostros confessus,deinde Amenophin adiiciens regem,hunc ait & deorum fuisse contemplatorem,sicut Orum quendam priorum regum:& implese desiderium eius sacerdotem Amenophin natum ex patre Papio : qui uidebatur quasi diuina participare natura,secundum sapientiam præscientiamq; futurorū . Et dixisse regi hunc cognominem , quod posset uidere deos, si provinciā à leprosis & alijs maculatis hominibus purgare cōtenderet. In quo lætatū regem,omnes dicit corpore debiles ex Aegypto cōgregasse, & fecisse multitudinē numero L XX X M. Eosq; ad sectiones lapidum in partem Nili orientalem misisse: simul & alios Aegyptios, quibus hoc erat iniunctum. Fuisse autem quosdam inter eos etiam cruditorum sacerdotum lepra perfosos ait. Amenophin uero illum sapientem diuinumq; uirum refert timuisse & erga semetipsum & erga regem deorum indignationē, qui aperte suaserat eis uim fieri:& dixisse,quoniam auxiliarentur quidā maculatis hominibus, & Aegyptum obtinerent tredecim annis . Et hæc eum non quidem præsumpsisse regi dicere,sed de his hominibus conscriptum reliquisse librum,ac sibi mortem consciuisse.& propterea regem in anxietatem maximā peruenisse. Deinde ad uerbum hæc refert. Itaq; rogatus rex,ut ad requiem & tutamē eorum secerneret ciuitatē, desertam urbem , quę fuerat pastorum , nomine Auarim, præbuit eis . Est autem hæc ciuitas secundum theologiam antiquam, Typhonis. Porro illi in hanc ingressi, & locum hunc ad rebellandum optimum, ducem sibimet quendam Heliopolitanorum Pontificum Osarsiphum constituere , & huic se obedire in omnibus iurauerunt. at ille primum quidem eis legem posuit,ut neq; deos adorarent,neq; ab animalibus, quę præcipue sacra apud Aegyptios erant, se penitus abstinerent:nullicq; copularentur nisi cum quibus fœdus habere uidebantur. Hæc autem sentiens, & alia plura,maxime Aegyptiorū consuetudinibus inimica, præcepit multo opere muros ædificari ciuitatis : & ad bella præparari contra Amenophin regem. Ipse uero assumens secū etiam alios sacerdotes , & maculatorum quosdam , misit legatos ad pastores : qui uidebantur à Themuse rege depulsi ad Hierosolymorum urbem , causas suas & aliorum qui simul fuerant exhonorati significans , & poscens ut pariter contra Aegyptum castrametarentur . promisitq; eos fore uenturos : primum quidem in Auarim progenitorum suorum provinciam,& necessaria populis abundantius

abundantius exhibenda: pugnatos autem opportuno tempore, & provinciam facillime subdituros. Illi uero lætitia cumulati, omnes alacriter usque ad ducenta milia uirorum pariter sunt egressi: & non post multum ad Auarim usque uenere. Amenophis autem Aegyptiorum rex, dum illorum audisset inuasionem, non mediocriter perculsus est, dum recordaretur quod ei prædixerat Amenophis Papij. Et primum quidem congregans Aegyptiacam plebem, facto consilio cum principibus eorum animalia sacra, & quæ præcipue à sacerdotibus honorabantur, antè præmisit: & sacerdotibus particulariter iussit, ut simulacra eorum caute celarent. Filium uero Sethonē, qui etiam Rameesses à Rampse patris nomine uocabatur, cū quinque esset annorum, apud suum commendauit amicum. Ipse uero transiēs cum alijs Aegyptijs, usque ad trecenta milia uirorum, bellatoribus uiris occurrens, congressus non est. Putans enim semetipsum contra deum pugnare, retrorsum reuersus uenit ad Memphim: & sumens Apim & alia sacra, mox in Aethiopiam cum uniuersis nauibus & multitudine uenit Aegyptiorum. Per gratiam namque erat ei subiectus Aethiopum rex: propter quod suscipiens etiam populum uniuersum, præbuit alimenta hominibus necessaria, quæ provincia ministrabat, & ciuitates ac uicos, qui ad fatale illud XIII annorum exilium sufficerent. Et in Aethiopia quidem hæc gesta sunt. Solymitæ uero descendentes cum uiris pollutis Aegyptiorum, sic pessime hominibus usi sunt, ut eorum uictoria esset pessima his, qui tunc eorum impietates inspiciebant. non solum etenim ciuitates & uicos concremauere, sacrilegia facientes, & deorum idola deuantantes, sed etiam ipsa sacra animalia quæ colebantur crudelissime discerperunt, peremptores & occisores horum sacerdotes atque prophetas esse cogentes, quos etiam expellebant nudos. Dicitur itaque, quod politiam & leges eis composuit sacerdos quidam, genere Heliopolites, nomine Osarsiphus, uocatus ex nomine Osireos Heliopolitani dei: qui dum conuersus fuisset ad hoc genus, mutauit nomen & uocatus est Moses. Quæ igitur Aegyptij de Iudæis ferunt, hæc sunt. Sed & multa breuitatis causa prætereo. Dicit autem rursus Manethon, quia postea Amenophis ex Aethiopia digressus est cum magna uirtute: simul & filius eius Rampses, & ipse habens magnum exercitum. Et congressi contra pastores atque pollutos, uicerunt eos: & multis cæsis persecuti sunt eos usque ad Syriæ fines. Hæc equidem & huiusmodi Manethon conscripsit. Quia uero animalia loquitur deliramenta, atque mentitur, aperta ratione monstrabo: illud primo distinguens, quod postea referendum est. Is enim concessit nobis, atque professus est, quod ab initio non fuerint Aegyptij genere, sed extrinsecus illuc aduenissent, & Aegyptum obtinuissent, & ex ea rursus egressi sint nostri progenitores. quod uero nobis postea permixti non sunt Aegyptij corpore debilitati: & quod ex his non fuit Moses, qui populum eduxit ex Aegypto, sed ante multas generationes extitit, per ea quæ ipse dixit, conabor ostendere. Primam itaque causam posuit figmenti ridiculam. Rex enim, inquit, Amenophis concupiuit uidere deos, quos putas: siquidē qui apud eos solēnes erāt, Bouem, & Hircū, & Crocodilos, & Cynocephalos, uidebat. cœlestes autem quomodo poterat: & cur hoc habuit desiderium: quia utique & prior rex alter hos uiderat: Ab illo ergo audiēs, quales essent, & quemadmodum eos uidisset, noua nequaquam egebat arte. sed forte sapiēs erat ille uates, per quem hæc rex posse agere confidebat. quod si ita fuisset, quomodo impossibiliū concupiscen-
tiam non præsciuit: non enim euenit quod uoluit. Proinde quam rationem habere

potuit, ut propter mutilos aut leprosos ei inuisibiles essent. Irascatur enim propter impietates, non propter corporum uitia. Deinde, tam multa milia leprosorū & male habentium, unā penē hora quomodo fuit possibile congregari? aut quomodo rex non obediuit uati? Ille namq; præcepit debiles Aegyptios exilio deportari. Hic autem eos ad sectiones lapidum destinauit, tanquam operarijs indigens, & nō purgare prouinciam uolens. Ait autem quod uates semetipsum peremit, præuidens deorum iram, & quæ erant in Aegypto futura, & conscriptum librum regi reliquit. Proinde quomodo ab initio uates etiam suum interitum non præsciuit? quomodo non repente regi cōtradixit uolenti uidere deos? aut qua ratione timebat, iam non sui temporis calamitates? aut quid nam grauius imminabat, quod morte præueniret? Quod uero inter omnia stultius est, uideamus: Audiens enim hæc, inquit, & de futuris iam metuens, debiles illos quibus Aegyptū purgare debuerat, neq; tunc de prouincia pepulit: sed rogantibus eis, sicut ait, ciuitatem dedit dudum à pastori- bus habitatam: quæ uocabatur Auaris. Ad quam congregati, principem, inquit, de- legere ex sacerdotibus Heliopolitanis: qui eis legem posuit, ut neq; deos adoraret, neq; ab Aegyptiacæ festiuitatis animalibus abstinerent, sed omnia perimerent, atq; cōsumerēt, nulliq; penitus miscerent, nisi cū quibus cōiurati esse uidebant: & iureiu- rādo multitudine obligata, quatenus ip̄s eis legibus perdurarēt, Auarim ciuitatē mu- nitam contra regē dicit eos bello sumpsisse. Adiecit autē, quia misit Hierosolymam rogans illos pro auxilijs exhibendis, & daturum Auarim compromittens, quæ fo- ret ex Hierosolymis uolentiū exire maiorum: & ex qua procedentes omnem Ae- gyptum obtinerent. Deinde subiungit illos quidem uenisse cum ducentis milibus armatorum. Regem uero Amenophin Aegyptiorum, cum nollet repugnare deo, mox ad Acthiopiam refugisse, & Apim cum alijs sacris animalibus deuexisse. Hierosolymitas uero inuasiōe facta, & ciuitates depopulatos, & templa concremassē, & equestres peremisse refert: & nulla iniquitate aut crudelitate abstinuisse. Qui uero politiam & leges eis exhibuit, sacerdos, inquit, erat genere Hieropolites, nomine Orsaphus, uocatus ab appellatione Osireos Heliopolitani dei: & mutato nomine dictus postea Moses. Tertiodécimo uero anno Amenophin, postquā regno pul- sus est, ex Aethiopia profectum cum multis milibus dicit: & congressum contra pa- stores atq; pollutos, habita conflictione, uicisse. Et multos interficientem, usque ad fines Syriæ persecutum. In his iterum non intellexit sine uerisimilitudine se menti- ri. Leprosi namque & cum eis multitudo collecta debiliū, licet primitus irascere- tur regi, circa se utique talia facienti, secundum præmonitionem uatis, tamen cum à sectione lapidum sunt egressi, & prouinciam percepere, omnes circa eum mitio- res effecti credendi sunt. Porro si adhuc & illum odio habebant, seorsum magis in- sidiari potuissent, non omnibus bellum inferre, cum scilicet plurimi existentes mul- torum illic cognationes haberent. Proinde etiam si contra homines pugnare decre- uere, non tamen contra deos impietatem gerere præsumebant: nec contraria suis a- gere legibus, in quibus educati esse noscuntur. Oportet itaq; nos Manethoni gratias agere: quoniā huius iniquitatis principes dicit, non eos qui ex Hierosolyma sunt e- gressi, sed illos ipsos Aegyptios esse probat, & maxime sacerdotes, atq; iurisiurādi uinculū illorū multitudine conuenisse. Illud autē quomodo nō irrationabile est? Do- mesticorū quidem & amicorū nemo cum illis rebellauit, nec periculorum belli parti- ceps factus est: sed misere maculatos ad Hierosolymam, ut ab eis auxilia poscerent, quam

quam amicitia aut societate intercedente? hostes enim magis erant, & moribus plurimum differebant. At illi cōfestim, ut ait, uocantibus morem gesserunt, nempe inducti pollicitationibus, quod Aegyptum occupaturi essent: quasi ipsi nō admōdum eius regionis gnari essent, ex qua per uim pulsi fuerant. qui si tum miseram aut egenam uitam egissent, merito fortasse negotium aggressi essent. cum aut urbem habitarent fortunatam, & agrum amplum meliorē Aegypto colerēt, quid tandem erat, cur ob ueteres hostes, eosq; corporibus affectis, quales nemo domesticos ferat, periculum adirēt: neq; enim futuram regis fugam praeſciebant. nā, ut ipse dixit, filius Amenuphis cum trecentis milibus ad Pelusium occurrebat. & hoc quidem omnino sciebant qui proficiscebantur: mutationem uero propositi & fugam unde coniectare poterant? Deinde occupatis horreis Aegypti, multa mala fecisse ait Hierosolymitanum exercitum: atq; haec eis exprobrat: quasi non hostes eos induxisset: aut quasi haec sint aliunde accito militi obijcienda, cum eadem ante aduentum eorum fecissent, facturosq; se iurassent ipsi Aegyptij. Quinetiam aliquanto post Amenuphis hostes aggressus praelio uicit: fusosq; ac fugatos Syriam usq; persecutus est. adeo scilicet Aegyptus est omnibus undecūq; inuadentibus captu facilis: & qui tunc ea iure belli potiebantur, cum scirent Amenuphin uiuere, neq; aditus ab Aethiopia communiuerant, multas ad hoc commoditates habentes, neq; alioqui copias contraxerant. Ille uero usq; Syriam trucidans eos (ut ait) persecutus est per arenosa & inaquosa loca. Scilicet ea uel quieto exercitu transire expeditū est. Igitur autore Manethone neq; ex Aegypto genus nostrū oriūdum est, neq; illinc aliqui admixti sunt. Leproforum enim & morbidorum multos in lapidicinis perisse ueri simile est, multos in praelijs, plurimos uero postremo & in fuga. Superest ut de Moyse illi contradicam. Hūc uirum mirandum Aegyptij & diuinū existimant, sed non sine blasphemia incredibili sibi uindicare conantur: dicentes Heliopoliten esse unum sacerdotum, ob lepram cum alijs pulsum. Ostenditur autem in ratione temporum, D X V I I I annis prior fuisse, & patres nostros ex Aegypto in regionē quam nunc tenemus eduxisse. Quod uero eiusmodi calamitatis corpus expers habuit, ipsius dicta indicant. Leprosis enim & oppidis & uicis interdixit, ut seorsim in laceo uestitu agant: & eum qui eos attigisset, aut sub idem tectum successisset, pro impuro habet. Quin etiā si eo morbo liberari, & in pristinum restitui contingat, praescripsit certas purificationes, mundationes per fontanarum aquarum lauacra, & omnium pilorum abrasiones: multisq; & uarijs sacrificijs peractis, tum demum sanctam urbem adeundā. Atqui contra par erat eum qui talem calamitatē expertus esset prouidentiam aliquā ac humanitatem exhibere simili infortunio pressis. Non solum autem de leprosis sic leges tulit, sed ne minima quidem corporis parte mutilatos ad sacrorū curam admisit. Sed etiamsi iam sacerdoti aliquid tale accidisset, honore eum priuauit. Quomodo igitur uerisimile est illum has aduersus semetipsum cum opprobrio suo damnoq; tulisse leges? Quin & nomen ualde incredibiliter mutauit. Osarsiph enim (inquit) uocabatur. Hoc ad transmutationem nihil quadrat. Verum autem nomen significat ex aqua seruatum Moysen. nam aquam Aegyptij Moy uocant. Satis igitur declaratum existimo, q; Manethon quatenus ueterum scripta sequitur, non multum à ueritate aberrat. Vbi uero ad uulgares fabulas se uertit, aut absurde eas cōfingit, aut in odium gentis loquētibus credit. Post hūc inquirere libet in Chæremonem. Hic enim Aegyptiacā se scribere historiam

*Hæc omnia se
re usq; ad fi-
nem libri nūc
primū ē Græ-
co adiecta
sunt*

professus, addens idem nomen regis quod Manethon, Amenophin, & filium eius
 Rhameffen, ait. Isidem in somnis Amenophi apparuisse, incusantem quod tem-
 plum suum per bellum dirutum esset. Phritiphauten uero sacrum scribam dixisse, si à
 pollutis hominibus Aegyptum repurget, liberandum eum à nocturnis terroribus:
 atq; ita delectu uitiosorum morbidorumque habito, CCL milia è finibus eiecta. Du-
 ces uero eorum fuisse scribas Mosen & Iosephum, quem etià sacrum scribā fuisse:
 Aegyptia uero eis nomina esse, Mosi Tisithen, Iosepho Petesephi. Hos Pelusium
 uenisse, ibique offendisse CCCLXXX milia, ab Amenophi relictā, quæ is in Aegyp-
 tum transferre noluerat: cum his icto fœdere contra Aegyptum expeditionem ha-
 bitam. Amenophin aut non expectato impetu eorum, in Aethiopiam fugisse, re-
 licta uxore grauida: quam dilitescentem in quibusdam speluncis enixam puerum
 nomine Messenen. eum posteaquam ad uirilem ætatem peruenisset, expulisse Iu-
 dæos in Syriam numero circiter CC milia, & patrem Amenophin ex Aethiopia re-
 cepisse. Et hæc quidem Chæremon. Reor autem ex his ipsis quæ dicta sunt am-
 borum uanitatem apparere. Si quid enim ueritatis subesset, impossibile erat in tan-
 tum eos discrepare. at qui mendacia componunt, non aliorum scriptis consona scri-
 bunt, sed quæ ipsis libet confingunt. Ille igitur regiam cupiditatē uidendi deos, ait
 initium fuisse pollutos eiciendi. Chæremon autem suum de Iside somnium finxit.
 & ille quidem Amenophin dicit indixisse regi purgationē: hic uero Phritiphauten.
 iam multitudinis numerus sanè belle congruit, illo LXXX milia referente, hoc CCL.
 Præterea Manethon primū in lapidicinas eiectos pollutos, deinde ad Auarim ha-
 bitadā traductos, ac reliqua Aegypto bello uexata, tum demum acciuisse dicit à
 Hierosolymitis auxilia: Chæremon, Aegypto decedentes circa Pelusium inuenisse
 CCCLXXX milia hominum ab Amenophi relictā, ac cum illis rursus Aegyptum
 inuasisse: Amenophinque in Aethiopiam fugisse. Quod uero egregium est, ne illud
 quidem quinam & unde erāt tam numerosus exercitus dixit, Aegyptij ne an exter-
 ni: neque causam indicauit, ob quam eos rex in Aegyptum inducere noluit: qui de le-
 prosis & Iside somnium confinxit. Mosi uero & Iosephum, quasi eodem tempore
 simul expulsū Chæremon adiunxit, & quidem quatuor ætatibus ante Moysen
 defunctū, quarum sunt anni ferè CLXX. Quin & Rhameffes Amenophis filius,
 secundum Manethonem quidem adolescēs bellum administrat cum patre, & cum
 eodem exulat fuga elapsus in Aethiopiam. Hic autē fingit eum post patris abitum
 in spelunca quadam natum, & postea prælio uictorem, & Iudæos in Syriam ex-
 pellentem numero circiter CC milia. ò facilitatem. neque enim prius quinam erant
 illa CCCLXXX milia dixit, neque quomodo CCCXXX milia perierint: in acie ne
 ceciderint, an ad Rhameffen transfugerint. quod uero maxime mirū est, ne cogno-
 scere quidē ex eo licet, quosnā uocet Iudæos, uel utris eorū det hanc appellationem:
 illis ne CCL milibus leproforum, an his CCCLXXX milibus, quæ circa Pelusium
 erant. Sed stultum fortasse sit redarguere eos, qui à semetipsis redarguti sunt. seren-
 dum enim erat utcunq; si ab alijs coarguti fuissent. His addam Lysimachum, idem
 quidem habentem cum prædictis argumentū mendaci, uerum enormitate figmen-
 ti illos uincentē. unde apparet eum magno odio confinxisse. dicit enim, Qua tem-
 pestate Bocchoris in Aegypto regnabat, populum Iudæorum, quod essent lepra,
 scabie & alijs quibusdā morbis infecti, ad templa confugisse, ut mendicato aleren-
 tur. multis autem hominibus morbo correptis, sterilitatem in Aegypto accidisse.

Bocchorim

Bocchorim uero Aegyptiorum regem ad Ammonem, scitatum oracula de sterilitate, misisse. responsum uero à deo, repurganda esse templa ab hominibus impuris & impijs, eiectis eis è templis in loca deserta. Cæterum scabiosos ac leprosos mergendos, tanquam sole horum uitam ægre ferente: & templa expianda: atq; ita fore ut terra fructum ferat. Bocchorim autem accepto oraculo, accersitisq; sacerdotibus ac sacrificis, iussisse collectis impuratis, hos militibus tradi deportandos in desertum: leprosos uero ac impetiginosos plúmbeis laminis inuolutos in pelagus deijci. quibus submersis, reliquos congregatos & in loca deserta expositos esse, ut perirent. eos habito concilio consultasse de seipsis: & nocte superueniente, accensis ignibus ac lucernis custodias agitasse: sequentiq; nocte ieiunatum, ut numen propicium eos seruaret. Insequenti uero luce à Mose quodam consilium datum, irent conferti una uia, usq; dum ad loca culta perueniretur. tum præcepisse eum, ne cui hominum in posterum beneuoli essent, utq; consilium malum potius q̃ bonum darent: deorumq; templa & altaria quotquot inuenirèt cuerterent. quibus comprobatis ac destinatis, multitudinem iter fecisse per desertum, ac post multa incommoda tandem ad loca culta peruentum. tum uero & hominibus iniuriose tractatis, & fanis cõpilatis ac incensis, uenisse in eam quæ nunc Iudæa dicitur: cõditaq; ciuitate hic habitare, urbem uero *ισόβουλα* ex re nominatam. Aliquanto autē post iam auctos uiribus mutasse nomen uitandi probri gratia: & urbem Hierosolyma, seipsos Hierosolymos uocasse. Hic non eundem quem illi inuenit regem, sed recentius nomen confinxit: & omisso somnio ac propheta Aegyptio ad Ammonem abiit de impetiginosis & leprosis respõsum relaturus. ait em̃ ad tēpla collectā multitudinē Iudæorū, incertum leprosis ne nomen imponēs, an quod solos Iudæos morbus occuparit. dicit em̃, populus Iudæorū. Qualis, aduena, an indigena? Cur igitur eos cum sint Aegyptij, Iudæos uocas? Quod si hospites sunt, cur undenam sint nō dicis? Quo modo autem cum rex tã multos ex his mari merisisset, reliquos in loca deserta eiecisset, tanta multitudo superfuit: aut quomodo pertransierunt desertum, & occupauerūt regionem quam nunc tenemus, & condiderunt urbem, & extruxerūt templum apud omnes celebre? oportebat autem de legislatore non solum nomē dicere, sed & genus, quisnam, & ex quibus ortus. quamobrē uero tales eis inter eundum aggressus sit terre leges, de dijs, etiā erga homines iniustas. Siue enim Aegyptij erant genere, nō tam facile patrios mores mutare potuissent, siue aliunde erant, omnino aliquas habebāt leges longa consuetudine obseruatas. Si igitur de expulsoribus suis iurassent, nuncq; se illis fore beneuolos, rationem non absurdam habuissent. Quod si bellum interne ciuium aduersus uniuerfos mortales susceperūt, cum essent (ut ipse ait) miseri, & omnium opis egeni, maxima stultitia non illorum, sed hæc fingentis ostenditur. Iste nanq; etiam nomen impositum ciuitati à templorum spoliatione, præsumpsit dicere, & hoc postea fuisse mutatū. Mirum nī, quia posteris quidem turpe fuit tale nomen & odiosum: ipsi uero qui fundauere urbem, ornare semetipsos etiā uocabulo credidere. Hic autē generosus uir præ nimia detractionis impotentia nō intellexit, Hierosolyma nō idem uoce Iudaica quod Græca significare. Quid ergo amplius quilibet diceret contra mendacium tam imprudenter expositum? Sed quoniā congruam iam magnitudinem suscepit hic liber, aliud faciens principium, cætera præsentis operis explanare tentabo.

FLAVII IOSEPHI HEBRAEI SA

CERDOTIS DE ANTIQVITATE IVDAICA

contra Apionem Grammaticum Alexandrinum

Liber secundus

Riori quidem uolumine, charissime mihi Epaphrodite, de antiquitate nostra monstraui, Phœnicum & Chaldaeorū, Aegyptiorumq; literis satisfaciens ueritati: multosq; Græcorum conscriptores adducens, & meam ē diuerso disputationem aduersus Manethonem, & Chæremone[m], & alios quosdam exhibui. Nunc autē inchoabo reliquos arguere, qui contra nos aliqua conscripserunt. Impulsus enim sum contra Apionem respondere grammaticum, si tamen assumi hoc oportet officium. Horum

igitur, quæ ab eo conscripta sunt, alia quidem similia sunt dictis aliorum, alia ualde frigida. Plurima uero quandam tantummodo detractionem habentia, & multam (ut ita dixerim) ineruditi probationem, tanquam ab homine cōposita, & moribus prauo, & totius uitæ suæ temporibus importuno. Quia uero multi hominum propter stultitiam suam his potius sermonibus capiuntur, quàm illis quæ multo studio conscribuntur: & derogationibus quidem gaudent, præconijs uero mordentur, necessarium duxi ne hūc quidem inscrutatum relinquere, qui nos tanquam in iudicio criminatur. etenim hoc quoq; plerisq; mortalium insitum uideo, ut gaudeant quoties maledicus quispiam ipse sua mala à laceffito audit. Et quidem nec orationem eius legere facile est, neq; aperte cognoscere quid dicere uelit: sed uelut in multa tumultuatione ac mendaciorum perplexitate nunc similia supra pensitatis de maiorum nostrorum ex Aegypto migratione affert: nunc incolas Alexandriæ Iudæos calumniatur: insuperq; de sacris templi nostri ceremonijs atq; alijs ritibus nostris accusationem admiscet. Patres igitur nostros nec Aegyptios genere fuisse neq; ob labem corporum aut similem aliam calamitatem inde pulsos, non mediocriter solum, sed penè ultra modum, superius à me declaratum existimo: cæterum quæ his adiungit Apion, compendio memorabo. dicit enim in III rerum Aegyptiacarum hæc. Moses, ut accepi à grandioribus natu Aegyptijs, Heliopolitanus erat, qui patris institutus moribus, subdiuales preces ad septa qualia ciuitas habebat, reduxit. ad subsolanum autem omnia cōuertebat. ita enim Heliopolis sita est. pro orbis beliscis uero statuit columnas, sub quibus ceu peluis forma exprimebatur: umbra uero in eam incidens, utpote per sudum, eundem semper cum sole cursum circumuolebat. Atq; huiuscemodi est, admiranda illa huius grammatici phrasis. mendacium uero eius non tam nostris uerbis euidenter coarguitur, quàm Moseos operibus: neq; enim cum primum tabernaculum deo construeret, aut ipse ullam talem formam ei indidit, aut posteros facere præcepit: atq; is qui postea templum Hierosolymis construxit Solomon, omni tali curiositate abstinuit, qualem confinxit Apion. Accepisse autem se dicit à maioribus natu Mosen Heliopolitanū: scilicet ipse iunior, sed his fidem habens, qui per ætatē illum familiariter nouerāt. Et de Homero quidem poeta, quamuis grammaticus, non posset quænam eius sit patria certò affirmare, neque de Pythagora tantum non heri nudiusūe tertius nato: de Mose uero tam

Hic quoq; in
tegrum foliū
decrat

uero tam multis annis illos præcedere tam facile decernit, credens seniorum relatio-
 ni: unde manifeste illum mentiri apparet. Quin & temporum ratio, quibus Moser
 ait eduxisse leprosos & cæcos & claudos, belle concinit iuxta grammaticum hunc
 diligentissimū. Manetho enim regnante Tethmosi Iudæos dicit ex Aegypto dis-
 celsisse, annis CCCXCIII antequam Danaus apud Argos exularet. Lysimachus
 autē tempore Bocchoris regis, hoc est ante annos MDC C: Molon uero & alij qui-
 dam, ut cuiq; uisum est. At uero Apion cæteris fide dignior, exacte illum exitum
 definiuit VII Olympiade, & huius anno primo: quo, ut ait, Pœni Carthaginē con-
 diderunt. Carthaginis autem mentionem adiecit, ratus argumentum id ueritatis se
 habiturum euidentissimum: nec animaduertit à semetipso adductum quo coargue-
 retur. Si enim de hac colonia monumentis Phœnicum credendū est, in illis Hiram
 rex traditur antiquior Carthagine condita annis plusquā CL. de quo superius ex
 Phœnicum commentarijs probaui, quod Solomoni templi Hierosolymitani con-
 ditori amicus fuerit, & multa ad templi fabricam contulerit. Solomon uero ædifica-
 uit templum post Iudæorū discessum ex Aegypto annis DC XII. Porro numerum
 pulsorū eundem quem Lysimachus commentus (ait enim C & X eorum fuisse mi-
 lia) miram quandam & credibilem reddit causam, cur sabbatum nominatū sit. Exa-
 cto enim (inquit) sex dierum itinere, inguinum ulceribus affecti sunt: & hac de cau-
 sa septima die quieuerunt, incolumes constituti in regione quæ nunc Iudæa uoca-
 tur. & appellauerunt eam diem sabbatum, seruata Aegyptiorum uoce. nam ingui-
 nis morbum Aegyptij uocant sabbatosim. An non igitur uel deridenda hæc nuga-
 citas, uel contra odio habenda talis in scribendo impudentia? Apparet enim q̃
 omnes inguinibus laborauerint, hominum milia C & X. atqui si erant cæci & clau-
 di & morbidi, quales fuisse Apion ait, ne unius quidē iter diei progredi potuissent
 sin autem poterant per magnam solitudinem proficisci, prætereaq; sibi obliuiscen-
 tes uincere populariter repugnando, nequaquā uniuersi post sextam diem inguinum
 morbo correpti fuissent. Neq; enim naturaliter tale quidpiam euenire iter agētibz
 necesse est, sed plurimorum milium exercitus definita semper itinera peragūt: neq;
 temere ita accidisse ueri simile uidetur. est enim omnino absurdum. At uero mirifi-
 cus hic Apion sex quidem diebus eos peruenisse in Iudæam prædixit: rursus autem
 Mosē cōscenso monte, qui Aegyptū inter & Arabiam situs est nomine Sinæus
 XL diebus delituisse dicit, indeq; descēdentē Iudæis leges dedisse. Atqui quomodo
 possibile est, eosdem & XL dies in deserto ac in aquoso loco manere, & quod in me-
 dio spaciū est, id totum sex diebus pertrāsire? Sabbati uero appellationis gram-
 matica ratio, quam adfert, multam impudentiam præ se fert, uel certe magnam im-
 peritiam. Nam hæ uoces, Sabbo & sabbatū, inter se maxime differunt. Sabbatum
 enim secundum Iudæos quies est ab omni opere. Sabbo uero, ut ille affirmat, Ae-
 gyptijs inguinum morbum significat. Tales quædam de Mosē & Iudæorum ex
 Aegypto profectione Aegyptius Apion nouitates finxit, præter aliorum commē-
 tus auctoritatem. Et quid mirum si de nostris mentitur patribz: quādoquidem de
 se ipso contra mentitus est: & natus in Oasi Aegypti, primās iste Aegyptiorum exi-
 stimatus, ueram quidem patriam & genus suū abiurauit: Alexandrinum autem
 se mentitus, confirmat sui generis prauitatem. Merito igitur quos odit & conuicijs
 infectatur, eos Aegyptios appellat. nisi enim pessimos esse existimaret Aegyptios,
 semet ex eorum genere haud eximeret: quādoquidem qui se de celebritate patriæ
 iactant

iactant, honorificum quidem ducunt ab ea denominari, coarguunt uero eos, qui
 præter ius in eandem sese ingerere conantur. Erga nos autem alterutro modo affe-
 cti sunt Aegyptij: aut enim ceu gloriabūdi cognatos se simulant, aut participes nos
 infamiae suae cooptant. At præclarus iste Apion uidetur contumeliosam nostrum
 insectationem, quasi mercedem uoluisse reddere Alexandrinis, pro data sibi ciuita-
 te: sciensq; eorum cum cohabitatoribus Alexandriae Iudæis similitatem, proposuit
 quidem illis conuiciū facere, unā tamen comprehendit reliquos quoq; uniuersos, u-
 trobiq; impudenter mentiens. Videamus igitur, quænam sint illa grauiā & non fe-
 - renda, de quibus habitatores Alexandriae Iudæos accusat. Venientes, inquit, è Sy-
 - ria, sedes fixerunt ad importuosum mare, undarum uicini assultibus. Ergo si locus
 opprobriū habet, non quidem patriæ suæ, sed tamen quam patriam dicit, Alexan-
 driæ conuiciatur. Illius enim & maritima ora pars est, ut omnes confirmāt ad inha-
 bitandū optima: quam si Iudæi per uim occupauerunt, ita ut ne post quidem eijce-
 rentur, fortitudinis eorum argumentum est. Verum Alexander eis locum ad inco-
 lendum dedit, & parem cum ipsis à Macedonibus honorem consecuti sunt. Nescio
 autem quid dicturus fuerit Apion, si circa Necropolim habitassent, ac non circa re-
 giam sedes posuissent, & hodieq; eorum tribus appellaretur Macedones. Igitur si
 legit epistolas Alexandri regis Ptolemæi & Lagi ac successorum illius Aegypti re-
 gum, & columnam stantem Alexandriae ac iura continentem, quæ Cæsar magnus
 Iudæis cōcessit: hæc inquam si sciens, contraria scribere ausus est, malus erat: sin aut
 nihil horū nouit, indoctus. Illud quoq; quod se mirari dicit, quod cum Iudæi essent
 Alexandrini uocati sunt, similis inscientiæ est. Omnes etenim, qui ad coloniam ali-
 quā deuocantur, & si plurimum ab alterutris genere differant, à cōditoribus appel-
 lationem accipiunt. Et quid opus est de alijs dicere? nostrorū enim ipsorum hi, qui
 Antiochiam inhabitant, Antiocheni nominantur. Ius enim ciuium eis dedit condit-
 or Seleucus. Similiter & qui in Epheso commorantur, & alia Ionia cum ciuibus ex
 inde natis eandē appellationem habent, hæc præbentibus eis regni successoribus.
 Romanorum uero clementia, cunctis nō paruulum donum appellationis suæ con-
 cessit, non solum uiris singulis, sed etiam maximis gentibus in cōmuni. Hispani de-
 niq; antiqui, & Tyrrheni, & Sabini, Romani uocantur. Si uero hunc modū aufert
 communis ciuitatis Apion, desinat semetipsum Alexandrinum dicere. Natus enim
 in intima Aegypto, quomodo erit Alexandrinus, iure ciuilitatis, sicut ipse in nobis
 dicit, ablato: cum solis Aegyptijs nunc orbis domini Romani, participari cuiuslibet
 ciuitatis interdixisse uideantur. Hic autem præclarus dignitates quas ipse impetrare
 prohibetur adipisci non ualens, calumniari conatur eos qui hæc iustissime percepe-
 re. Non enim propter inopiam habitatorum ciuitatis, quam studiose ædificabat A-
 lexander, nostrorum aliquos ibi collegit: sed omnes approbans diligenter ex uirtu-
 te, ac fide dignos inueniens, hoc præconium nostris exhibuit, cum gentem nostram
 studeret non mediocriter honorare. Ait enim Hecataeus, quia propter mansuetudi-
 nem, atq; fidem, quam ei præbuere Iudæi, Samariam regionem adiecit, ut eam sine
 tributis haberent. Similiter quoq; sensit post Alexandrum etiam Ptolemæus Lagi
 de Iudæis in Alexandria commorantibus. Nam Aegyptiaca eis castra commisit,
 arbitratus ea fide simul eorum & fortitudine conseruanda: & in Cyrene credens se
 tutissime regnaturum, & in alijs Libyæ ciuitatibus, ad ea loca partem Iudæorum
 habitādi causa direxit. Post hunc autem Ptolemæus, qui Philadelphus est appella-
 tus, non

Gētem Iudai-
 cam à multis
 regibus hono-
 ratam fuisse

Hecataeus
 Ptolemæus

Lagus

Ptolemæus
 Philadelphus

tus, non solum si qui fuere captiui apud eos nostrorum, omnes absoluit, sed & pecunias eis sæpius condonauit: & (quod maximum est) desiderauit agnoscere nostras leges, & sacrarum scripturarū uolumina concupiuit: misceꝝ rogans destinari uiros qui ei interpretarentur legem: & ut hæc apprime conscriberentur, diligentiam hanc commisit non quibuscunqꝫ uiris, sed Demetrium Phalcreum, & Andream, & Aristum, quorum eruditione sui seculi Demetrius facile princeps erat, alij uero habebant custodiam corporis sibi creditam, huic curæ præfecit. Non enim leges, & patrum nostrorum Philosophiā discere concupisceret, si his utentes despiceret, & non potius ualde miraretur. Apion autem penè omnes in ordine successores eius Macedonum reges ignorauit habuisse erga nos præcipuum familiaritatis affectum. Tertius namqꝫ Ptolemæus, qui uocatur Euergetes, fortiter obtinēs Syriam uniuersam, non dñs Aegyptiacis pro uictoria solēnitates gratificas immolauit: sed ueniens ad Hierosolymam, multas hostias sicut nostri moris est, deo gratificauit, dignissimacꝫ dicauit ornamenta uictoriæ. Philometor autem Ptolemæus, & eius uxor Cleopatra, omne regnum commisere Iudæis: & duces totius fuere militiæ Onias & Dositheus Iudæi: quorum nominibus derogat Apion, cum debuisset opera eorum potius mirari, & gratias agere, quoniam liberauere Alexādiam cuius ciuis uideri uult. Nam dum rebellio surrexisset in Cleopatrarum regno, & periculum pessimæ perditionis instaret, istorum labore ciuitas intestinis prælijs est erepta. Sed postea, inquit, Onias ad urbem deduxit exercitum paruum, cum esset illic Thermus præsens Romanorum legatus: quod (ut ita dicam) recte atqꝫ iuste factum est. Ptolemæus enim qui cognominatus est Physcon, moriente suo patre Ptolemæo Philometore, egressus est de Cyrene, uolens reginam Cleopatram expellere, & filios regis, ut ipse regnum iniuste sibi met applicaret: propter hæc ergo Onias aduersus eum bellū pro Cleopatra suscepit: & fidem quam habuit circa reges, nequaquam in necessitate deseruit. Testis autē deus iustitiæ eius manifestus apparuit. Nam Physcon Ptolemæus cum aduersum exercitū quidem Oniæ pugnare præsumeret, omnes uero Iudæos in ciuitate positos cum filijs & uxoribus capiens, nudos atqꝫ uinctos elephātis subiiecisset, ut ab eis cōculcati deficerent, & ad hoc etiam bestias ipsas incubriasset, in contrarium quæ præparauerat, euenere. Elephanti enim relinquentes sibi appositos Iudæos, impetu facto super amicos eius, multos ex ipsis interemere. Et post hæc Ptolemæus quidem aspectum terribilem contemplatus est, prohibentem se ut illis noceret hominibus. Concubina uero sua charissima, quam alij quidem Itbacam, alij uero Hirenen denominant: supplicāte ne tantam impietatem perageret, & concessit, & ex his quæ egerat uel acturus erat, poenitentiam egit. Vnde recte hanc diem Iudæi Alexandriæ constituti, eo quod aperte à deo salutem promeruere, celebrare noscuntur. Apion autem omnium calumniator, etiā propter bellum aduersus Physconem gestum, Iudæos accusare præsumpsit, cum eos laudare debuerit. Is autem etiam ultimæ Cleopatrarum reginæ Alexandrinorum meminit, ueluti nobis improperans, quoniam circa nos fuit ingrata: & non potius illam redarguere studuit, cui nihil omnino iniustitiæ & malorum operum defuit: uel circa generis necessarios, uel circa maritos suos, qui etiam dilexerint eam, uel in communi contra Romanos omnes, & benefactores suos imperatores: quæ etiam sororem Arsinoen occidit in templo, nihil sibi nocentem. Peremit autem & fratrem insidijs: paternoscꝫ deos, & se pulchra progenitorum depopulata est. Percipiēsqꝫ regnum à primo Cæsare,

Ptolemæus
Euergetes

Ptolemæus
Philometor

Ptolemæus
Physcon

De Cleopatra

eius filio

eius filio & successori, rebellare præsumpsit. Antoniumq; corrupens amatoris rebus, & patriæ inimicum fecit, & infidelem circa suos amicos instituit, alios quidem genere regali spoliens, alios autem demens ad mala gerenda compellens. Sed quid oportet amplius dici, cum illum ipsum in nauali certamine relinquens, id est, maritum & parentem communium filiorum, tradere cum exercitu principatū & se sequi coegit? Nouissime uero Alexandria à Cæsare capta, ad hoc usq; perducta est, ut saltem hinc sperare se iudicaret, si posset ipsa manu sua Iudæos perimere: eo quod circa omnes crudelis & infidelis extaret. Putasne gloriandum nobis non esse, si quem admodum dicit Apion, famis tempore Iudæis triticum nō est mensa? Sed illa quidem poenam subiit competentem. Nos autem maximo Cæsare utimur teste auxili, atq; fidei quam circa eum contra Aegyptios gessimus: necnon & senatu eiusq; consultis, & epistolis Cæsaris Augusti, quibus nostra merita comprobantur. Has literas Apionem oportebat inspicere, & secundum genera examinare testimonia sub Alexandro facta, & omnibus Ptolemæis, & quæ à senatu constituta sunt, necnon & maximis Romanis imperatoribus. Si uero Germanicus frumēta cunctis in Alexandria cōmorantibus metiri non potuit, hoc indicium est sterilitatis ac penuriæ frumentorū, non accusatio Iudæorum. Quid enim sentiant omnes imperatores de Iudæis in Alexandria commorantibus, palam est. Nam administratio tritici nihilo magis ab eis, quàm ab alijs Alexandrinis translata est. Maximam uero eis fidem olim à regibus datam conseruauere, id est, fluminis custodiam, totiusq; custodiæ, nequaquam his rebus indignos esse iudicantes. Sed super hoc quomodo ergo, inquit, si sunt ciues, eosdē deos, quos Alexandrini, non colunt? Cui respondeo. Quomodo etiam cum uos sitis Aegyptij, inter alterutros prælio magno & sine foedere de religione contenditis? An certe propterea non uos omnes dicimus Aegyptios, & neq; communiter homines, quoniam bestias aduersantes naturæ colitis, multa diligentia nutriendas: cum genus utiq; nostrorum unum atq; idem esse uideatur. Si autem in uobis Aegyptijs tantæ differētiæ opinionum sunt, quid miraris super his, qui aliunde in Alexandriam aducnerunt, si legibus à principio constitutis, circa talia permansere? Is autem seditionis causas nobis apponit: qui si cum ueritate ob hoc accusat Iudæos in Alexandria constitutos, cur omnes non culpare possit, eo quod noscamur habere concordiam? Porro etiam seditionis autores, quilibet inueniet Apionis similes Alexandrinorum fuisse ciues. Donec enim Græci fuere & Macedones hanc ciuitatem habentes, nullam seditionem aduersus nos gessere, sed antiquis cessere solennitatibus. Cum uero multitudo Aegyptiorum creuisset inter eos, propter confusiones temporum, etiam hoc opus semper est additum. Nostrum uero genus permansit purum. Ipsi igitur molestiæ huius fuere principium, nequaquam populo Macedonicam habente constantiam, neq; prudentiam Græcam: sed cunctis scilicet utentibus malis moribus Aegyptiorū, & antiquas inimicitias aduersum nos exercentibus. E diuerso namq; factū est quod nobis impropere præsumunt. Nam cum plurimi eorum non opportune ius eius ciuitatis obtineant, peregrinos uocant eos qui hoc priuilegium ad omnes impetrasse noscuntur. Nam Aegyptijs neq; regum quisquam uidetur ius ciuitatis fuisse largitus: neq; nunc quilibet imperatorum. Nos autem Alexander quidem introduxit, reges autem auxere, Romani uero semper custodire dignati sunt. Itaq; derogare nobis Apion dignatus est, quia imperatorum non statuamus imagines, tanquam illis hoc ignorantibus, aut defensione

Iudæi imagi-
nes non ad-
mittunt

sione Apionis indigentibus: cum potius debuerit admirari magnanimitatem modestiamq; Romanorum, quoniam subiectos non cogunt patria iura transcendere: sed suscipiunt honores, sicut dare offerentes pium atq; legitimum est. Non enim honoribus gratiam habent, qui ex necessitate & uiolentia cōferuntur. Græcis itaq; & alijs quibusdam, bonum esse creditur imagines instituere. Deniq; & patrum & uxorū filiorūq; figuras depingentes exultāt, quidam uero etiam nihil sibi competentium sumunt imagines. Alij uero & seruos diligentes, hoc faciunt. Quid ergo mirum est, si etiam principibus ac dominis hunc honorem præbere uideatur? Porro autem legislator, non quasi prophetans Romanorum potentiam non honorandam, sed tanquam causam neq; deo neq; hominibus utilem despiciēs, & quoniam totius animati, multo magis dei inanimati, probatur hoc inferius, interdixit imagines fabricare. Alijs autem honoribus post deum colendos non prohibuit uiros bonos, quibus nos & imperatores & populum Ro. dignitatibus ampliamus. Facimus autem pro eis continua sacrificia: & non solum quotidianis diebus ex impensa communi omnium Iudæorū talia celebramus: uerum cum nullas alias hostias ex communi, neq; pro filijs peragamus, solis imperatoribus hunc honorem præcipuū pariter exhibemus, quem hominum nulli perfoluimus. Hæc itaq; communiter satisfactio posita sit aduersus Apionem pro his, quæ de Alexandria dicta sunt. Admiror autem etiam eos, qui ei huiusmodi fomitem præbuere, id est, Posidonium & Apollonium Molonis: quoniā accusant quidem nos, quare nos eosdem deos cum alijs nō colimus: mentientes autem pariter, & de nostro templo blasphemias commponentes incongruas, non se putant impie agere: cum sit ualde turpissimum liberis, qualibet ratione mentiri, multo magis de templo apud cunctos homines nominato, tanta sanctitate pollente. In hoc enim sacrario Apion præsumpsit edicere, asini caput collocasse Iudæos, & eum colere, ac dignū facere tanta religione: & hoc affirmat fuisse depalatum, dum Antiochus Epiphanes & expoliasset templum, & illud caput inuenisset ex auro compositum multis pecunijs dignum. Ad hoc igitur primum quidem respondeo, quoniam Aegyptius uel si aliquid tale apud nos fuisset, nequaquam debuerat increpare, cum non sit deterius asinus furonibus & hircis & alijs, qui sunt apud eos dñj. Deinde quomodo non intellexit, operibus increpatus de incredibili suo mendacio. Legibus namq; semper utimur ijsdem, in quibus sine fine consistimus. Et cum uarij casus nostram ciuitatem sicut etiam aliorum uexauerint, & Theos ac Pompeius Magnus, ac Licinius Crassus, & ad nouissimum Titus Cæsar, bello uincentes obtinuerint templum, nihil huiusmodi illic inuenere: sed purissimam pietatē, de qua nihil nobis est apud alios effabile. Quia uero Antiochus neq; iustam fecit templi deprædationē, sed egestate pecuniarū ad hoc accessit, cum nō esset hostis, & socios insuper nos suos & amicos aggressus est, nec aliquid dignū derisione illic inuenit, multi & digni conscriptores super hoc quoq; testantur: Polybius Megalopolitanus, Strabo Cappadox, Nicolaus Damascenus, Timagenes, & Castor chronographus, & Apollodorus: qui omnes dicunt pecunijs indigentem Antiochum transgressum fœdera Iudæorum, & spoliasse templum auro argētoq; plenum. Hæc igitur Apion debuit respicere, nisi cor asini ipse potius habuisset, & impudentiam canis, qui apud ipsos assolet coli: neq; enim extrinsecus alia ratiocinatione mentitus est. Nos itaq; asinis neq; honorem neq; potestatem aliquam damus, sicut Aegyptij crocodilis & aspidibus: quando eos qui ab istis mordentur, &

*Contra Posi/
donium & A/
pollonium*

à crocodillis rapiuntur, felices & deo dignos arbitrantur. Sed sunt apud nos asini, quod apud alios sapientes uiros, onera sibi met imposita sustinentes. Et si ad arcas accedentes comedant, aut proposita non adimpleant, multas ualde plagas accipiunt, quippe operibus & ad agriculturam rebus necessarijs ministrantes. sed aut omnium rudissimus fuit Apion ad componendū uerba fallacia, aut certe ex rebus initia sumens, hæc implere non ualuit, quando nulla potest contra nos blasphemia prouenire. Alteram uero fabulam, derogatione nostra plenā, de Græcis apposuit de quo hoc dicere sat erit, quoniā qui de pietate loqui præsumunt, oportet eos non ignorare minus esse immundū per templa transire, quam sacerdotibus scelestā uerba confingere. Isti uero magis studuere defendere sacrilegum regem, quam iusta & ueracia de nostris & de templo conscribere. Volentes enim Antiocho gratificari & perfidiam ac sacrilegiū eius tegere, quo circa gentem nostram est usus propter egestatem pecuniarum, detrahentes nobis etiam quæ in futuris essent, mēti sunt. Propheta uero aliorum factus est Apion, & dixit Antiochum in templo inuenisse lectum, & hominem in eo iacentem, & appositam ei mensulam maritimis terrenisq; uolatilium dapibus plenam, & quod obstupisset his homo. Illum uero mox adorasse regis ingressum, tanquam maximam sibi opem præbituri: ac procidentem ad eius genua, extensa dextera poposcisse libertatem: & iubente rege ut consideret, & diceret quis esset, uel cur ibidem habitaret, uel quæ esset causa ciborum eius, tunc hominem cum gemitu & lachrymis lamentabiliter suam narrasse necessitatem. At, inquit, esse se Græcum: & dum peragraret prouinciā parandi uictus causa, correptum se subito ab alienigenis hominibus, atq; deductum ad templum, & inclusum illic, & à nullo conspici, sed cuncta dapium apparatione saginari. Et primum quidem hæc sibi inopinabilia beneficia uisa attulisse lætitiā: deinde suspicionem, postea stuporem: postremum consulentem à ministris ad se accedentibus audisse legem ineffabilem Iudæorum, pro qua nutriebatur: & hoc illos facere singulis annis quodam tempore constituto. Et comprehendere quidem Græcum peregrinum, eumq; annuo tempore saginare: & deductum ad quandam syluam, occidere quidem eum hominem, eiusq; corpus sacrificare secundum suas solennitates, & gustare ex eius uisceribus, & iusiurandum facere in immolatione Græci, ut inimicitias contra Græcos haberent: & tunc in quandam foueam reliqua hominis pereuntis abijcere. Deinde refert eum dixisse, paucos iam dies debitos sibi met superesse, atq; rogasse, ut reuertus Græcorum deos, & superans in suo sanguine insidias Iudæorum, de malis eum circumstantibus liberaret. Huiusmodi ergo fabula non tantum omni tragœdia plenissima est, sed etiam crudeli impudentia redundat. Non tamen à sacrilegio priuat Antiochum, sicut arbitrati sunt, qui hæc ad illius gratiam conscribere. Non enim præsumpsit aliquid tale, ut ad templum accederet: sed sic inuenit non sperans. Fuit ergo uoluntatibus iniquis impius, & nihilominus sine deo, quicquid iussit mendacij superfluitas, quam ex ipsa re cognoscere ualde facillimum est. Non enim circa solos Græcos discordia legum esse dignoscitur, sed maxime aduersus Aegyptios & plurimos alios. Cuius enim regionis homines non contigit aliquādo apud nos peregrinari: ut aduersus solos Græcos renouata coniuratione per effusionem sanguinis ageremus: uel quomodo possibile est, ut ad has hostias omnes Iudæi colligerentur, & tantis milibus ad gustandum uiscera illa sufficeret, sicut ait Apion: uel cur inuentum hominē quicumq; fuit (non enim suo nomine conscripsit) aut quomodo

!
: *Aliud Apionis mendaciū*

cum

eum in suam patriam rex non cum pompa deduxit: dum posset hoc faciens, ipse quidem putari pius, & Græcorum amator eximius, assumere uero contra Iudæorum odium auxilia magna cunctorū. Sed hæc relinquo: insensatos enim, non uerbis sed operibus decet arguere. Sciunt igitur omnes, qui uidere constructionē templi nostri, qualis fuerit, & intrāsgressibilem eius purificationis integritatē. Quatuor enim porticus habuit in circuitu, & harum singulæ propriam secundum legem habuere custodiam. In exteriorem itaq; ingredi licentia fuit omnibus etiam alienigenis: mulieres tantummodo menstruatae transire prohibebantur. In secundam uero porticum cūcti Iudæi ingrediebantur: eorumq; coniuges cum essent ab omni pollutione mundæ. In tertiam, masculi Iudæorum mundi existentes atq; purificati. In quartam autem sacerdotes, stolis induti sacerdotalibus. In adytum uero soli princeps sacerdotum, propria stola circumamicti. Tanta uero est circa omnia prouidentia pietatis, ut secundum quasdam horas sacerdotes ingredi constitutum sit. Mane etenim aperto templo, oportebat facientes traditas hostias introire: & meridie rursus, dum clauderetur templum. Deniq; ne uias quidem aliquod portari licet in templum, sed erant in eo solummodo posita, altare, mensa, thuribulum, candelabrum, quæ oīa & in lege cōscripta sunt. Etenim nihil amplius neq; mysteriorū aliquorum ineffabiliū agitur, neq; intus ulla epulatio ministratur. Hæc em quæ prædicta sunt, habent totius populi testimonium manifestum, rationemq; gestorum. Licet enim sint tribus quatuor sacerdotum, & harum tribuum singulæ habeant hominū plusquam quinque milia, sit tamen obseruatio particulariter per dies certos: & his transactis, alij succedentes ad sacrificia ueniunt: & congregati in templum mediante die à præcedentibus claues templi, & ad numerū omnia uasa percipiunt, nulla re quæ ad cibum aut potum attineat in templum delata. Talia namq; etiam ad altaria offerre prohibitum est, præter illa quæ ad sacrificia præparantur. Quid ergo Apionem dicimus, nisi nihil horum examinantem, uerba incredula protulisse? Sed turpe est, historiæ ueram notitiam si proferre grammaticus nō possit. Et sciens templi nostri pietatem, hanc quidem prætermisit. Hominis autem Græci comprehensionem finxit, & pabulum ineffabile, & ciborum opulentissimam claritatem: & peruios ingredientes, ubi nec nobilissimos Iudæorum licet intrare, nisi fuerint sacerdotes. Hæc ergo pessima est impietas, atq; mendacium spōtaneum, ad eorum seductionem, qui noluerūt discutere ueritatem. Per ea siquidem mala ineffabilia, quæ prædicta sunt, nobis detrudere tentauere. Rursusq; tanquam p̄ssimus deridet, adiiciens fabulæ inania facta. Ait enim illum retulisse, dum bellum Iudæi contra Idumæos haberēt longo quodam tempore, ex aliqua ciuitate Idumæorum qui in ea Apollinem colebat uenisse ad Iudæos, cuius hominis nomen dicitur Zabidus: deinde eis promississe traditurū se eis Apollinē deum Dorensium: uenturumq; illum ad nostrum templum, si omnes ascenderent, & adducerent omnem multitudinem Iudæorum. Zabidum uero fecisse quoddam machinamentum ligneum, & circumposuisse sibi, & in eo tres ordines infixisse lucernarum, & ita ambulasse, ut procul stantibus appareret, quasi stella per terram iter agens. Porro Iudæos inopinabili uisione obstupuisse, & longe cōstitutos tenuisse silentium. Zabidū uero multa quiete ad templum uenisse, & aureū detraxisse asini caput (sic enim urbane conscribit) & rursus Doram uelociter aduenisse. Igitur & nos dicere possumus, quia asinum, hoc est semetipsum Apion grauat, & facit stultitia simul & mendacijs oneratum. Loca namq; quæ non

Aliud Apionis signum

sunt, conscribit: & ciuitates nesciens transfert. Idumæa enim prouinciæ nostræ confinis est, posita iuxta Gazā, & nulla ciuitas huius Dora nūcupatur. In Phœnice uero iuxta montē Carmelū Dora ciuitas appellatur, in nullo cōcordās Apionis oblocutionibus. Quatuor enim dierū itinere procul est à Iudæa. Cur itaq; nos rursus accusat, eo q; nō habeamus cōmunes cū alijs deos, si sic facile credidere patres nostri ad se uenturum Apollinē, & cum stellis eū ambulare super terrā putauere? Lucernam enim prius nunquam uidere scilicet, qui tot & tanta concelebrant candelabra. Sed nec aliquis ei ambulanti per prouinciā ex tantis milibus obuiauit. Desolatos etiam uicos custodibus comperit, & hoc tempore belli. Cætera iam relinquo. Ianuæ uero templi altitudine quidem erāt cubitorum sexaginta, latitudine uero uiginti, omnes deauratæ, & penè auro puro confectæ. Has claudebant non minus quàm uiri ducenti diebus singulis: & relinquere eas apertas, nefandissimum nimis erat. Facile igitur eas lucernifer ille aperuisse creditur, qui solus etiam habuisse asini caput æstimabatur: quapropter dubium est, utrum hoc caput Zabidus denuo reuocauit: an certe sumens Apion, introduxit in templum, ut Antiochus inueniret, ut secundo Apioni aliquam mentiendi daret occasionem. Mentitur autem & de iuramento, quod iuremus per deum factorem cœli & terræ & maris, nulli Iudæos fautores alienigenæ, & maxime Græcis. Oportebat autem mentientem absolute dicere, nulli fautores alienigenæ, & magis Aegyptijs: sic etenim ab initio poterant eius figmenta de iure iurando congruere, si ab Aegyptijs utiq; patres nostri non propter malignitatem suam, sed propter calamitates expulsi sunt. A Græcis autē plus locis quàm studijs sumus abiuncti, ita ut nullæ inter nos & illos inimicitia & æmulationes esse noscantur. E diuerso namq; multos eorum ad nostras leges contigit accessisse, quorū quidam permansere, quidam uero perdurare nō ferentes, denuo recessere. Hoc tamen iusiurandum nunquam se quisquam audisse meminit apud nos habitum, sed solus Apion (ut uidetur) audiuit: Ipse namq; id composuit. Magna ergo admiratione eximia Apionis prudentia, uel ob hoc quod mox dicetur, digna est. Hoc enim esse affirmat indicium, quia neq; legibus iustis utamur, nec deum colamus ut conuenit, q; diuersis gentibus seruiamus, & calamitates quasdam circa ciuitatem sustineamus, cum utiq; principalis ciuitas Romanorum sit, cuius ciues soli ab initio regnare atq; non seruire consueuerunt. Quis etenim horum magnanimitati ualeat obistere? Nullus etenim aliorum potest dicere sermonem quem Apion locutus est, quando paucis contigit in principatu continue præsidere, & non rursus alijs facta mutatione seruire. Plurimæ namq; gentes alijs obedire coactæ sunt: soli autem Aegyptij, eo quod refugiant (sicut aiunt) in eorum prouinciā dii, atq; saluentur migrâtes in effigies bestiarum, honorem præcipuum inuenerunt, ut nulli famularentur horum qui Asiam Europamq; tenuere: qui scilicet unam diem ex æuo totius sæculi non habere libertatem, neq; apud indigenas dominos, neq; apud externos. Nam quem admodum eis usi sint Persæ, non semel solummodo, sed frequenter uastâtes urbes, templa evertentes, putatos apud eos interficientes deos, impropere non studeo. Non enim conuenit stultitiam nos indocti Apionis imitari: qui neq; casus Atheniensium, neq; Lacedæmoniorum animo suo concepit, quorum hos quidem fortissimos, illos religiosissimos, omnes affirmant. Taceo reges pietate celebres, inter quos Croesum, quàm diuersis uitæ sunt calamitatibus sauciati. Taceo incensam Atheniensium arcem, templum Ephesinum & Delphicum, aliaq; multa: hic nemo calamitatem

tatem passis, sed potius inferentibus intulit impropria. Nouus autem accusator nostrorum Apion inuentus est, malorum suorum apud Aegyptū gestorum prorsus oblitus. Sed Sesostris eum, quem refert fabula regē fuisse Aegypti, ut creditur, excacauit. Verūtamen possumus & nos dicere nostros reges Dauid & Salomonem, qui multas subdidere gentes. Sed de his modo supersedendum est: quæ uero cunctis nota sunt, Apion modis omnibus ignorauit: quoniā Persis, & post illos principibus Asiæ Macedonibus, Aegyptij quidē seruiere, nihil differētes à famulis. Nos autem liberi consistentes, etiam ciuitatum in circuitu positarum tenuimus principatum, annis uiginti & centum, usq; ad Pompeium Magnum. Et dum uniuersi reges sunt expugnati à Romanis, omniū soli propter fidem suam maiores nostri socij & amici fuere. Sed uiros mirabiles non præbuimus, uelut quarundam artium inuentores, & sapientia præcellentes: & inter hos enumerat Socratem, & Zenonē, & Cleanthem, & alios huiusmodi. Deinde quod potius est mirandū, semetipsum his adiecit, & beatificat Alexandriā, quia ciuem talem habere meruit, quod rite facit. Oportebat enim ut ipse sui testis existeret, qui alijs omnibus sic importunus & callidus esse uidebatur, & uita uerboq; corruptus. Quapropter recte quilibet Alexandriæ condolebit, si super isto aliquid magni sapuerit: De uiris aut qui fuere apud nos titulo nullo laudis inferiores, sciunt qui uoluerunt nostræ antiquitatis libris incumbere. Reliqua uero quæ in accusatione cōscripta sunt, dignum erat forte sine satisfactione relinquere, ut ipse sui potius & aliorum Aegyptiorum accusator extaret. Queritur enim eo quod animalia cōsuetā sacrificemus, & non uescamur carnibus suillis: Sed & circumcisionem genitalium uehementer irridet. De nostrorum quidem animalium peremptione, cōmunio nobis est cum alijs hominibus uniuersis. Apion aut sacrificantes nos redarguens, indicat semetipsum genere esse Aegyptiū. Non enim Græcus si esset aut Macedo, hoc moleste ferret. Isti em̄ uouent sacrificare Hecatombas suis dijs, & sacerdotibus utuntur ad epulas. Quæ cum ita sint, non propterea contigit mundum animalibus desolari, quod Apion expauit. Qui tamen si solennitates Aegyptiorum sequerentur, mundus desertus quidem esset hominibus, ferocissimis aut bestijs impleteretur: quas isti iudicantes deos, diligenter enutriunt. Quod si quis eum consuleret, quos putaret omnium Aegyptiorum esse sapientes atq; deicolas, sacerdotes sine dubio fateretur. Hæc enim duo dicunt sibimet ab initio à regibus esse præcepta, ut deos colant, & sapientiā diligant: quod illi facere præcipue iudicantur: qui tamen & circunciduntur omnes, & à porcinis abstinent cibis. Sed neq; ullus alter Aegyptiorū cum eis dijs sacrificare dignoscitur. Cæus igitur fuit Apion quando pro Aegyptijs nostras detractiones componens, illos uidetur potius accusare: qui nō solum utuntur solennitatibus, quas in nobis culpat iste: sed etiam alios circuncidi docent, sicuti dixit Herodotus. Vnde recte mihi uidetur Apion, propter patriæ suæ leges poenas dedisse blasphemiae. Etenim necessario circunciso, circa genitalia uulnera ei facta nihil profuerunt, & putrefactis in magnis doloribus expirauit. Oportet enim bene sapiētes in legibus proprijs circa pietatem integre permanere, & aliorum minime carpere. Iste uero suas quidem leges effugit, de nostris uero mentitus est. Hic itaq; terminus uitæ fuit Apionis. Sed & noster hic iam finem liber accipiet. Quoniam uero & Apollonius Molon, & Lysimachus, & alij quidam, tam per ignorantia q̄ per insaniam de legislatore nostro Mose, & legibus uerba protulere, nec iusta nec uera: dum illi quidem uelut mago atq; fallaci derogant,

leges autem malitiæ apud nos nulliusque uirtutis affirmant esse doctrices, uolo breuiter & de omni conuersatione nostra, & de particulari (sicuti potero) proferre sermonem. Reor enim fore manifestum, quia & ad pietatem & ad conuictum uniuersalemque humanitatē, insuper ad iustitiam laborumque tolerantiam, & ad contemptum mortis optimas leges positas habeamus. Rogo tamen lecturos, ut non cum inuidia exequantur huius operis lectionem. Non enim proposui laudes conscribere nostrorum: sed aduersus eos, qui nos plurimum & fallaciter accusarūt, satisfactio nem hanc puto esse iustissimam. Proinde accusationem Apollonius non continue, sicut Apion, instituit, sed disperdim. Quippe qui aliquando quidem nos sine deo & hominibus odiosos appellat, aliquando uero formidinem nobis impropere: & diuerso, rursus aliquando de audacia gentis nostræ queritur. Dicit autem etiam stultiore Barbaris: & propterea nullum inuentū nos solos uitæ utile comperisse. Hæc autem omnia manifeste redarguuntur, dum uniuersa contra quàm ab eo sunt dicta monstrantur, & legibus imperata, & à nobis cum omni integritate gesta. Si uero coactus fuero facere mentionem legum contrariarum apud alios constitutarum, in culpa illi sunt, qui nostras solennitates tanquàm peiores cum aliorum conferūt. Quibus neutrum puto remanere quod dicant: neque quia non eas habeamus leges, quarum ego capita & summas ad redarguendum positurus sum: neque quia non præcipue in legibus proprijs perduramus. Paulo ergo altius exorsus, uolo primum dicere, quod eis qui sine lege & ordine uiuunt, hi qui ordinis & communium legum amatores extiterunt, & primi hoc inchoauerunt, recte mansuetudine atque uirtute præstare dicendi sunt. Denique conantur singuli eorum gesta sua ad antiquitatem referre, ut non imitatores aliorum uideantur existere, sed ipsi potius uir-
 līs legitime uiuendi duces fuisse. His igitur hunc in modum se habentibus, uirtus legislatoris est meliora considerare: & his qui usuri sunt legibus, quas posuerit, satisfacere, quia rectæ sunt. Populi uero est, ut in omnibus quæ constituta sunt, perduret: & neque felicitate procedente, neque calamitatibus aliquid horum immutet. Dico igitur nostrum legislatorem, quoslibet qui memorantur legislatores antiquitate præcedere. Lycurgus enim & Solon, & Zaleucus Locrensis, & omnes qui apud Græcos mirabiles sunt, nouelli atque recentes, quantum ad illum comparati, esse noscuntur: quando nec ipsum nomen legis fuisse olim apud Græcos agnoscitur. Testis Homerus est, qui nusquam in opere suo hoc usus est nomine. Non enim secundum legem, sed indiffinitis sententijs, & regum præceptionibus, populus regebatur. Vnde etiam multo tempore permanere, tantum moribus utentes, & non scripto, & multa horum semper secundum euentum casuum permittentes. Noster uero legislator antiquus existens (hoc etenim undique manifestum est, etiam apud eos clarum, qui semper contra nos loquuntur) & semetipsum præbuit optimum principem populorum consultoremque, & instructionem totius legis uitæ constringens, eis suasit hanc libenter excipere, & firmissime inclyta scientia custodire. Primitus autem eius magnitudinis opera uideamus. Ille namque progenitorum nostrorum relinquentium Aegyptum, & ad terram propriam remeantium, multa milia sumens, ex plurimis & impossibilibus rebus cautissime liberauit: nā & in aquosam eos, & multum arenosam oportebat transire uiam, bellaque de-
 uincere: & filios ac uxores, prædamque bello seruare: in quibus dux egregius & consiliarius sapientissimus, & tutor ueracissimus fuit uniuersorum. Omnem siquidem multitudinem

multitudinem à semetipso pendere fecit, & cum omnia quæ uellet persuadere posset, in nullo horum uindicauit sibi met potestatem: sed in quo maxime tempore potestatem sibi met arrogant & tyrannidem præfules rerum, & populum frequenter plurima iniquitate uiuere consuefaciunt, in hac ille potentia constitutus, è diuerso magis iudicauit agendum pie, & plurimam exhibere alijs æquitatem, ipse uirtutem præcipuam se credens cunctis ostendere, & salutem firmissimam præbere sequacibus bona uoluntate. Et maximis actibus in singulis casibus usus est. Quapropter recte iudicabat, ducem atq; consultorem se deum habere: & primitus sibi met satisfaciens, quia secundum illius uoluntatem uniuersa gereret atque tractaret, credidit modis omnibus oportere, ut etiã apud plebem hæc opinio permaneret. Nam qui deum respicere suam uitam credunt, delinquere non præsumunt. Huiusmodi quidem noster legislator fuit, nõ magus, non fallax, sicut derogatores iniuste pronunciant: sed quales apud Græcos gloriatur fuisse Minoem & post eum legislatores alios. Namq; quidam eorum leges positas à Ioue dicebãt, alijs uero eas in Apollinem & uaticinium Delphicũ referebant, siue pro ueritate hoc credentes, seu facile persuadendũ iudicantes populo. Qui uero præcipuas leges instituerint, uel qui iustissime de dei fide cognouerint, licet hoc ex ipsis legibus facta comparatione conspicere. Iam enim de ipsis tempus est disputandi. Igitur infinitæ quidem particularum gentium atq; legum apud cunctos homines differentia sunt. Alij siquidem monarchis, alijs uero populo potestatem reipub. commiserunt. Noster uero legislator nihil horum intendens, ueluti si quis hoc dicendo mensuram transcendat uerbi, diuinam rempub. declarauit: deo principaliter conuersationem nostram atq; potestatem excellenter assignans, & satisfaciens eum cunctos inspicere, tanquam causam bonorum omnium uniuersis hominibus existentem: & quæcunq; contingit eos in angustijs supplicasse, illius non latuisse uoluntatem, neque quicquam eorum quæ gessere, uel si quid aliquis apud semetipsum potuit cogitare. Vnum uero eum esse monstrauit, & ingenitum, immutabilem per tempus, æternum, & omni specie mortali pulchritudine differentem, & ipsum nobis notum: qualis autem sit secundum substantiam, prorsus ignotum. Hæc itaq; de deo sapuerunt prudentissimi Græcorum: qui quidẽ q; eruditi sint, illo utiq; sciendi præbente principia, nunc dicere prætermitto: quod aut hæc optima & congrua dei naturæ atq; magnificentia sint, ualde testantur. Pythagoras enim, & Anaxagoras, & Plato, & post illos philosophi Stoici, & penè cuncti, uidentur de diuina sapuisse natura. Sed hi quidem ad breue philosophantes, populo superstitionum opinionibus iam præoccupato ueritatem dogmatis proferre timere. Noster uero legislator opera præbens consona uerbis suis, non solum his qui cum eo erant satisfacit, sed etiam qui ex illis semper erant nascituri, hoc immutabiliter inspirauit, & causam legislationis ad utilitatis modũ semper adduxit. Non enim partem uirtutis dei culturã dixit, sed huius partes alias esse perspexit atq; constituit: hoc est fortitudinem, iustitiam, & mutuam in omnibus ciuium concordiam. Cunctæ namq; actiones & studia, uniuersi q; sermones, ad diuinam referuntur per omnia pietatem. Non enim hoc inexamatum aut indefinitum ulterius dereliquit. Duo siquidem sunt totius discipline & moralis institutionis modi, quorum unus quidẽ sermone doctor est, alter uero exercitatione morũ: quæ cum ita sint, alijs quidem legislatores sentiendo sunt discreti, & alterum horum modum sibi placitum assumentes, alterum reliquerunt. Sicuti Lacedæmonij quidem &

Cretenſes moribus erudiebantur, non uerbis: Athenienſes uero, & penè omnes alij Græci, quæ quidem oportet agi præcipiebant ſuis legibus: aſueſcere uero ad hæc operibus, minime ualuere. Noſter aut legiſlator hæc ambo multa diligētia coaptauit. Nā nec exercitationes morū omiſit nō traditas, neq; leges ſermone reliquit incomptas. Sed mox à primo inchoans cibo, & unicuiq; diætā conueniente, nihil neq; minimarum eſcarum ſub poteſtate uoluntatis utentiū dereliquit. Sed & de cibis quibus cōuenit abſtineri, & qui ſumendi ſunt, uel quæ diætā cōmunis eſſe uideatur, nec non & de operibus, labore ſimul & requie, terminū atq; regulam poſuit legem: quatenus ueluti ſub patre atq; domino uiuentes, neq; uolentes quicq; neq; per ignorantiam delinquamus. Non enim ignorantibus pœnam poſuit, ſed optimam & neceſſariam correptionem monſtrauit legem. Quapropter non ſemel audire, nec ſecundo uel ſæpius: ſed in unaquaq; ſeptimana, alia opera relinquentes, ad legis auditiōnem congregari præcepit uniuerſos, eamq; perfectē cōdiſcere, quod ſcilicet omnes legiſlatores reliquiſſe noſcuntur. Et in tantum plurimi hominū abſunt, ut ſecundum proprias leges uiuant, ut penè eas ignorent. Et cum peccauerint, tunc agnoſcunt ab alijs, quam legem probantur eſſe præuaricati. Sed etiam uiri maxima cum gloria & principalia gubernantes, profitentur ignorationem. Doctos nanq; ſibi faciunt aſſidere ad diſpenſationem rerum, & peritiā legum habentes. Noſtrorū uero quemlibet ſi quis leges interroget, facilius q̃ nomen ſuum recitat. Vniuerſas quidē mox à primo ſenſu eas diſcentes, in animo uelut inſcriptas habemus. Et rarius quidē qui libet tranſgreditur: impoſſibile autem eſt ſupplicium deuitare peccantem. Hoc itaq; primum omnium mirabilem cōſonantiam nobis inſtituit. Nam unam quidem habere & candem de deo ſectam, uita uero ac moribus diſferre nihil ab inuicem, optimam moribus hominum poteſt celebrare concordia. Apud nos etenim ſolos, neq; de deo quilibet ſermones audiet alterutris aduerſarios, ſicut multa ſimilia apud alios fieri cōprobantur: cum non ſolum à uulgaribus quod uisum fuerit unicuiq; profertur, ſed etiam apud quosdam philoſophorū hoc crebro præſumitur: quando alij quidem totam dei naturā ſermonibus perimere tantauere, alij uero eius prouidentiam ab hominibus abſtulere: neq; in ſtudijs uitæ differentia ulla cōſpicitur, ſed cōmunia quidem opera omnium apud nos exiſtunt: unus uero de deo ſermo cōcors eſt, aſſerens illum cuncta reſpicere. Sed etiā de ipſius uitæ ſtudijs, & quoniam oportet omnia alia ad terminum diuinæ pietatis adduci, à mulieribus noſtris & à ſeruis quilibet audient. Pro qua re illatas nobis calumnias à quibuſdam, cur non exhibeamus uiros inuentores nouorum operum ſeu uerborum, cōtigit oriri. Alij ſiquidem in nulla re paterna perdurare optimum eſſe putant, & præcipue tranſgreſſoribus ſapientia robur aſſignant. Nos autē è diuerſo, unam eſſe prudentiam atq; uirtutem exiſtimamus, nihil penitus uel facere uel cogitare contrarium his, quæ antiquitus ſancita noſcuntur: quod ſcilicet indiciū legis eſt optimo fœdere conſtitutæ. Nam ea quæ nunc non habent modum, experimento ſæpe correpta redarguuntur. Apud nos autem, qui credimus ab initio poſitam legem diuinā uolūtate, nihil aliud pium eſt, quàm hanc ſub integritate reſeruare. Quis etenim eius quicquā mouere poteſt, aut quid melius adinuenit: uel quis ab alijs tanquam præcellentiſ ad ſtatum reip. noſtræ aliquid tranſferre poteſt: aut quæ poterit eſſe melior atq; iuſtior, quàm ea quæ deum quidem principem omnium eſſe confirmat: ſacerdotibus autem in comuni quidem res præcipuas diſpenſare permittit: ſummo uero pontifici aliorum ſacerdotum

sacerdotum principatum competenter iniungit: Quos utique non diuitijs, neque alijs quibusdam spontaneis audivatibus præcellentes, legislator ad culmen huius honoris instituit. Sed quicumque sapientia uel temperantia alijs præstare noscuntur, eis præcipue culturam diuinæ placationis iniunxit. Apud hos igitur, & legis & aliorum studiorum integra diligentia custoditur. Contemplatores etenim omnium, atque iudices contemptorum, & punitores culpabilium sacerdotum esse decreti sunt. Quis ergo principatus, quod regnum erit hoc sanctius, uel qui honor deo potius cooptabitur, cum omnis quidem populus sit præparatus ad pietatem, summa uero diligentia sacerdotibus sit indicta, & uelut quædam festiuitas gubernetur uniuersa respublica. Cum enim mysteria sua numero paucorum dierum alienigenæ custodire nequeat, ea uidelicet sacrificia nominantes, nos cum multa delectatione, & incommutabili uoluntate solennitatis opus per omne seruamus æuam. Quæ igitur sunt præcepta uel interdicta simplicia, siue nota dicamus. Primum quidem de deo est, dicens: Deus habet omnia, perfectus, beatissimus, ipse sibi cunctisque sufficiens, principium & medium & terminus: inter omnia operibus quidem & muneribus clarus, & omni re manifestior: forma uero & magnitudine nobis inenarrabilis. Omnis namque materies comparata ad huius imaginem, licet sit preciosa, tamen pro nullo est: cunctaque ars ad illius imitationis inuentum, extra artem esse cognoscitur: nihil simile neque uidemus neque possumus suspicari, neque concere. Sanctus est: uidemus eius opera, lumen, cœlum, terram, solem, lunam, flumina, mare, animalium nationes, prouetus fructuum: hæc deus fecit, non manibus neque laboribus, neque quibusdam indignis sibi cooperantibus: sed ipso uidente bona repente facta sunt. Hunc homines conuenit uniuersos sequi, eumque placare exercitatione uirtutis. Modus enim diuinæ placationis iste sanctissimus est. Vnum templum unius dei, commune omnium communis dei cunctorum. Gratum namque semper est omne quod simile est. Hunc placant quidem sacerdotes semper. Præcedit uero istos primus secundum genus: qui ante alios sacerdotes sacrificabit deo, custodiet leges, de dubijs iudicabit, & puniet lege conuictos. Huic quisquis non obedit, supplicio subiacebit, tanquam qui in ipsum deum impie gesserit. Hostias immolat, non ad crapulam nostram uel ebrietatem attinentes. Hæc enim non placent deo: quæ res occasio potius iniuriarum simul & expensarum est. Deus enim temperatos, ordinatosque, & boni generis diligit: & ut præcipue sacrificantes caste uiuamus. In sacrificijs autem pro communi salute primum oportet orare, deinde singulos pro semetipsis, quoniam omnes socii sumus. Et qui hoc consortium suæ uitæ præponit, maxime deo gratus est. Supplicatio uero fit ad deum uotis ac precibus, non ut bona præstet: hæc enim ipse sponte contulit uniuersis, & in medio deposuit: sed ut hæc suscipere ualeamus, suscipientesque seruemus. Purificationes quoque in sacrificijs lex decreuit, à cubili, à lecto, à congressu uxorio, & alia multa, quæ conscribere longissimum est. Huiusmodi ergo de deo, & eius placatione sermo est, ipse autem simul etiam lex est. Quid autem de nuptijs? Solam nouit lex permixtionem naturalem cum coniuge, si tamen filiorum causa procreandorum agatur. Masculorum uero cum masculis ualde iudicauit inimicas: & tentantes talia morte decreuit dignos. Nubere uero iubet, non respicientes ad dotem, neque uiolenter arripere, sed neque dolo uel fallacia suadere: Dispensationem uero potius fieri per eum, cuius noscitur esse potestatis, & per cogitationem opportunam. Mulier autem inferior, inquit, est uiro per omnia. Quod igitur non ad iniuriam, sed ut sit sub regimine constituta. Deus enim

De cultu
diuino

De coniugio

De funeribus

enim uiro potestatem dedit. Cum hac ergo coire decet maritum solummodo. Alterius uero experientiam habere nequissimum. Siquis autem hoc egerit, declinatio nulla mortis: neque si fecerit uim uirgini alteri desponsatae: neque si suaserit nuptae, aut filios nutriendi. quae omnia lex praecipit. uniuersis autem mulieribus interdixit, uel celare quod natum est, uel alia machinatione corrumpere filios. Infanticida enim esset animas demoliens, & genus imminuens. Igitur si quis ad concubitus, corruptionemque transierit, immundus est. Oportet autem etiam post legalem commixtionem uiri, mulieres lauari. Hoc enim partem animae pollucere iudicauit: inflata namque corporibus uulneratur. Dumque hoc fit, aquam propter purificationis causam talibus imprauit. Sed neque in filiorum natiuitatibus concessit epulationes aggregari, & fieri occasiones ebrietatis: sed temperatum esse repente principium. Iussitque literis erudi propter leges, & nosse progenitorum actiones, ut actus imitentur: & cum legibus educati, neque transgrediantur, neque cogitationem ignorationis habere iudicentur. Prospexit autem etiam funeribus mortuorum, ut neque sumptuosae ad sepeliendum celebrentur excquiae, neque insignium fabrica sepulchrorum. sed necessaria quidem circa elationem funeris imperauit domesticos adimplere: omnibus autem uiuentibus legitimum esse constituit, ut aliquo moriente & concurrant, & gemitus lamentationis effundant. Purificari autem iubet etiam domesticos funere celebrato: ut longe procul sint, quasi uideantur mundi esse. Cum aut aliquis fecerit homicidium uel ipsoe uel inuitus, ne horum quidem poenam tacuit. Parentum honorem post deum esse constituit: & qui non repensat eorum gratiae, sed in qualibet parte contristat, praecipit esse lapidandum. Iubet etiam omnibus senioribus honorem iuuenes exhibere, quoniam cunctis senior deus est. Nihil permittit celandum apud amicos: non enim amicitiae sunt apud eum, cui omnia non creduntur. Et licet aliquae inimicitiae proueniunt, prodi tamen arcana prohibuit. Si quis autem arbiter munus acceperit, morte multatur, despiciens quod iustum est, & auxilium reis offerens. Quod quisque non posuit non auferat, & aliena non tangat. mutuanis non accipiat usuras. Haec, & his multa similia, communionem continent nostrorum inter alterutros. Quomodo autem etiam de domestica cura circa alienigenas habenda docuerit legislator, referri dignum est. uidebitur enim omnibus optime prospexisse eum, illo ita sentiente, neque propria corrumpamus, neque participari rebus nostris uolentibus inuideamus. Quicumque enim uolunt sub nostra conuersari lege, accedentes ad eam cum munificentia suscipit, non genere solummodo, sed etiam uoluntate uitae putans esse consortium. Eos autem qui obiter adueniunt, misceri solennitatibus noluit, alia tamen exhibenda constituit. Idem omnibus praebendum, ignem, aquam, cibum: iter ostendere, non spernere aliquem in sepultum. Mitissime etiam circa hostes quae sunt agenda sancit, ut neque terra eorum exuratur, neque arbores fertiles incidantur. Sed etiam spoliari eos qui in bello cecidere, interdixit: & captiuis prospexit, quatenus eorum amoueatur iniuria, & maxime foeminarum. Sic autem eximia nos mansuetudinem atque clementiam studuit edocere, ut etiam de animalibus irrationalibus non taceret: sed horum tantummodo utilitatem legitimam concedens, ab omni nos alia causa prohibuit. Quaecumque enim ueluti domestica oriuntur in aedibus, haec interdixit occidi: sed neque parentes denique praecipit unam cum pullis auferri. Et licet hostilia sint animalia laborum socia, eis tamen parcendum esse sancit. Sic undique, ea quae ad mansuetudinem pertinent obseruauit: doctrinalibus quidem, sicuti praedictum est, legibus utens, & alias rursus contra transgressores causa punitionis sine excusatione

excusatione defigens. Multa namq; in plurimis causis transgredientium, mors est. Si adulterium commiserit aliquis, si uim puellæ fecerit. Si masculi turpe tentamentum præsumpserit, aut patitur sustinere tentatus. Similiter autem est lex inuitabilis & in seruis, sed etiam de mensuris, uel si quis de ponderibus dolum fuerit operatus, & de iniusta uenditione: ac fraude si quis uel detraxerit alienam rem, aut quod non posuit abstulerit, cohibendi hi sunt uindicta, non quali apud alios, sed ualde maiori. De iniuria uero parentum, uel impietate quæ sit in deum, licet tentet hoc aliquis, mox peribit. At his qui secūdū legē uniuersa faciūt præmiū tribuit, non aurum, non argentū neq; corona lapillis distincta: sed unusquisq; testē habens conscientiam suam, ualde proficit, legislatore prophetante, & deo fidem condonante. firmissimam his qui seruant leges: & licet pro eis mori contingat, cōcurrunt tamen alacres ad occasum, sperātes fore ut uita melior ex mutatiōe cōferatur. Pigeret itaq; nunc hoc me cōscribere, nisi opera essent omnibus manifesta: quoniā sæpenumero multi nostrorum progenitorum, ne uel sermonem solummodo extra legem proferrent, omnia passi sunt uiriliter sustinere. Quin & si ignota gens nostra omnibus hominibus esset, nec palām esset uoluntaria nostra legum obseruatio, si Græcis aut legisse se in historijs aliquis narraret aut in orbe incognito reperisse, homines talem tamq; honestam de deo opinionem habentes, atq; in talibus legibus multis seculis cōstanter permanentes, omnes reor demiratos, propter cōtinuas quæ apud ipsos sunt mutationes. Deniq; eos qui cōscribere proxime de repub. & legibus tentauere, tanquam de incredibilibus compositionibus quidam frequenter accusant, dicentes, quoniam impossibilia sumpserint argumenta. Et alios quidem taceo philosophos, quicunq; huiusmodi negotium in suis conscriptionibus habuere. Plato autem mirabilis apud Græcos, tanquam & honestate uitæ præcedens, & uirtute sermonum & persuasione philosophiæ cunctos excellens, ab his qui sibi uidentur præstantes, in rebus ciuilibus, perpetuo penē illuditur, cauillisq; comicis traducitur. cum utiq; qui illius uerba consideraueit, frequenter & facile reperiat, quæ etiā consuetudini plurimorum proxima esse noscuntur. Ipse siquidem Plato confessus est, quia ueram de deo opinionem propter ignorantiam plebis proferre securum non est. Sed Platonis quidem uerba uana esse putant, & multa licentia composita atq; conscripta: maxime uero legislationem Lycurgi mirantur, & Spartam cuncti concelebrant, quoniam in illius legibus plurimo tempore perdurauit. Ergo hoc manifestum uirtutis indicium est, in legibus permanere. Si uero Lacedæmonios admirantur, illorū tempus conferant, cum amplius duobus milibus annorum nostræ reipub. & super hæc sciant, quoniam Lacedæmonij quidem omni tempore quo habuere libertatem, perfecte uisi sunt custodisse leges: cum uero circa eos factæ sunt fortunæ mutationes, penē cunctarum legum obliti sunt. Nos autem multis casibus euolutis propter regum Asiæ mutationes, neq; in nouissima mala uenientes, à legibus sumus alienati: non uacationis, nec epulationis causa seruantes eas: quando siquis considerare uoluerit multo ampliori testimonio maiores excubias & labores nobis q̃ Lacedæmonijs uidebit impositos. Illi siquidē neq; operantes terrā, neq; circa artes exercitiū habētes, sed ab omni operatione remissiores, pingues, & corpore pulchri in ciuitate degebant, alijs ministris in omnibus uitæ necessarijs rebus utentes & cibū paratum ab illis accipientes, solum opus bonū atq; clemens iudicantes, quiduis facere, & pati quatenus præualerent aduersus omnes, contra quos bella susciperent: quod aut ne hoc

hoc quidem adipisci potuerūt, ommitto dicere. Non enim singuli solummodo, sed multi frequenter eorum subito legis præcepta negligentes, semetipsos cum armis hostibus tradidere. Putāsne, & apud nos, nō dico tanti, sed duo uel tres agniti sunt, proditores effecti legum, uel mortem formidantes, non dico illam, facile quæ solet præliantibus euenire: sed eam quæ cum multa corporum afflictione, & multa crudelitate uidetur accidere. Quam (ut ego puto) quidam præuales nobis non per odium subiectis imposuere, sed admirandum quoddam spectaculum uidere uolentes, si qui sunt homines, qui unum tantūmodo esse credāt pessimum, si agere quicquam extra leges suas uel sermonem apud eos dicere compellantur. Non tamen mirari decet, si mortē fortissime toleramus pro legibus, & ultra alios uniuersos. Non enim quæ leuia uidentur nostris studijs alijs facile patiuntur, hoc est, operationem, cibiq; simplicitatem: & ut nihil fortuito, neq; quod quisq; desiderat uescatur aut bibat, aut ad concubitum quemlibet accedat, aut splendide uestiatur, aut sine nobilitate uacet. Sed illud attendendum est, si gladijs utentes, & hostes ab inuasionē fugantes, præcepta legis circa cibos sustinere possunt. Nobis uero gratum est propter hæc legibus obedire, & in illis fortitudinis specimen ostendere. Eant nunc Lyfimachi & Molones, & quidam huiusmodi alijs conscriptores, improbi sophistæ, adulescentum deceptores & quasi prauissimis nobis derogare cōtendant. Ego sanè nolim de legibus alienis examinationē facere. Noster enim mos est propria custodire, nō aliena potius accusare. Et ut neq; ridere neq; blasphemare debeamus eos, qui apud alios putant dñ, aperte nobis legislator interdixit propter ipsam appellationē. De accusatoribus aut per obiectiones suas nos increpare uolentibus, tacendum nō est, cum utiq; non à nobis nunc sermo cōpositus eos arguere uideatur, sed à multis probabiliter iam præmissus. Quis igitur eorum qui apud Græcos sapientia sunt mirabiles, non redarguit nobilissimos poetas & præcipue legislatores, quoniam huiusmodi sectas de deis ab initio populis inferuere, dicentes eos numero quidem quantos ipsi uoluere, ex alterutris uero & diuersis natiuitatibus procreatos? Hos autem diuidentes locis & habitaculis, tanquam genera animalium, alios quidem sub terra, alios in mari, seniores autem eorum in tartaris uinctos esse dixere: quibus uero attribuere cœlum, his sermone quidem patrem, operibus autem tyrannum atq; dominum superposuere. Propterea aduersus eum constituere insidias per uxorem, & fratrem, & filiam, quam ex eius capite fingunt generatam, ut alligantes eum appenderent, sicut ipse ille suum dicitur patrem. Hæc iuste accusatione digna conqueruntur, qui sapientiæ uirtute præcellunt. Hi super hæc deridentes adijciunt. Si deorum alios quidem ephebos & adulescentes, alios autem seniores & barbaros esse credendum est, alios constitutos super artes, & quendam fabrum, aliam uero textricem, alium uero peregrinantem, & cum hominibus contendentem, alios autem citharizantes aut arcu gaudentes: deinde inter alterutros seditiones effectas, & propter homines contentiones constitutas, ut non solū inter se alijs manus immitterent, sed etiam ab hominibus uulnerati lugerent malaq; perferrent: & quod super omniā est luxuriosius, si intemperantia permixtionis uterentur, quomodo non erit incongruum amores & cōcupiscentias ad uniuersos attinere, simul masculos & ad fœminas. Deinde fortissimus & primus eorum pater, seductas à semetipso, imprægnatasq; mulieres, diruptas submersasq; spernit: & eos qui ex eo sunt nati neq; liberare potest, fato constrictus, neq; sine lachrymis eorum perferre mortes. Bona sunt hæc, & his
alia

alia consequentia, id est, adulteria in cœlo uisa, & sic impudenter à dijs celebrata, ut iam alij inuidere se profiteretur in tali foeditate iuncto. Quid enim alij facturi non essent, dum neq; senior atq; rex ualisset impetū suum à mulierū permixtione retinere. Alij uero seruiētes hominibus, & nunc quidē ædificātes causa mercedis, nunc uero pascentes: alij autē malignorū modo infero carcere colligati. Quē igitur sapientium talia non accendant, ut hæc cōponentes redarguat, & multam stultitiā his credentium reprehendat? Alij uero & terrorē quendam uel metum, necnon & rabiem, atq; seductionem, omnesq; pessimas passiones in dei natura fingere præsumpsere. Et horum quidē nobilioribus etiā ciuitates sacrificare suasere. Si quidem in multa necessitate consistunt, ut quosdā deorum putent bonorum esse largitores, alios autē uocent aduersarios, quando eos ueluti malignissimos homines muneribus atq; donis placare contendunt, magnum quoddā malum se suscepturos ab eis existimantes, nisi mercedem eis studiose præbuerint. Quæ igitur causa est tantæ huius iniquitatis atq; delicti circa deum? Ego quidē arbitror, eo quod neq; ueram dei naturam ab initio eorum legislatores agnouerint, neq; quantū percipere potuere, perfectam sententiā diffinientes reipub. tradidere: sed uelut aliud quiddā uilius neglexerunt, dantes potestatem poetis, ut quos uellent deos introducerent hæc omnia patiētes: rhetoribus uero ut de repub. scriberent, & de peregrinis dijs decreta proferrēt. Sed etiam pictores & plastæ in hoc apud Græcos multam habuere potestati, ut unusquisq; formam quam uellet secundum modum suæ opinionis exponerēt, alius quidem ex luto quod uellet fingens, alius uero pingēs. Opifices itaq; qui maxime putantur esse præcipui, ebri & aurum habent, ad hoc suæ semper nouitatis argumentum. Proinde apud eos priores quidē dii florentes honoribus, seruuerunt: alij uero noui clam introducti, religione potiuntur: & templorum alia quidē desolata, alia uero nuper secundū hominum uoluntatem ædificantur: cum contra oporteat opinionem de deo, eiusq; culturam immobili religione seruare. Apollonius siquidem Molon, unus fuit stultorum atq; tumentium. Eos autē qui uerē in Græco philosophati sunt, neq; prædictorum aliquid latuit, neq; frigidæ allegoriæ causas ignorauere. Quapropter illos quidem iuste spreuere, & circa ueram decētemq; circa deum opinionem nobis fuere concordēs. Quod Plato respiciens, neq; ullum quempiam poetarum dicit in repub. esse suscipiendū: & Homerum honorifice amouet, coronatum & unguento delibutum, ne rectam opinionem de deo fabulis forte destrueret. Præcipue namq; Plato nostrum legislatorē imitatus est, in hoc quoq; quod illud præcipue suis ciuibus imperauit, ut omnes perfecte ediscerent leges, & ne fortuito aliquid extraneorū ciuibus misceretur, sed esset pura respub. & in legum custodia perduraret. Horū nihil cogitans Apollonius Molon, nos uoluit accusare, quoniam non recipimus eos, qui alijs sunt opinionibus præoccupati: neq; communicari patimur eis, qui alia uitæ cōsuetudine degunt: cum neq; hoc proprium nostrum sit, sed commune cunctorum, non modo Græcorum, sed etiam qui inter Græcos cautissimi fuisse noscuntur. Lacedæmonij namq; peregrinos etiā expellebant, & suos ciues peregrinari non sinebant, corruptionē extra leges ex utroq; metuentes. Illorum igitur citius sæuitiam poterit quilibet arguere, qui nulli neq; conuersationis neq; cohabitationis suæ participationem exhibebant. Nos autē aliorum quidē res zelare non dignamur: participari uero cupientes quæ sunt nostra libenter suscipimus: quod utiq; reor indicium magnanimitatis atq; clementiæ. Sed desino iam de Lacedæmo-

nris amplius disputare. Athenienses uero, qui communem esse suam gloriantur omnibus ciuitate, quomodo de his rebus habuerint, Apollonius ignorauit. Hi namque uel uerbo solummodo, praeter illorum legem, de dijs loquentes, inuitabiliter puniunt. Cuius enim rei gratia Socrates est mortuus: non enim hostibus tradidit ciuitatem, neque templa ualtauit: sed quia noua iuramenta iurauit, & quoddam daemoneum significasse referebat, serio seu ludens, sicuti quidam dicunt, propter hoc cicuta poculo morte mulctatus est. Insuper etiam corrumpere iuuenes eum accusator aiebat, & conuersionem patriae legesque contemnere. Et Socrates quidem ciuis Atheniensis, huiusmodi tormenta sustinuit. Anaxagoras autem Clazomenius fuit. Et quia existimantibus Atheniensibus solem esse deum, ille eum saxum ignitum asseruit, paucorum sententia morte damnatus est. Et aduersus Diagoram Melium talentum decreuerunt, si quis occideret eum, quoniam eorum mysteria deridere ferebatur. Protagoras autem nisi cito fugisset, comprehensus occisus fuisset, eo quod dubium de dijs Atheniensium conscripsisse putabatur. Et quid oportet mirari, si circa uiros fide dignos talia gessisse noscantur, qui neque mulieribus pepercere? Etenim sacerdotem quadam interfecerunt, quoniam eam quidam accusauit peregrinos colere deos. decretum autem aduersus eos, qui peregrinum introducerent deum, supplicium mortis inferebatur. Igitur qui tali lege utebantur, palam est, eo quod alioquin non crederent esse deos. Non enim si credi dissent, seipsi fructu ex pluribus dijs priuassent. Quin & Scythae caedibus gaudentes humanis, & paululum differentes a bestiis, arbitrantur tamen sua mysteria esse custodienda: & Anacharsim sapientia mirabilem apud Graecos, aduenientem interemerunt, quoniam uidebatur Graecorum deorum ad eos uenisse plenissimus. Multos autem & apud Persas inuenias pro ea causa tormentis affectos. Sed palam est, quoniam Apollonius Persarum legibus cogaudebat, illosque mirabatur: quippe cum Graeci eorum fortitudinem atque concordiam unanimitatis, quam habuere de dijs, mirati sunt, hanc scilicet fortitudinem, quam in templis eorum concrematis habuerunt. Is etiam studiorum omnium imitator extitit Persicorum, uxoribus alienis contumelias faciens, filiosque execrans. Apud nos autem mors decreta est, si quis uel irrationabilia animalia hoc modo laedat: & ab his legibus nos abducere neque timor potuit praepotentium potestatum, neque zelus eorum qui apud alios honorantur. Sed neque fortitudinem ideo exercemus, ut bella auaritia causa suscipiamus, sed ut legum iura seruemus: & cum alia detrimenta mansuete sustineamus, si qui nos de legibus mouere tentauerint, tunc etiam ultra uirtutem rebellare contendimus, & usque ad calamitates nouissimas perduramus. Cur itaque nos alienas aemulemur leges, cum eas neque a legislatoribus suis seruatas esse uideamus? Vel quomodo Lacedaemonij non sunt ob inhospitalitatem reprehendendi, & negligentiam nuptiarum? Elienses uero & Thebani ob coitum impudentem & extra naturam cum masculis, quem optime atque utiliter facere se putabant. Ergo cum haec ipsi omnino rebus efficerent, etiam suis legibus miscuere: quod tantum aliquando ualuit apud Graecos, ut etiam dijs suis masculorum concubitus applicarent. eadem denique ratione germanarum nuptias retulere, huiusmodi satisfactionem rerum incongruarum, & extra naturam pro libidine componentes. Desino nunc de supplicijs dicere, & quantas ab initio praebuerint plurimi legislatores absolutiones malignis hominibus, in adulterio quidem pecuniarum, in corruptione autem etiam nuptias sancientes. Quantas autem occasiones contineant de abnegatione pietatis, examinare longissimum est. Iam enim apud plurimos olim meditatio facta

tio facta est transgrediendi leges, quod non agitur apud nos, quando propter eas & diuitijs & ciuitatibus & bonis alijs priuati sumus. Lex aut apud nos seruatur usq; ad mortem. Nullus uero Iudæorum, neq; si procul abeat extra prouinciam, regem quamuis acerbum sic metuit, ut ultra ullum legis uideatur timere præceptum. Igitur si propter uirtutem legum taliter erga eas affecti sumus, concedant quoniam optimas leges habemus. Si uero circa prauas nos leges iudicant perdurare, quid ipsi iustissime non patiantur, meliores non custodientes opere sanctiones? Quia igitur longinquitas temporis uerissima creditur omnium esse probatio, hanc ego testem faciam uirtutum legislatoris nostri, opinionisq; quam ille de deo cōtradidit. Nam cum sit infinitū tempus, si quis eum compareret aliorum legislatorū ætatibus, hunc ultra omnes inueniet. A nobis itaq; declaratæ sunt leges, & cunctis alijs semper hominibus zelum sui potius præbuerunt. Primi quippe Græcorū, in speciem quidem iura patriæ conseruabant: ipsius aut philosophiæ tractatu illa secuti sunt, de deo similia sapientes, humilitateq; uitæ cōmunionem inter alterutros edocentes. Quin etiam populi iam olim multum nostram pietatem æmulantur: neq; est ciuitas Græcorū ulla usquā aut barbarorū, nec ulla gens ad quam septimanæ in qua uacamus consuetudo minime peruenerit, ieiuniaq; & candelabra accensa: atq; etiā ciborum apud nos solennia plurimi apud multos iugiter obseruare conantur: insuper imitari etiam concordia, quam nos inter nos obtinemus, & rerum cōmunionem, & industriam in artibus, & perdurationē necessitatū habere pro legibus. Illud enim mirabilius est, quia absq; exactore huius obseruationis, ipsa per se lex homines ita ualuit obligare: & quemadmodum deus in uniuerso mundo consistit, ita lex per cunctos ambulauit. Vnusquisq; enim, si suā regionem domumq; conspiciat, his quæ dicuntur à me credere non recusabit. Oportet igitur cunctorum hominū spontaneā malitiam reprehendere. Aut enim uolunt nos isti aliena & praua iura, ante propria & meliora zelari: aut certe si hoc nolunt, quiescāt nobis per inuidiā accusationes ingerere. Non enim alicuius odio defendimus hanc causam, sed nostrum honoramus legislatorem, atq; credimus quæ ab illo prophetata de deo sunt. Deniq; nisi intelligeremus ipsi uirtutem legum, at certe ob imitantiū multitudinē præclare de eis sentire cogeremur. Sed de legibus quidē & de rep. nostra, certissimā feci narrationem in his, quæ de Antiquitate conscripsi: Nunc aut earum mentionē feci quantū necessarium fuit, neq; aliorum uituperare iura, neq; nostra laudare proponens: sed hoc agēs, ut de nobis iniuste conscribentes, & contra ipsam ueritatē impudentissime contendentes, arguerē. Arbitror itaq; per hanc cōscriptionē abundanter me quæ promisi, complisse. Ibi em hoc genus hominū quantq; calūniatores affirmāt esse antiquissimū: & multos ueterum in conscriptionibus suis memoriā habentiū nostri, testes exhibui. Dixere itaq; Aegyptios fuisse progenitores nostros: & ostensum est, quia in Aegyptum uenerint aliunde. Deinde sunt mentiti, quoniā exinde propter cladem corporis sint expulsi: & apparuit, quod uoluntate & magnitudine fortitudinis ad propria sint reuersi. Alij uero, tanq; nequissimo uiro, legislatori nostro derogare cōtendūt: cuius uirtuti dudū quidē multi post illum, tempus uero longissimū perhibet testimonium. De legibus aut loqui ampliori sermone, non fuit opus. Ipsæ nanq; per se metipsas apparere piæ, & uerissimā habētes intentionē: & non ad hominū odiū, sed ad rerum cōmunionem potius inuitātes, iniquitatū inimicæ, cultricesq; iustitiæ, & luxum procul abijcientes, frugalitatē uero ac industriā erudientes, bellum causa

Epilogus

auaritiæ nescientes: fortes aut pro se esse populos præparantes, ad supplicia retribuenda semper inuitabiles, uerbis nequaquam circūueniri faciles, præparationes semper operibus exequētes. Hæc enim nos semper opera manifestiora literis exhibemus. Quapropter ego cōfidens dico, quia plurimum atque meliorū rerum, nos quam alij præceptores sumus. Quid enim impræuaticabili pietate melius est: quod iustius, quam legibus obedire: quid utilius, quam inuicem unanimes esse, & neque in calamitatibus ab inuicem recedere, neque tempore felicitatū per iniurias discrepare: sed in bello quidē mortem contemnere, in pace uero, artibus aut agriculturæ uacare: & semper, & ubique credere deum respicere, & solum omnia gubernare. Hæc igitur, siquidē apud alios aut scripta sunt primitus, aut seruata, firmiorem debemus nos gratiam illis tantum eorum facti discipuli. Si uero nequaquam primitus extitere, his præcipue nos utentes cognoscimur, & primam eorum inuentionē nostram fuisse declaramus. Apiones igitur, & Molones, & quicumque mendacij derogatione congaudent, conuicti procul facessant. Tibi autem Epaphrodite, ueritatē maxime diligenti, & per te similia nosse de nostro genere cogitantibus, hic libellus conscriptus esse dignoscitur.

DES ERASMVVS ROTERODAMVS INTE

GERRIMO, DOCTISSIMOQUE PATRI, HELIAE MARCAEO Machabæano, honoratissimi Machabæorum collegij moderatori, S. D.

Nius dieculæ opellam tibi non grauate dicaui pater integerrime, recognito, & quoad licuit, emendato Iosephi libello de septem fratrum Machabæorum, fortissimæque matris martyrio. Atque utinā cumulatius tuo uoto satisfacere potuissem. Nunc quoniā Græcus codex ad manū non erat, è Latinis Græca coniectans, mutauī nonnulla, sed non admodum multa. Non falso de se prædicat Iosephus, sese in Græcanici sermonis facultate usque ad eloquentiæ miraculū processisse, quod sanè uel ex hoc libello perspicuū erat, in quo uir ille singularem quādam orationis tum uim, tum copiam declarauit, ut pulcherrimum facinus dictionis ornamentis æquasse uideatur. Proinde diuus Hieronymus, hoc opusculum peculiari elogio ualde elegans, Suidas *ἡράκλει πένυ* uocat. Ex utroque titulū corruptū restituiimus *πὸ τῆς αὐτοκράτορος λογισμῶς*, id est, de imperatrice ratione: quod hæc sit huius narrationis summa, rationē nihil in homine nō præstare, si dominetur cupiditatibus. Extat argumentū hoc in libris Machabæorū, quos Hebræi licet non recipiāt in canonē, inter sacros tamē habent. Equidē isti collegio multis alijs quoque nominibus celebri, tamen hoc præcipue gratulor, quod illi tam insigni thesauro locupletari contigit. Quin magis uniuersæ Coloniae Agrippinæ magnopere censeo gratulandū, urbi tot modis felici, uerum haud alio titulo feliciori, quam quod una tam multa, tamque eximia pietatis pignora gremio suo complectitur: feliciior etiam futura, si quorum seruat reliquias, eorum uirtutes exprimat: & quorum possidet corpora, ab horum moribus non sit aliena: nimirum si trium regum pietatem, synceritate religionis imitetur: si undecim milium uirginum martyrio dignam puritatem, uitæ sobrietate æmuletur: si fortissimos adulescentes Machabæos, & inuicti pectoris uiraginē, animi infracti constantia referat. Atque hanc sanè meliorem felicitatis suæ portionem ipsa sibi uel largiri potest, uel conduplicare. Tu perge, quod facis, in martyrum illustranda gloria, simul & uirtutis exemplar efficere commendatius, & urbis uestræ famā illustriorem, augustioremque reddere. Bene uale.

Flaurij